

50
'71

FLACĂRA

ANUL XX
NR. 862
11 DECEMBRIE 1971

in șapte zile

Pentru fiecare generație care își trăiește existența în paralel, timpul se scurge în mod cu totul diferit. Priviți copiii! Până la primul de iarnă li se pare un veac, ba chiar nu realizează că timpul a încetat să se mai măsoare în luni, ci zile. Tinerii, în schimb, sint oarecum indiferenți. Prea absorbiți de clipă ca să mai vadă ora, ziua, săptămîna. Măsura adevărată în timp o are omul matur. Sau, cel puțin, așa crede. Așa e convins. Și cînd mai poartă și răspunderea a ceea ce umple scurgerea timpului, simțămîntul acesta capătă o amploare cu totul deosebită. Mi-am imaginal starea sufletească a acelor colective — care formează de altfel marea majoritate — conștiente că munca lor este implinită, că prin ceea ce au produs cu mintea și mîinile lor s-au apropiat și unii poate chiar au intrat în anul care vine și i-am simțit mulțumiți, împăcați, liniștiți. Nu liniștea pasivă, indiferentă — atît de improprie poporului nostru, ci acea liniște odihnitoare și reconfortantă pe care ți-o dă numai conștiința datoriei împlinite, liniștea pe care ți-o dă cîmpul pregătît pentru o nouă recoltă, frontul de muncă perfect organizat pentru noi victorii împotriva timpului. E cursa noastră contracronometru. Este întrecerea noastră cu noi înșine din care trebuie să reușim de fiecare dată să ieșim învingători. Dar ca în orice cursă cineva se află în coada plutonului. Pentru acel «cineva» timpul se măsoară altfel. Timpul ar trebui să se măsoare altfel. Celui responsabil fiecare oră i-aș dărui-o de coșmar, bătăile cronometrului să nu-l lase să doarmă, secunde să-l obsedeze, construcțiile neterminate, utilajele nelivrate în timp să-i dea insomnie, păcatele unei proaste organizări pe parcursul a 11 luni să-l apese cu toată greutatea lor. Să viseze urit, apa să i se pară sălcie, mîncarea fără gust, saltea în care se înfundă noaptea, plină de pietre colțuroase, fotoliul de la birou tapisat, cu cuie ascuțite, toate îndreptate în sus, cafeaua adusă de secretară să fie apă chioară, iar din toate colțurile biroului, mîinile subalternilor să-l arate cu degetul, dar să nu blestemăm.

Să nu blestemăm?

Am văzut porumbul strîns grămezi și lăsat în ploaie, pămîntul nearat, animale fără adăpost, construcții neterminate (cu toate că termenul de dare în funcțiune a trecut de mult), case fără acoperiș, materiale de construcții risipite prin băltoace.

Nu eu blestem. Pentru astfel de oameni timpul apasă greu ca o placă de plumb. Pentru că el, cu scurgerea lui implacabilă, e adevăratul și singurul blestem. Dar asta nu împiedică și nu trebuie să ne împiedice să fim optimiști. Optimiști pentru că unii dintre ei, cei rămași în urmă, cu un ultim efort, vor reuși să se integreze grosului plutonului, optimiști pentru că evenimentele petrecute în această săptămîna, pe care ne-am luat sarcina să o comentăm, sint, prin conținutul și semnificația lor, cit se poate de tonice și dătătoare de încredere.

Așadar, am avut o săptămîna plină, o săptămîna în care s-au înscris acte majore menite să direcționeze cu o și mai mare precizie mersul nostru înainte. În fruntea evenimentelor așezăm ședința de lucru a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. care a examinat și aprobat proiectele de legi privind gospodărirea apelor în țara noastră și regimul de stabilire a prețurilor și tarifulor. În aceea ședință s-a luat hotărîrea — care reflectă grija constantă a partidului pentru creșterea bunăstării și gradului de civilizație a populației — de a reduce prețurile la aparatele de radio din producția internă (în medie cu 22 la sută) și la televizoare (în medie cu 18 la sută). Înscrim în bilanțul acestei săptămîni și valoroasa inițiativă a comuniștilor argeșeni, chemare adresată către toate organizațiile județene ale Partidului Comunist Român, către toți oamenii muncii din agricultură pentru creșterea producției agricole la nivelul sarcinilor prevăzute de planul cincinal. Și tot în această săptămîna s-au împlinit 50 de ani de la înființarea uzinelor «Steagul roșu» — puternică catedrală a clasei muncitoare. Au fost produse aici, în anii socialismului, un sfert de milion de autocamioane care străbat drumurile a 26 de țări ale lumii, și se va ajunge, tot aici, ca în ultimul an al cincinalului producția să se ridice la 38 000 de autocamioane.

Prezent în mijlocul muncitorilor brașoveni cu prilejul acestui eveniment sărbătoros, și felicitîndu-i, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a arătat în același timp că sint în uzină rezerve pentru realizarea și depășirea sarcinilor ce le revin în cincinal și că valorificarea acestora este asigurată în primul rînd de forța politică a colectivului de aici, în rîndul căruia activează 3 500 membri de partid și peste 6 000 de uteciști. «Iată ce forță politică uriașă reprezintă uzina dumneavoastră — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu. Eu aș spune că, de fapt, întregul colectiv, de 15 000 de oameni, reprezintă o forță unitară; fie că sint sau nu sint membri ai partidului, membrii colectivului dumneavoastră înfăptuiesc neabătut politica partidului nostru, pentru că această politică corespunde năzuințelor clasei muncitoare, întregului popor, asigură dezvoltarea liberă, independentă a patriei, bunăstarea poporului».

Și nu putem încheia noutățile cu privire la această săptămîna fără să amintim de un eveniment deosebit de important în viața organizației noastre de tineret: Plenara comună a C.C. al U.T.C. și a Consiliului U.A.S.R., care a analizat activitatea politică desfășurată de U.T.C. și sarcinile ce-i revin în lumina programului de educație socialistă adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. Sint evenimente care vorbesc de la sine despre seriozitatea, maturitatea, entuziasmul lucid cu care se lucrează pe toate planurile și la toate nivelurile pentru transpunerea în viață a sarcinilor cincinalului, pentru înfăptuirea programului ideologic elaborat de partid. Sint toate acestea motiv de real și robust optimism.

Marti, 7 decembrie 1971

Petru ISPAS

săptămîna în imagini

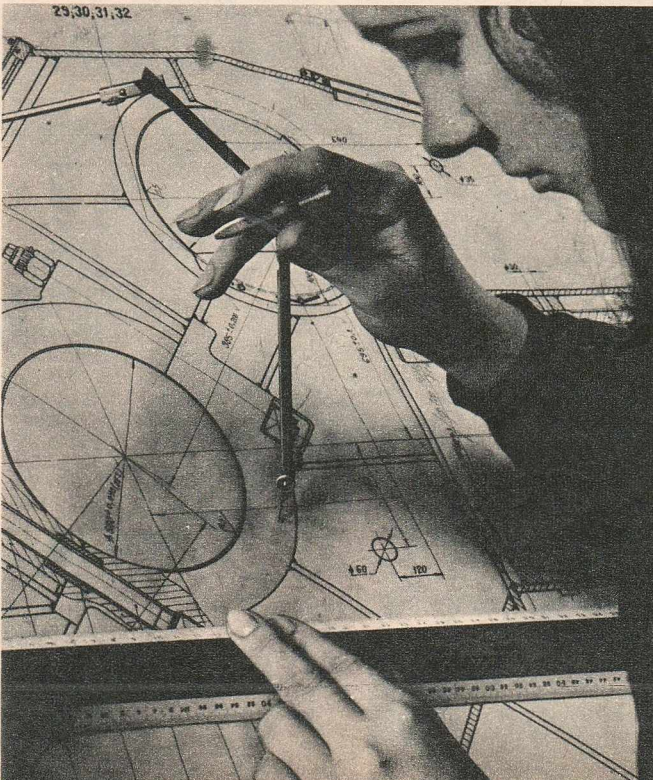
Pagini realizate de
Livu TIMBUS
Petre ANGHEL
și Eugen IAROVICI

5 000 tone de aluminiu peste plan

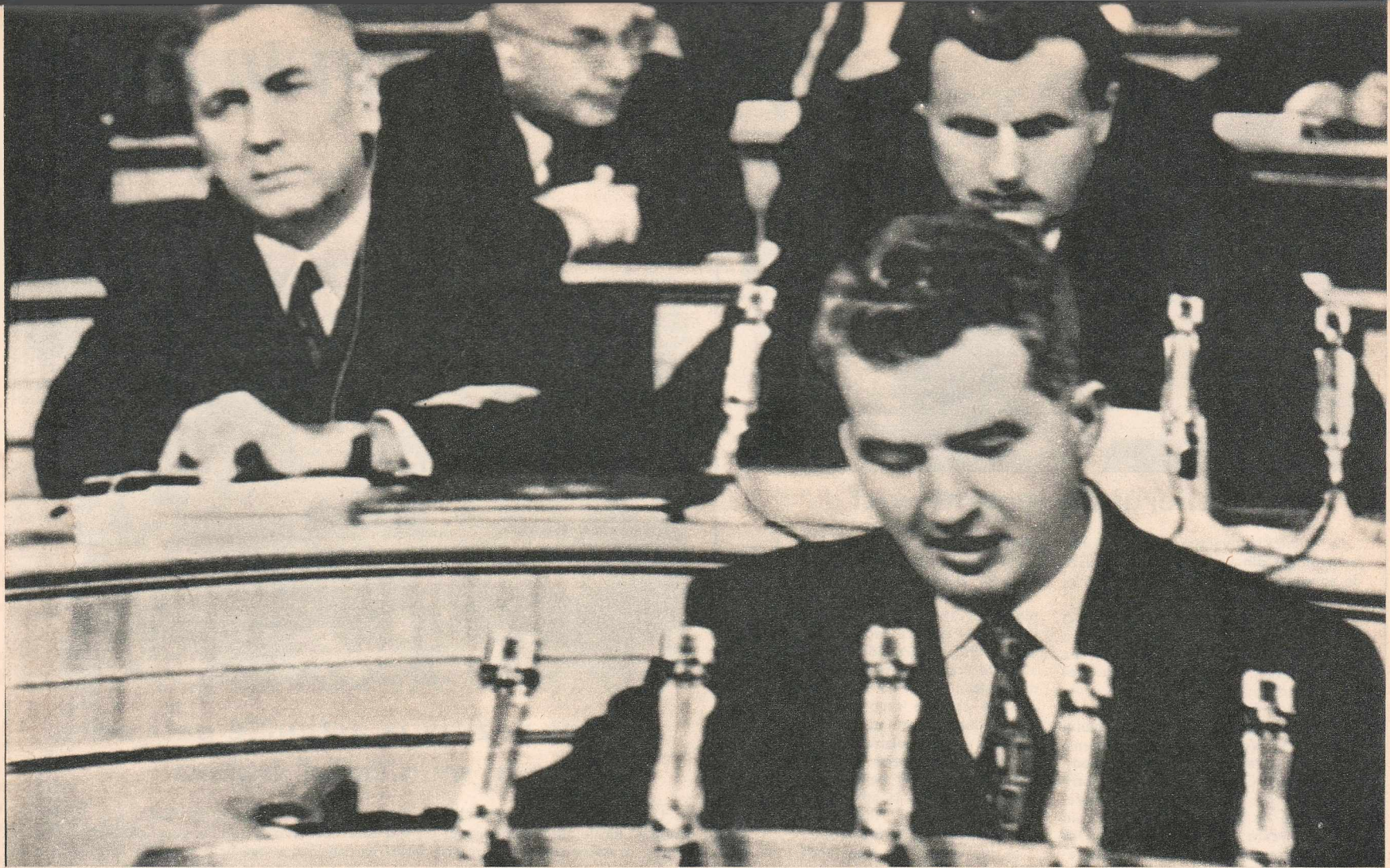
Deși tînără, Uzina de aluminiu din Slatina dă certe dovezi de maturitate. Colectivele de muncă ale cunoscutei uzine au reușit, printr-o mai bună organizare a proceselor de producție, să îndeplinească de pe acum integral sarcinile anuale la export, avînd toate premisele ca pînă la sfîrșitul anului să livreze suplimentar partenerilor de peste hotare peste 5 000 tone aluminiu și aliaje de aluminiu. Pînă acum, producția globală depășită totalizează peste 31 milioane lei.

1 000 de inovații

Bilanțul activității de creație tehnică desfășurată în acest an de către muncitorii și specialiștii uzinei constructoare de utilaj petrolier «1 Mai» din Ploiești, de unde vă prezentăm această fotografie, e demn de toată lauda. El consemnează realizarea celei de-a 1000-a inovații. Merită subliniat faptul că aproape jumătate din numărul inovațiilor au fost aplicate în procesul de producție, contribuind la obținerea unor economii evaluate la peste 15 milioane lei. În întrecerea dintre cabinetele tehnice ale unităților economice din județul Prahova, colectivul prestigioasei uzine ocupă primul loc.

În urma acestei întreceri, care a stimulat în mod considerabil contribuția oamenilor muncii la soluționarea a numeroase probleme tehnice, întreprinderile industriale din județul Prahova au realizat anul acesta economii ce totalizează peste 100 milioane lei.

La Varșovia s-au desfășurat săptămîna aceasta lucrările Congresului al VI-lea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, eveniment de seamă în viața comuniștilor, a întregului popor polonez, prilej de trecere în revistă a realizărilor ce s-au obținut și a greutăților întîmpinate în perioada ce a trecut de la ultimul congres, precum și de jalonare a căilor perfecționării continue a vieții economice și sociale a Republicii Populare Polone. Din delegația P.C.R., condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au făcut parte tova-

rășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., și Mihai Marin, ambasadorul Republicii Socialiste România la Varșovia. Cuvîntarea rostită în cadrul congresului de conducătorul delegației române, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost urmărită cu viu interes, stîrnind ample ecouri în presa și opinia publică poloneză și internațională.

ÎN PREZENȚA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

S-A SĂRBĂTORIT JUBILEUL DE 50 DE ANI DE EXISTENȚĂ A UZINEI DE AUTOCAMIOANE DIN BRAȘOV

Uzina de autocamioane din Brașov, una dintre cele mai importante întreprinderi constructoare de mașini din țară, și-a sărbătorit recent jubileul unei jumătăți de secol de prodigioasă existență.

Cu prilejul acestei sărbători, harnicii constructori brașoveni au avut cinstea și bucuria de a-l avea din nou în mijlocul lor pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat.

Întîmpinat cu entuziasm și dragoste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat principalele secții ale uzinei, interesîndu-se de bunul mers al producției, dînd indicații prețioase pentru ridicarea pe noi trepte, superioare, a activității de concepție și producție.

În prezența miilor de participanți, la mitingul care a urmat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat înalte ordine și medalii unui număr de muncitori, tehnicieni și ingineri ai uzinei.

Cu acest prilej, numeroși oameni ai muncii din uzină, români, maghiari, germani, înfrățiți în muncă și viață, au evocat în cuvinte emoționante pagini glorioase din istoria uzinei, au făcut bilanțul marilor înfăptuiri din clocotitoarea epocă a construcției socialiste. Marea întreprindere brașoveană, care a ajuns să producă în 1971 peste 35 000 de autocamioane, și care cuprinde astăzi peste 15 000 de salariați față de 800 cît număra în 1928, realizează în prezent întreaga producție a anului 1938 în numai 8 zile.

Semicentenarul Uzinei de autocamioane din Brașov a prilejuit o memorabilă sărbătoare pentru oamenii de ieri și de azi ai întreprinderii, pentru toți oamenii muncii brașoveni, pentru întregul nostru popor, pentru că harnicul colectiv al uzinei de autocamioane face parte din marea și puternica familie a României socialiste, care, într-o unică voință, înfăptuiește politica marxist-leninistă a partidului nostru comunist.

atelierul de reparat voci

La Clinica universitară de otorinolaringologie din București funcționează de aproape 5 ani serviciul de foniatrică, singurul de acest fel din țara noastră.

Mai puțin cunoscut marelui public, acest unic laborator, înființat pentru cercetarea patologiei comunicării, s-a făcut remarcat, în special în ultima vreme, prin descoperiri și rezultate practice cu adevărat excepționale. În ce constă valoarea terapeutică a serviciului de foniatrică? Vom folosi drept răspuns cuvintele extrem de sugestive ale medicului Viorel Opreș: «Meseria noastră este aceea de a repara vocile stricate, tulburările de vorbire, cînt și auz, în măsura în care toate acestea împiedică comunicarea umană». Iată și câteva rezultate spectaculoase: cîntăreața L.H., operată de noduli vocali (intervenție chirurgicală fatală pentru claritatea și limpezimea vocii), și-a recăpătat în în-

tregime timbrul original în urma tratamentului complex al medicului foniatru, profesoara S.A.M. de la Craiova, care din cauza unui «stress» emoțional și-a pierdut graiul, și-a recăpătat vocea în urma unei singure sesiuni de hipnoză. Tinărul P.C. în vîrstă de 18 ani, dar cu o voce de «cocoșel», și-a dobîndit o voce de bariton în urma unor tratamente speciale aplicate asupra laringelui.

De notat și faptul că o sumedenie de copii de vîrstă școlară, însoțiți de profesorii lor de muzică, vin să-și corecteze auzul muzical deficitar prin exerciții ortoacustice la aparatul ALPA (acordor fonoauditiv inventat de către același medic Viorel Opreș).

La un recent congres, desfășurat la Belgrad, reprezentantul țării noastre, dr. Viorel Opreș, a fost ales membru al Comitetului directorial al Biroului Uniunii Foniatriilor Europene.

bilanț pozitiv la acțiunile patriotice în municipiul craiova

Una dintre sarcinile deosebit de importante puse de către partidul nostru în fața organelor locale ale administrației de stat este dezvoltarea edilitar-gospodărească a municipiilor, orașelor și comunelor prin întărirea continuă a legăturii cu masele largi de oameni ai muncii în scopul participării tot mai active a acestora la rezolvarea treburilor obștești.

În acest scop, Comitetul executiv al Consiliului popular municipal Craiova a stabilit la începutul anului în mod judicios planul de lucrări pentru 1971 menit să contribuie la ridicarea gradului de urbanizare și înfrumusețare a municipiului. Astfel, prin acțiuni patriotice s-au executat pînă în prezent lucrări în valoare de 100 437 000 lei, depășindu-se planul anual stabilit cu 35 333 000 lei, iar pe cap de locuitor în total revenind lucrări în valoare de 546,30 lei.

Dintre multele lucrări efectuate enumerăm: amenajarea complexului sportiv al tineretului din Lunca Jiului, realizarea de canale și diguri pentru prevenirea inundațiilor în cartierul Lunca Jiului, lucrări de amenajare și întreținere la grădina botanică, extinderea rețelei de apă și canal, reparații de străzi și trotuare, construirea de drumuri de acces pentru vehicule hipo, amenajarea de terenuri sportive la școli, licee, facultăți, întreprinderi și instituții, amenajarea de noi spații verzi, plantări de flori și pomi, crearea perdelelor de protecție în jurul municipiului, înfrumusețarea și modernizarea căilor de intrare în municipiu etc.

Schimbări deosebite s-au făcut în structura actualului parc al poporului prin extinderea suprafețelor zonelor verzi cu încă 118 ha, dintre care pe 30 ha au fost plantați peste 15 000 arbori și arbuști din diverse specii.

a treia „lebedă de argint”

Zilele trecute la barul «Atlantic» a avut loc un tradițional concurs de muzică ușoară, organizat din inițiativa și cu sprijinul organizației U.T.C., al Consiliului popular al Municipiului București. Este vorba de cea de-a treia ediție a concursului «Lebedă de argint», din păcate foarte puțin cunoscut marelui public.

Cei 11 finaliști (din 40 concurenți prezentați la prima etapă) au susținut un concert, viu aplaudat de public. Juriul, prezidat de compozitoarea Camelia Dăscălescu, a decernat «trofeul» elevului Viorel Marinescu. Celelalte două premii au fost atribuite Ioanei Popa (merceolog) și Danielei Cireșeanu (elevă).

la casa de cultură „al. petöfi”

De o largă audiență în rîndul publicului bucureștean se bucură de foarte mulți ani Casa de cultură «Al. Petöfi». Vizitatorii cei mai frecvenți: elevi și studenți, români și maghiari, sosiți de pe întreaga rază a Municipiului București.

Vom mai aminti în continuare bogata activitate a cineclubului, cu secțiile de regie

și operatorie, unde cineaștii amatori au realizat filmul «Omul la izvorul frumosului». De un bun renume se bucură și cercul muzical «Béla Bartok», în care compozitori maghiari, germani și români dau concerte bilunare. Mai notăm apoi activitatea cercului de arte plastice «Ștefan Szönyi», în cadrul căruia expun lunar artiști plastici din Capitală și provincie (cea mai recentă fiind expoziția lui Soó Zöld Margit din Cluj). S-au mai făcut apoi remarcate matineele duminicale, care promovează recitaluri de poezie, susținute de scriitorii din București, Cluj, Oradea, Timișoara. Și tot Casei de cultură «Al. Petöfi» îi aparțin: o brigadă de agitație, o formație de teatru în limbile română și maghiară, o formație de muzică ușoară și una de muzică populară, echipele de dansuri, cercurile de limbi străine ș.a.

Recent, în cadrul Casei de cultură «Al. Petöfi» a fost sărbătorită împlinirea a 65 de ani de la nașterea scriitorului Horváth Imre, aniversare la care au participat scriitorii, invitați din principalele orașe ale țării.

Fotografia noastră vă prezintă o repetiție cu public susținută de cunoscuta orchestră de muzică ușoară a casei de cultură.

CARTEA PE CARE AȚI AȘTEPTAT-O
365 DE ZILE!

O LUME ÎN 448 DE PAGINI

• Reportaje și anchete internaționale • Documentare politice, economice și sociale la zi • «Arta de a trăi» recomandată de somități ale științei • Consultanță juridică de la A la Z • Sport, umor, jocuri și... un computer pentru fiecare! • Fotografii inedite

■ Distincții ale Republicii Socialiste România

■ «Muzeul imaginar» al comarilor de artă veche

■ Cunoașteți ace stă Românie pitorească?

■ Filmul olimpiadelor moderne

Cadoul pe care îl căutați pentru familia și prietenii dvs.

Așteptați, ca în fiecare an, cu deosebit interes, ALMANAHUL SCINTEIA-1972 a fost pus de cîrind la dispoziția cititorilor. Cele 448 de pagini, bogat ilustrate, cuprind reportaje și anchete internaționale, documente politice, economice și sociale din lumea contemporană etc. Nu lipsesc obișnuitele rubrici de sport, umor și jocuri distractive. După cum se vede, o carte ce poate deveni un cadou plăcut, deopotrivă de atractiv și instructiv.

ANCA NECULCE-MAXIMILIAN, una dintre actrițele de prim-plan ale Naționalului clujean.

Fotografie de Sorin DAN

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București. Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

un nou hotel în deltă

Admirabilă și fermecătoare, Delta Dunării atrage în fiecare vară, după cum se știe, zeci de mii de turiști. Pentru găzduirea celor care vor să petreacă aici mai mult timp există un hotel la Maliuc, altul la Sulina, un camping la Murighiol, precum și cabana de vânătoare de la Ilgani. Iată că a început să se construiască un hotel-cabană și la Crișana, pe brațul Sulina. Noul hotel — după cum ne spune tov. Oscar Băra, directorul Oficiului județean de turism-Tulcea — va putea găzdui 100 de persoane și va avea un restaurant cu 120 de locuri.

Uniunea județeană a cooperativelor de consum-Tulcea a luat hotărârea de a dezvolta campingul de la Murighiol, în același timp înființând, în anii ce vin, și alte campinguri în diferite colțuri ale Deltei.

imagini

INTERVIUL SĂPTĂMÎNII

spațiile comerciale și timpul cetățeanului

Fiind vorba de spațiu și timp, ne-am grăbit să trecem la prima întrebare. Interlocutorul nostru este tovarășul Toma ALBULEȚ, director general al direcției comerciale din CPMB.

— În anul 1971 s-a desfășurat o rodnică acțiune de extindere a suprafețelor destinate activității comerciale. Puteți să ne faceți unele precizări?

— Concomitent cu dezvoltarea rețelei comerciale prin construirea de magazine (47 unități) în cartiere noi de locuințe și modernizarea rețelei de desfacere existente (peste 150 unități în primele 3 trimestre), o preocupare deosebită a constituit-o redarea în circuitul comercial a unor vechi vaduri comerciale, folosite în alte scopuri (birouri, depozite, ateliere etc.). Mă refer în primul rând la zona «Curtea Veche» (străzile Covaci, Gabroveni, Smîrdan, 30 Decembrie, Șepcari ș.a.), unde au fost date în funcțiune peste 100 unități, cuprinzând circa 12 500 mp. În alte zone ale orașului au mai fost date în folosință aproximativ 100 unități, cu o suprafață de peste 5 000 mp, printre care cele din Piața Moșilor.

— Va continua această acțiune și în 1972?

— Desigur. Pe lângă noile construcții de unități de desfacere ce se vor realiza paralel cu dezvoltarea zonelor de locuințe, se va continua acțiunea de modernizare a rețelei existente. Astfel, se preconizează efectuarea de lucrări de modernizare la 135 unități de diferite profiluri. Pe de altă parte, în etapa imediat următoare se vor reda în circuitul comercial 110 spații, însumând circa 9 000 mp, magazine diverse situate în: Calea Rahovei, Piața Moșilor, Calea Griviței, Calea Victoriei, Calea Călărășilor, Calea Dudești etc.

— Ce măsuri se iau pentru economisirea timpului cumpărătorilor, pentru o deservire modernă, civilizată?

— Din acest punct de vedere, toate acțiunile întreprinse pe linia construcțiilor noi, a modernizării și a redării de spații în circuitul comercial, se axează pe asigurarea unor condiții optime

de desfășurare a activității comerciale. Amintesc aici metodele de accelerare a procesului de vânzare, cum sînt, de pildă, expunerea deschisă, alegerea liberă, autoseruirea, preambalarea a cit mai multor mărfuri. Există o preocupare permanentă pentru introducerea și generalizarea formelor noi de vânzare. De asemeni, s-a avut în vedere crearea unor unități cu un profil adecvat, care să înlănească orientarea în efectuarea cumpărăturilor. Mai mult încă, în zona Curtea Veche s-a stabilit un anumit profil pe o arteră întreagă. Astfel, pe str. Lipsani s-au concentrat unități de țesături, confecții, încălțăminte, pe str. Smîrdan — metalochimice, pe str. Covaci — unități de consignație și pe str. Gabroveni — unități de prezentare și de deservire ale cooperăției. Se vor

continua și se vor intensifica încă o serie de măsuri pentru accelerarea procesului de vânzare, cum sînt dotarea în continuare a magazinelor cu case de marcat, sporirea numărului de unități cu program prelungit (10—12 ore) sau în două schimburi. În zonele de locuințe în care mai există rămăneri în urmă în ceea ce privește numărul necesar de magazine, se iau măsuri pentru amplasarea unor unități provizorii, ca, de exemplu, chioșcuri, auto-magazine, rulote etc.

Realizările de pînă acum ne îndreptățesc să privim cu încredere proiectele pe 1972. Rămîne ca și constructorii, tehnicienii și furnizorii utilajelor și mobilierului modern să țină pasul ca să nu se întîrzie darea operativă în folosință a noilor obiective.

mătase pentru revelion

Și deoarece nu poate să lipsească de la o astfel de ocazie foșnetul și luciul discret al mătăsii, am cerut sfatul celor care au primit recent premiul I în sectorul mătase la concursul inițiat de Institutul de estetică industrială din Ministerul Industriei Ușoare. Este vorba de colectivul muncitorilor, tehnicienilor și creatorilor de la fabrica «Mătasea populară». Alegerea este destul de dificilă din gama foarte largă de desene și culori (50 modele noi pentru croavet, 180 pentru imprimeuri de rochii). Pentru revelion se recomandă în special țesăturile de mătase cu fire de efect (insă nu cu fire metalice!), în culori pastelate. Se preferă nuanțele de roz, albastru, galben pai. Se mai recomandă imprimeurile de mătase naturală cu desene florale și persane tot în culori pastel sau bleumarin cu alb. Bărbăților li se recomandă să prefere cravatele țesute din mătase naturală cu desene de mărime mijlocie (nu se mai poartă nici desene mici, nici dungii). Se vor evita culorile mohorite și se vor alege combinații de bleumarin cu alb sau gri argintiu.

Curînd vom ciocni paharele, sărbătorînd unul dintre evenimentele cele mai emoționante — trecerea de la un an la altul. Sînt atîtea care contribuie la atmosfera sărbătorească, de la preparatele culinare și culoarea vinului pînă la felul special în care se îmbracă convivii.

vizitați cu încredere...

Dacă rîndurile de față ar a-junge sub ochii cititorilor noștri la 1 aprilie, am putea însoți fotografia de mai sus cu invitația gentilă: Vizitați cu încredere magazinul «Cristina»! Dincolo de data calendaristică, gluma funcționează totuși, prin însăși prezența amintitului magazin bucureștean pe strada Șelari, colț cu strada Covaci. O prezentă, ce-i drept, foarte misterioasă. De fapt, magazinul există, dar... nu s-a deschis niciodată. Are firmă, are gemuri colorate, dar încă nimeni nu știe ce poate cumpăra la «Cristina». Ei bine, vom încer-

ca noi să dăm, succint, unele deslușiri: «Cristina» vă poate oferi moloz, pietricele sau, mai sintetic vorbind, în plin centru al Bucureștilor, magazinul găzduiește o vedere arheologică în mărime naturală. Deasupra firmei «Cristina» cerul nu este întrerupt de vreun plafon; teighele nu sînt, ci doar colțuri străvechi de cărămidă... Farsa este demnă de a figura într-o comedie burlescă. Dar în plin vad comercial prelungirea acestei «glume» nu-i deranjează pe comersanții bucureșteni?

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

Adevărul vieții

În chemările adresate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scriitorilor, cu prilejul Plenarei Comitetului Central, ținută în zilele de 3—5 noiembrie, figurează și acest înflăcărat, mobilizator apel: «Redați în artă mărețea transformării socialiste ale țării, munca clocotitoare a milioanele de oameni; veți găsi și contradicții, și conflicte reale, nu închipuite, și fapte mărețe, emoționante, demne de numele de om». Evocarea acestor «conflicte reale, nu închipuite» are valoarea unui principiu estetic, decisiv pentru buna dezvoltare a unei literaturi, a unei arte și a unei culturi.

Fiindcă, să nu uităm, a existat o vreme, de triste consecințe pentru viața artistică și culturală, cînd s-a teoretizat stingerea oricăror conflicte, dispariția lor din existența socială și deci din literatură. Efectele unei asemenea teorii n-au întîrziat să se facă simțite: o literatură de confabulație ipocrită, în care adevăratele conflicte, reale, ale vieții, erau înlocuite cu ciocniri imaginare, precar imaginate, între «bun» și «mai bun», între «frumos» și «mai frumos», romane populate de o lume de cilți, simulînd sentimente patetice inventate, în timp ce viața curgea năvalnică alături, cu toate convulsiile, spasmele, bucuriile și speranțele ei nemărturisite.

Secretarul nostru general respinge o asemenea «literatură» de suspectă fabricație și cere, cu o legitimă pretenție, «conflicte reale» și «nu închipuite». Acest lucru înseamnă nici povești scornite de o imaginație tenebroasă, închipuind «drame zguduitoare» acolo unde ele nu există, — forme aberante ale unei literaturi denigratoare — nici istorii trandafirii, bune de adormit copiii, roade ale unei fantezii exuberante și jucăușe, cochetînd cu spiritul de operetă muiată în paie. În inflăcărata sa chemare adresată artiștilor, în care facea apel la «conflicte reale» și «nu închipuite», secretarul general cerea ADEVĂRUL nemistificat al VIETII, cu «luminile și umbrele» lui. Iar acest ADEVĂR, cînd este ilustrat cu artă și credință, este într-adevăr «emoționant» și «demn de numele de om».

Adevărul adevărat nu e nici denigrator, nici ipocrit «mobilizator», nu e muiat nici în smoala pesimismului morbid, nici în apa de trandafiri a optimismului de feerie infantilă, e adevărul vieții, singurul izvor puternic și autentic de inspirație al artei. Al unei ARTE ce se cuvine să fie sora și aliata vieții.

OAMENI DE INIȚIATIVĂ

INTELECTUALII

DIN BILCA

Ședință obișnuită de lucru a cîtorva dintre cei ce răspund de destinele culturale ale comunei.

de George MUNTEAN
fotografii de Elena GHERA

Sprijinită la nord de o pădure străveche, din care parcă a ieșit la soare pe malul stîng al Sucevei, Bilca e una dintre comunele ce se țin lanț în preajma rîului de la izvoare pînă prin apropierea Rădăuților. Lungă de vreo zece kilometri și ceva și lată de peste patru, ea are cam de 50 de ani încoace în jur de 4 000 de locuitori harnici și întreprinzători, care au biruit adesea vitregia vremurilor și puținătatea darurilor pămîntului, ridicîndu-și gospodăriile frumoase, crescînd vite, forțînd solul la fertilitate ori alergînd în cele patru vînturi în căutare de noi surse, dar revenind mai de fiecare dată la vatra lor, a cărei căldură au înțeles că nu-i de înlocuit. Cît privește vechimea așezării, se cuvine reținută împrejurarea că locurile acestea au fost integrate de timpuriu domeniilor Putnei lui Ștefan, ca și recenta identificare de către directorul coordonator al școlilor din sat, învățătorul Alexandru Brăileanu, a încă vreo 19 tumuli neolitici, alături de alte câteva «mobile» știute de mai înainte. Vechimea și importanța acestora sînt vitale pentru istoria acestei părți de țară, făcîndu-se astfel dovada directă că ea a fost

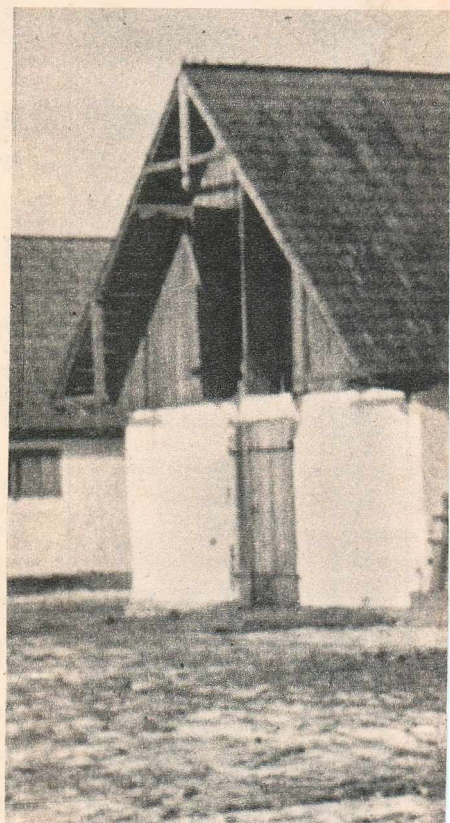
luată de foarte timpuriu în posesiune de ființa omenească, prezență statornică acolo din zorile civilizației pînă în actualitate. De aceea, oamenii de aici îi așteaptă cu nerăbdare pe arheologi, care n-ar trebui să-și amîne sub nici un motiv sosirea dincolo de viitoarea primăvară.

Situată între asemenea zări istorice și geografice, profund solidară cu satele din preajmă și de mai departe, Bilca și-a înălțat, ca și ele, neconținut energiile în lumină, dar tiparele în care acestea s-au înscris n-au fost totdeauna de natură să le și individualizeze pentru eternitate. Asta ne obligă, ca și în cazul multor altor sate ale noastre, ca atunci cînd ne gîndim la intelectualii de ieri și de azi ai Bilcii să nu uităm că în spatele celor nominalizați stau straturi nesfîrșite de generații de oameni a căror inteligență și talent n-au fost cu nimic mai prejos decît a celor cunoscuți. Înainte de a se naște aici un mare entomolog al nostru, profesorul Filimon Cîrdei (1903-1971), mulți alții vor fi urmărit zborul păsărilor și al gîngăniilor, ispițiți a le surprinde taina. Și așa mai departe.

Deși răspîndiți în cele mai diferite colțuri ale țării, aproape toți fiii acestei așezări sînt legați printr-o rețea numai de ei știută, un singur semnal fiind destul spre a-i porni, oricînd, «spre casă». Așa s-a întîmplat, de pildă, în vară cînd, în zilele de 14 și 15 august, cu prilejul hramului comunei și al «strinsurei» (hora de 2-3 zile organizată cu această ocazie, la care se strînge tot satul și cele învecinate), a avut loc o întîlnire a fiilor satului. Prilejul a fost dat de împlinirea a 110 ani de la înființarea primei școli de-acolo, comuna fiind literalmente «invadată» de fiii săi, dornici de a o revedea, de a se întîlni între ei, de a pune la cale noi acțiuni menite a o ridica pe o treaptă superioară. S-a văzut atunci în chip semnificativ ce potențial de energii are satul, cîtă forță polarizatoare au acestea și la ce rezultate pot duce cînd sînt canalizate adecvat. Tineri și vîrstnici, intelectuali de toate categoriile, au muncit cot la cot, dimpreună cu ceilalți săteni, pentru ca marea lor întîlnire să fie cît mai plină de sens. Au inaugurat un nou local de școală, au împodobit comuna sărbătorește, au organizat trei expoziții (una privind realizările mai importante ale obștii, alta cu obiecte lucrate de elevi în orele de instruire practică și alta de etnografie și artă populară), au prezentat un amplu program artistic, s-au sfătuit între ei, angajîndu-se să contribuie fiecare la ridicarea localității, au organizat o agreabilă masă comună, mai toți participînd apoi la hora satului, într-o firescă destindere și comuniune.

O surpriză a prilejuit-o atunci constatarea diversității profesiilor și a multimei intelectualilor originari din Bilca, prezența lor activă în cele mai diverse puncte și sectoare ale vieții noastre de astăzi. Pe baza acestei realități s-a alcătuit, din inițiativa economistului George Horodnic, demn reprezentant al comunei în Consiliul popular județean, un «catalog» amănunțit al posibilităților fiecăruia dintre cei plecați de a-i ajuta pe cei «rămași la vatră», în vederea valorificării cît mai complexe a întregului potențial al comunei. Tot pe acest teme și în acest amplu context s-au pus la cale cîteva acțiuni cu totul deosebite. Astfel, se conturează un plan, potrivit căruia cei mai reprezentativi dintre cei plecați să revină periodic în comună și să le vorbească sătenilor despre diferite probleme ce i-ar interesa, în funcție de necesitățile lor mai generale, de anotimp, de unele cerințe imediate, de nivelul lor într-o privință sau alta etc. Este vorba de posibilitatea ca medici, ingineri de tot felul, economiști, istorici, juriști, filologi, publiciști, ofițeri, naturaliști, profesori și alte categorii de intelectuali originari din Bilca, dintre care unii cu munci de remarcabilă răspundere, să vină în sat și să facă expuneri adecvate cerințelor lui actuale. Este un cadru în care fiecare va găsi modalitatea de a răspunde la «comenzile ferme» ale satului pe o perioadă relativ îndelungată. Bine condusă, această muncă poate avea rezultate dintre cele mai durabile asupra nivelului cunoașterii și conștiinței oamenilor de acolo.

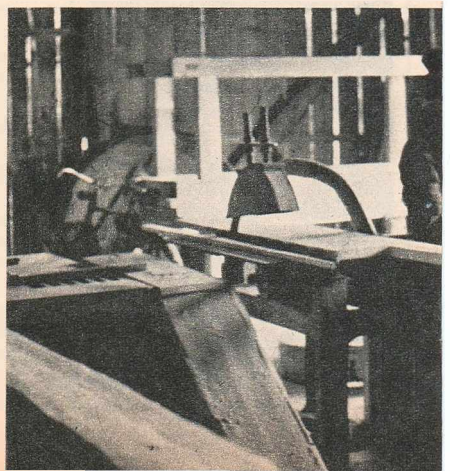
A doua acțiune de amploare a acestor dinamici intelectuali va consta în organizarea unui mic dar permanent și semnificativ complex muzeistic. Există acolo o admirabilă biserică din lemn din secolul al XVIII-lea, cu o arhitectură tipic moldovenească, pe

care Direcția monumentelor istorice, în a cărei evidență se află, o va pune curînd cum se cuvine în valoare. Cele cîteva resturi arheologice, culese la suprafață, vor fi înmulțite substanțial cu cele pe care le va revela «căierea» de către specialiști a amintirilor tumuli neolitici, încît se va putea organiza o secție arheologică a viitorului muzeu.

De cîtăva vreme, după pilda și la îndemnul directorului căminului cultural, Constantin Cîrdei, și al altor intelectuali, se adună din sat piese expresive de etnografie și artă populară, în vederea constituirii unui alt nucleu muzeal. Prin grija secretarului comitetului comunal de partid, Ștefan Galan, a președintelui consiliului popular, Dragoș Coneac, a celui al cooperativei agricole de producție și a altor gospodari ai satului, începînd cu acest an, aproape tot ce se va

Cercetînd obiectele adunate pentru viitorul muzeu al satului.

◀ *Învățători
cu experiență
și gospodine
ale satului,
la căminul
cultural.*

*Activitate curentă
la cooperativa agricolă
de producție.*

reforma din inventarul de bunuri ale comunei va fi supus, înainte de scoaterea din uz, unui succint examen în vederea eventualei sumare «restaurari» voluntare și transferări către viitorul muzeu, pentru consolidarea aspectului său etnografic și meșteșugăresc. Acesta din urmă va fi relevat și printr-o expoziție permanentă cu produse a ceea ce se numea odinioară industria casnică. Un grup de eleve, învățătoare și mai ales gospodine ale satului, va reproduce întreg procesul prelucrării texturilor, al pieilor și al altor produse, spre a completa și pe această cale imaginea care se pregătește a fi oferită viitorilor vizitatori. De la în cămașa cu altiță, de la lână la suman și covor, de la pielea de oaie la bundiță și cojoc, totul va fi marcat pentru punctarea pregnantă a marii fantezii și îndeminării acestor oameni, pentru a le reliefa și pe

această cale disponibilitățile lor sufletești. Nu este exclusă nici organizarea unei «galerii» de artă plastică modernă în cadrul acestui complex. De asemenea, una dintre gospodăriile tipice din sat este aptă a rămâne ca mărturie a ceea ce a însemnat o așezare țărănească tradițională în aceste locuri, împrejurare ce va spori și mai mult patrimoniul muzeal al comunei, care va dobîndi astfel dimensiuni ce vor sparge interesul său strict local și vor determina pe vizitatorii Putnei lui Ștefan, ai punctelor de interes din apropiatul Rădăuți, să nu ocolească Bilca, din care să plece îmbogății sufletește. Este o activitate ce presupune mari eforturi, îndeosebi din partea intelectualilor satului, o dăruire statornică din partea lor, dar care, începînd a se concretiza din vara ce vine, le va aduce și satisfacții, pe potrivă. Cele două mari acțiuni sînt, de altfel, și două moduri eficiente de a ridica și forja conștiința oamenilor, de a lua mai cuprinzător cunoștință de ei înșiși, de valorile și potențialul lor. Că totul va izbîndi nu e nici o îndoială, satul acesta cunoscînd de multă vreme intelectuali a căror dăruire de sine este pilduitoare. Căci ce poate fi mai înălțător și mai de cinste pentru cineva decît ca numele să i se lege de plante și pomi, ca unui învățător din secolul trecut, Gheorghe

intelectuali, entuziasmul și dăruirea lor față de comuna în care activează se verifică și într-o nu mai puțin bogată și semnificativă activitate cotidiană, ale cărei «roade, mai puțin spectaculoase, sînt nu mai puțin trănice și eficiente. A găsi resurse pentru a-ți consolida o gospodărie personală, adesea model, pentru a-ți desfășura în condiții multumitoare activitatea pentru care te-ai pregătit, pentru a te pune mereu la punct cu noile date ale profesiunii și ale cerințelor mai generale ale culturii contemporane și a mai găsi forțe pentru activitatea cultural-educativă necesară lărgirii orizontului satului e un fapt la care nu te poți gîndi fără emoție. Sigur, astăzi intelectualii oricărui sat sînt mai numeroși și diversi, dar și cerințele față de ei sînt de asemeni numeroase și diverse. În plus, «concurența» radioului și a televizorului, a filmului și a presei etc., îi determină să nu mai poată veni în fața consătenilor lor oricum și cu orice fel de lucruri. Presiunea generală a culturii asupra oamenilor determină mutații de conștiință și cerințe de care intelectualul nu poate să nu țină seama. De aceea, implicarea lui tot mai adîncă în viața colectivității e un alt element ce se cuvine reținut, cu atît mai mult cu cît în vremea noastră a fi bun profesionist este absolut necesar, dar cu totul insuficient. Coeficientul de participare la dinamizarea perpetuă a celor în mijlocul cărora lucrezi, de punere integrală a posibilităților pe care le ai în slujba lor, este factorul care dă măsură și asigură înflorirea propriei personalități. Înțelegînd mereu mai bine acest fapt, mulți dintre cei de care vorbim fac parte cu cinste din conducerea organizațiilor locale de partid, sînt factori activi

cație. Sigur că repartizarea relativ judicioasă a sarcinilor pe aproape întreg corpul de salariați ai comunei, planificarea lor chibzuită, colaborarea cu învățătorii pensionari, suplinește într-o oarecare măsură această lipsă.

Vointa intelectualilor comunei de a înfăptui exemplar sarcinile ce decurg din ultimele documente ale partidului va face ca numărul manifestărilor cultural-științifice să treacă (cu toate lipsurile amintite) de circa 50 anual, cam cîte aveau loc pînă acum în cadrul căminului cultural, ca numărul anual al spectacolelor cinematografice să sporească (în ultima vreme erau cam 175, cu vreo 17 500 de spectatori), numărul cititorilor bibliotecii căminului (care are un fond de peste 7 500 de cărți) și ai celor ale școlilor (cu peste 6 000 de volume) să crească și el etc., urmînd ca activitatea generală a intelectualilor să cunoască alt ritm. — cel determinat și mai stringent de noul stadiu de dezvoltare a societății noastre. Formația de teatru, echipa de dansuri, taraful, brigada artistică de agitație cunosc și ele un nou pas al existenței, dar mai ales felurile conferințe, simpozioane, întruniri și alte manifestări cultural-educative sînt gîndite într-o perspectivă mai limpede, ele împletindu-se neconștient cu activitatea de la om la om, căreia intelectualii acestui sat i-au asigurat o existență consolidată. Se înțelege, în toate cele întreprinse se observă un sprijin remarcabil din partea tinerilor și a pionierilor din sat, care participă la spectacole, susțin concursuri și recitaluri, organizează audii muzicale etc., dar în umbra lor se află ades, cum e și firesc, un om al școlii, care ajută la canalizarea acestor ener-

◀ *Noua «anexă»
a C.A.P. —
secția
de confecționat
lăzi.*

Avanpremieră tocmai bună de tras în poză.

INTELECTUALII DIN BILCA

gii, făcându-le să se simtă din ce în ce mai implicate în viața satului. E drept, că și investițiile făcute în această direcție au atins cifre notabile. Anual se cheltuiesc aici cam 450 de mii lei pentru învățământ și cultură și aproape 200 de mii pentru sectorul sanitar, cetățenii contribuind cu circa 150 de mii lei pentru a stimula dezvoltarea comunei lor, ceea ce indică o bază materială aptă a înlesni diversificarea acestor activități menite a omogeniza și ridica nivelul cunoștințelor, a consolida noua conștiință. Dar investițiile, fără coeficientul convenit de generozitate, de înțelegere și adesea de renunțare la multe aspecte ale vieții personale, rămân aproape literă moartă. De aceea, e demn de toată lauda chipul cum mâna de intelectuali ai Bilcii au știut să se infuzeze

organic în viața satului lor, să-i galvanizeze energiile și să i le afirme.

Ocupându-se de agricultură și de școală, de sănătate, de înfrumusețarea și buna gospodărire a comunei (pentru care aceasta a primit în 1969 premiul III pe județ), de arheologie și cooperatie, de sistematizare, muzeistică și pomicultură, de buna conviețuire a oamenilor și de traiul lor în familie, apărându-i de erori și explicându-le gravitatea unora dintre ele, intelectualii acestui sat reprezintă un reper și un ochi deschis spre viitor, pe care se cuvine să nu-l neglijăm, mai ales după ce i-am văzut o vreme la lucru. Dacă la acestea se adaugă contribuția lor directă și necesară la viața culturală și artistică a satului, reperul amintit dobândește încă un accent. Anonimi, în cea mai

◀ Bilca — veche așezare din nordul Moldovei — ocrotește în vatra ei superbe tradiții ale folclorului românesc.

▲ Nu numai bundițele și costumele femeilor de pe aici sînt fără pereche, ci și sprinteneala și frumusețea jocurilor sînt neîntrecute: fapt atestat de premiile prestigioase primite de echipa de dansuri populare.

◀ George Horodnic — bilcan get-beget, deși plecat la «centru» — este mereu în mijlocul consătenilor.

mare parte, dincolo de perimetrul citorva sate din jur, dar poate că tocmai prin aceasta mai iluminați de prestigiu, ei au găsit destule energii pentru a răspunde prompt cerințelor curente și de perspectivă, pentru a-și reordona din mers pasul în funcție de noile sarcini și mai ales pentru a crea în jurul tuturor acțiunilor lor un spațiu de visare, de punere a comunei lor într-o lumină cit mai cuprinzătoare. E sigur că, acționînd în strînsă și bine coordonată legătură cu intelectuali originari din comună, dar mai ales cu forțele locale și cu reprezentanții lor în organismele județene, spațiul de visare de care vorbeam se va lărghi și consolida, lăsînd cîmp liber pentru cit mai multe și curajoase inițiative. Căci un intelectual este prin excelență un om de inițiativă.

Din programul nostru de construire a unei societăți multilateral dezvoltate face parte intrinsecă și bătălia pentru dezvoltarea spiritului colectiv și combaterea celui individualist.

Sîntem obiectiv interesați să îmbinăm conducerea pe bază de plan unic cu lărgirea atribuțiilor întreprinderilor. Sîntem obiectiv interesați să dezvoltăm inițiativa de jos. Sîntem obiectiv interesați să asigurăm participarea tot mai largă a maselor populare la luarea hotărîrilor, la adoptarea și înlăptuirea programelor privind mersul înainte al societății. Sîntem obiectiv interesați să adîncim continuu democrația socialistă. Sîntem obiectiv interesați să demascăm și să înfierăm egoismul, fie el brutal sau abscons, individualismul pernicios, munca sectară și orice alte nuanțe ale spiritului individualist.

Că raportul dintre spiritul colectiv și cel individualist-egoist este o problemă care ne frămîntă pe toți cu adevărat, că se caută cauzele egoismului, că se definesc urmările lui și că se caută căile de eradicare a lui, o dovedesc răspunsurile la ancheta noastră, răspunsuri date de oameni care muncesc în diferite domenii.

CU ȘI FĂRĂ ÈGOISM

Anchetă de I. NICOLAE
și I. MURGU

am cunoscut și întreprinderi... egoiste

Tema propusă de revista dumneavoastră, chiar dacă nu sub forma exprimării directe alese acum, constituie o problemă relativ veche în sectorul de activitate în care lucrez. Manifestările de egoism în cadrul însuși al conducerii și muncii în colectiv, în sensul subordonării intereselor generale intereselor personale — individuale sau de grup — mai sînt încă întîlnite și capătă aspecte dintre cele mai curioase, aș putea spune întrucîtva chiar inedite. Imaginați-vă directorul unei unități care, din dorința egoistă de a putea spune că este autorul direct al tuturor realizărilor întreprinderii, renunță la orice formă de delegare și, arătînd o totală neîncredere în subalterni, dirijează personal în fiecare dimineață repartizarea mașinilor unei întreprinderi de prestări servicii!

Consider că astfel de obiceiuri denotă în primul rînd o pregătire profesională necorespunzătoare funcției ocupate, fapt ce-l determină pe individ să preferă activitățile subalterne, în care se simte ca la el acasă, sarcinilor de nivel superior cărora oricum nu le poate face față onorabil.

Dar cred că egoismul individual are totuși o incidență mai mică decît cel colectiv manifestat de comun acord de toți membrii unui grup care nu reușește să vadă nimic mai departe decît propriile interese materiale, înguste și prost înțelese. Astfel, întreprinderile de gospodărire comunală furnizează unităților industriale din București apă, gaze, căldură, agenți care, incontestabil, condiționează succesele economice ale acestora din urmă. Ne-am așteptat la realizarea unui climat de înțelegere și înțelegere reciprocă foarte aproape de ideal: lucrurile nu stau însă chiar așa, și un mare consumator al agenților amintiți, uzina «Vulcan», după ce a acceptat un contract de livrare de piese de schimb pentru întreprinderea de prestări servicii, a respins comanda motivînd sec că: «și-a acoperit planul». Este penibil însă efectul pe care un astfel de refuz l-a avut asupra unității amintite, ale cărei mașini au în proporție de aproape 3/4 o uzură de 80—90%.

La ce recurg întreprinderile lezate? Simplu: la

presiuni. De exemplu, pentru a «îmblîzi» poziția negativă a UREMOAS în ce privește livrarea unui strung necesar pentru confecționarea pieselor utilizate la întreținerea instalațiilor de distribuție a apei, ICAB a redus «puțin» presiunea apei furnizate. Efectul a fost fulgerător — strungul s-a dovedit a fi disponibil și a fost numaidecît trimis!!

Permiteți-mi însă o exemplificare mult mai largă și anume să ridic aci problema egoismului individual generalizat pe care-l dovedesc încă mulți cetățeni și mulți salariați ai întreprinderilor de construcții care nesocotesc eforturile și reduc simțitor rezultatele muncii celor 3 000 de salariați care împreună cu 800 de utilaje luptă zilnic să păstreze curată fața Capitalei.

Consider că pentru toți cei ce manifestă astfel de forme de egoism, mai mult sau mai puțin subtil, mai

mult sau mai puțin discret, prima măsură în vederea educării în spiritul nou, colectiv, trebuie să o constituie o largă, dar nu mai puțin precisă, informare despre efectele egoismului lor asupra obiectivelor generale, efecte negative care se repercutează în cele din urmă și asupra lor.

Vasile RAMBĂ
ing. șef la Direcția generală de gospodărire
comunală a Consiliului Popular al
Municipiului București

aprecierea diferențiată a muncii individuale

Lucrez într-un colectiv relativ tînăr. Întreprinderea noastră a intrat în producție în urmă cu 6 ani, iar marea majoritate a salariaților noștri, bărbați și femei sosiți din mediul rural, au învățat meseria «din mers», în școli profesionale sau prin ucenicie la fața locului. De aici, evident, greutățile inerente oricărui început. Procesul de urbanizare dar mai cu seamă adoptarea conștientă a unei severe discipline muncitorești nu se cîștigă de la o zi la alta. Egoismul, munca sectară, individualismul, goana după profituri imediate, aceste tare ale unor concepții retrograde, străine eticii socialiste, nu pot fi lăsate la poartă din prima zi a intrării omului în fabrică. În același timp, pentru cadrele din conducere ca și pentru omul de meserie (a celor sosiți la noi după ani buni petrecuți în combinate similare) obligația de a apre-

cia munca tînărului colectiv al întreprinderii, de a constata randamentul fiecărui individ în parte, de a crea diferențierea stimulativă a veniturilor pe măsura capacităților lui fizice și intelectuale a devenit de cele mai multe ori o sarcină deosebit de dificilă. «De ce atât și nu mai mult? De ce X a fost încadrat mai bine, iar eu mai slab?» Întrebări și proteste specifice celor preocupați să obțină un venit cât mai mare în procesul repartiției și cu un efort minim. Pe de altă parte au fost înregistrate atitudini negative și în activitatea unor cadre de conducere: favoritisme, îngusta apreciere a muncii unor subalterni, acordarea preferențială a unor stimulente materiale.

Considerăm totuși că am depășit această etapă dificilă, datorită unei susținute activități politico-educative. Hotărârile colective și răspunderea individuală, — aceste atribute ale democrației socialiste — controlul riguros al sarcinilor și discutarea în organizațiile de masă a tuturor problemelor de producție au netezit calea spre înțelegerea justă a problemelor privind munca colectivă și repartiția individuală. Dar egoismul nu poate dispărea definitiv decât atunci cînd toți oamenii unui colectiv de muncă vor înțelege că dubla calitate a oamenilor, de producători și proprietari, creează un interes nemijlocit față de producție și îl obligă pe producător să muncească nu numai pentru interesul său personal, ci și pentru perpetuarea calității de proprietar social, pentru reproducția largită a proprietății socialiste.

Eugen LAVRIC
director tehnic C.E.I.L. — Turnu Severin

un puls revelator: rezultatele muncii

Există un puls revelator al raportului dintre spiritul colectiv și cel individualist, absolut în orice întreprindere: rezultatele muncii din acea unitate.

Imediat ce un conducător încearcă să rezolve problemele de unul singur, imediat ce nu mai ține seama de tovarășii săi din colectiv, de părerile lor, se simte. Rezultatele sînt altele.

Și este firesc să fie așa. Faptul că unii conducători desconsideră posibilitățile și opiniile subordonaților lor îi determină pe aceștia din urmă să se mobilizeze într-o măsură mult mai mică pentru realizarea chiar și a sarcinilor lor directe. Și așa, de la o atitudine, se ajunge la o stare de spirit și, în final, se obțin rezultate sub nivelul potențial al întregului colectiv.

Marea artă a unui conducător constă în dibăcia cu care el știe să antreneze întregul colectiv la luarea deciziilor privind rezolvarea diverselor probleme ce, inevitabil, apar în activitatea oricărei întreprinderi, oricărei instituții.

Paradoxal este faptul că unii conducători cad în extrema individualistă, egoistă, datorită tocmai unor subordonați care le apreciază mai mult decît trebuie calitățile. Cu alte cuvinte, șeful se împăunează; ei, lingușitorii, scapă de răspundere; iar treburile merg prost. O realitate paradoxală, totuși de o crudă realitate.

În activitatea mea am cunoscut, am trăit un mare exemplu, un grăitor exemplu despre forța care o are și pe care o poate degaja o conducere colectivă.

Ca urmare a nașterii marelui lac de acumulare de la Porțile de Fier, localitățile Jvinița, Dubova și Leșelnița au trebuit să fie strămutate.

În prima parte a anului 1971, diferitele unități angrenate în această uriașă mutare au fost lăsate să-și rezolve singure, fiecare în parte, sarcinile. Rezultatele au fost slabe.

De aceea, pe la mijlocul anului, Comitetul executiv al județului Mehedinți a avut inițiativa coordonării tuturor factorilor răspunzători de realizarea acestui obiectiv. A luat naștere un for colectiv ad-hoc, iar rezultatele au fost de la bun început, pur și simplu, spectaculoase.

Grigore TEODOR
șeful serviciului sinteză din Direcția
tehnică investiții a Consiliului popular
al județului Mehedinți

fiecare om— un generator de idei, un for responsabil

Există o strînsă relație, o intimă relație între spiritul egoist, ambițios, individualist, al unui conducător și genul de conducere pe care el îl îmbrățișează. Cine vrea să fie cu orice chip «șef» va fi automat și egoist, individualist, va ține ca părerile sale să primeze și să dobîndească putere de decizie. El nu va antrena și nu va cointeresa pe subordonații săi în adoptarea măsurilor menite să ducă la împlinirea obiectivelor unității. Participarea colectivului la luarea deciziilor va fi minimă, poate chiar inexistentă; dar adevărul că zece minți pot gândi mai mult și mai bine decît una singură va continua să-și păstreze valabilitatea.

Un conducător trebuie să vadă în fiecare om un generator de idei și trebuie să țină cont în activitatea de conducere de ideile — cele bune, firește — ale oamenilor din colectivul său. A nu ține cont de ele înseamnă a-i sfida pe oameni, a nu-i trata la valoarea lor adevărată.

Totodată, un bun conducător trebuie să cunoască problemele care îi frămîntă pe salariații din subordinea sa, inclusiv problemele lor personale, și trebuie să fie permanent dispus să înceapă bătălia pentru rezolvarea lor. Această atitudine îi va asigura o completă mobilizare a colectivului, o completă participare a capacităților individuale la împlinirea sarcinilor colective, a finalității colective.

Neantrenarea individului face din el o mașină. O mașină care, în cel mai bun caz, răspunde corect la comenzi. Or, oamenii pot da cu mult mai mult decît orice mașină, ei pot fi entități creatoare, ei pot fi entități responsabile.

Iată un exemplu care-mi confirmă spusele, un exemplu din propria mea activitate:

La șantierul Fabricii de bere din Bacău treaba mergea prost. Am făcut atunci o propunere aparent banală: pe un panou — pus toate la vedere, chiar pe șantier — să fie trecute termenii de realizare a diferitelor lucrări, mai precis data și «cota» planificată a construcției, iar în dreptul lor să fie trecute numele șefilor de brigăzi și ale șefilor de echipă care aveau sarcina să le realizeze. Pe socoteala mea și a propunerii mele s-a glumit, rezultatele însă au fost cît se poate de bune.

Pentru că s-a apăsât pe o pedală psihologică. Nimănu-i nu-i mai convenea să-i fie evidentiată public delăsarea sa în muncă. Era o chestiune de demnitate profesională și de amor propriu. Erau puse în joc înseși numele lor. Și cu toții, muncitori, șefi de echipă, șefi de brigăzi, și-au înzecat pur și simplu

(Continuare în pag. 12)

Mai sînt cîteva săptămîni pînă la sfîrșitul anului, vremea bilanțurilor n-a venit încă, dar unii prieteni cititori se și grăbesc să ne comunice considerațiile lor sintetice asupra activității noastre pe 1971. Le mulțumim și îi asigurăm că adevăratul răspuns valabil la observațiile primite îl vom da prin munca noastră în 1972. Cîteva cuvinte, totuși, pentru tovarășul Mihăilă Nicolai din Buzău. Dumneasa se referă la o problemă foarte importantă: revista noastră are un profil extrem de larg și se adresează unor categorii foarte diferite de cititori, de la elevii de liceu la pensionarii și de la țărani la cadre universitare. Concluzia ar fi că redacția trebuie să se străduiască să publice materiale cît mai variate, renunțînd la textele lungi, astfel încît să încapă în fiecare număr cît mai multe teme deosebite. Soluția nu-i rea, dar mergînd numai pe această linie, probabil că nu vom reuși niciodată să satisfacem toată lumea, chiar dacă am avea la dispoziție 200 pagini săptămînal, căci preocupările oamenilor (care nu se reduc, bineînțeles, numai la domeniul profesional) tind să se multiplifice din ce în ce mai mult.

Mai firesc ni se pare a pune accentul pe ceea ce poate interesa pe toți (sau pe cît mai mulți), fără a neglija, desigur, și preferințele mai detaliate. Dar și în această privință trebuie făcută o precizare. A respecta preferințele și gusturile cititorilor nu înseamnă a ne supune, mecanic, unor concluzii statistice, adeseori efemere și superficiale, ci a găsi calea cea mai potrivită pentru a face accesibile tocmai acele teme capabile să suscite un interes major și durabil. Orice publicație comunistă care-și respectă misiunea și care-și respectă cititorii nu-și poate neglija rolul de îndrumător, rol care trebuie îndeplinit fără didacticism și cu o acută sensibilitate față de cerințele cititorilor.

Un cititor bucureștean (care-și semnează scrisoarea, dar căruia, din motive pe care le considerăm întemeiate, nu-i publicăm numele) abordează o problemă de comportament, a cărei însemnătate nu putem s-o ignorăm. Dar să-i dăm cuvîntul:

«...Trăim o epocă de afirmare multilaterală a demnității naționale. Pretutindeni în lume, astăzi, numele de român este privit cu respect și au apus pentru totdeauna vremurile cînd unii oameni mai slabi de înger puteau să resimtă un anume complex de inferioritate — nici atunci justificat! — față de capacitățile și realizările altor popoare. E firesc deci că în vastul program de ridicare a conștiinței socialiste, de combatere a tuturor manifestărilor nocive din punct de vedere ideologic și etic, lupta împotriva plocnirii în fața a tot ceea ce este străin să dețină un rol nu numai important, ci și obiectiv necesar. N-aș vrea să mă refer la aspecte mai cunoscute și mai larg dezbătute ale acestei chestiuni, ci la felul în care știm să ne respectăm noi înșine. Cine a fost în ultimii ani în stațiunile de odihnă cele mai reputeate de pe litoral sau de la munte (dar fapte asemănătoare s-au petrecut și în orașele mari) n-a putut să nu fie indignat de felul în care anumite elemente — probabil slab educate — din cadrul unităților de turism, de alimentație publică, din hoteluri sau din alte servicii practică un fel de discriminare — cel puțin în ce privește politețea — între oaspeții străini — pe care, desigur, trebuie să-i primim și să-i omenim în modul cel mai civilizat cu putință — și turiștii «autohtoni». Dacă cineva crede că asemenea comportări fac o bună impresie străinilor care ne vizitează, se înșală amarnic. Mai deunăzi, într-un avion TAROM de cursă internațională, mi-a fost dat să văd cum, probabil din cauza unei proaste «planificări» a alimentelor folosite la prepararea gustării ce se servește gălătorilor, pasagerii români au fost blagosloviți cu o gustare redusă la jumătate față de cea oferită călătorilor străini. N-aș vrea să reproduc aici comentariile a doi francezi care se aflau în apropierea mea; erau oameni care ne cunoșteau țara și ne știau mult, dar, din păcate, stima lor nu se întindea și asupra celor care avuseseră «ideea» unei soluții stupide și servile... Cele relatate de mine pot părea fleacuri, dar mie unuia cel puțin mi se par tot atît de dezgustătoare ca primirea unui bacșiș... Încă o dată, maximum de ospitalitate, de bunăvoință (dar bunăvoință demnă, nu slugarnică) față de cei care ne vizitează țara, dar nu atitudine ciocoiască, disprețuitoare, față de cei care nu sînt în România pe baza unui pașaport».

Cititorului C.N. Crețu din Brașov i se pare că a găsit o greșeală în coloanele «Flacării» într-o știre referitoare la acordarea Premiului Nobel pentru pace. «Se știe — afirmă tov. Crețu — că Premiul Nobel se acordă de Academia Regală Suedeză. Adevărat. Dar, în același timp, «se știe» că Premiul Nobel pentru pace se acordă de către un comitet al Parlamentului norvegian. Despre acest lucru s-a scris de nenumărate ori, atît în revista noastră cît și în alte publicații. Asa că nu vom da nici o «ulterioară rectificare».

Cititorul Constantin Iliencescu din Iași face apel la bunele noastre oficii pentru a interveni la televiziune ca să se programeze în cadrul telecinematecii filmul suedez «N-a dansat decît o vară». Nu știm cît succes poate avea intervenția noastră; în orice caz, pentru a-i da mai multă tărie, o publicăm chiar în revistă. Ceea ce n-am fi făcut, trebuie s-o recunoaștem, dacă ni s-ar fi cerut să sprijinim programarea, să zicem, a filmului «O floare și doi grădinari».

Un cititor, căruia ne sfiim să-i publicăm numele, ne trimite niște amintiri (negramaticale) despre niște presupuse înțîniri cu mari artiști. Din păcate, am citit și noi cîte o carte, două, așa că nu sîntem dispuși să înghițim povești despre filme în care juca Greta Garbo cu Richard Tauber (sic!) sau despre prezența lui Fernandel la Hollywood în 1920. Autorul pare a fi cam bătrînor; procedeul dumisale e cu atît mai puțin acceptabil.

CU ȘI FĂRĂ EGOISM

(Urmare din pag. 11)

eforturile. Lucrarea a fost terminată înainte de termenul planificat.

Traian MOTAS
inspector general — Direcția de
control a ministrului — sectorul de
construcții M.I.C.M.

Întrecerea înseamnă și întrajutorare

Se poate vorbi și despre un egoism colectiv. Al unei echipe, al unei secții. Când «egoismul» se confundă cu întrecerea socialistă, cu dorința de autodepășire, cu spiritul creator el devine un factor emulativ. Dar există și reversul medaliei. Am avut, de pildă, o situație de acest fel la noi în întreprindere. În secția placaj, sectorul de rulare, lucrau pe același utilaj trei echipe, în trei schimburi. La un moment dat rivalitatea și invidia i-au determinat pe membrii unei brigăzi să pună bețe în roate celorlalte echipe. Prin metode simple: utilajele erau lăsate după încheierea lucrului într-o stare proastă sau fără materia primă necesară. În alte echipe, dorința expresă de a câștiga cu orice preț întrecerea în producție i-a determinat pe unii muncitori să exploateze intensiv dar nerațional mașinile sau să dea lucru de mîntuială.

Aceste dovezi de egoism, individualism, invidie sînt generate de greșita înțelegere a rolului și finalității muncii sociale. Faptul că unii oameni se preocupă să primească cît mai mult de la societate, dar să dea cît mai puțin, constituie în același timp o dovadă a neînțelegerii calității și locului lor în societatea socialistă. Or, asemenea tare, ostile eticii și echității noastre, nu pot fi combătute decît prin cultivarea spiritului de proprietar colectiv, a drepturilor și responsabilităților care decurg de aici pentru fiecare salariat în parte. O sarcină de căpetenie a activității politico-ideologice de educare marxistă a tuturor oamenilor muncii. Stimulenții materiali joacă un mare rol în buna desfășurare a procesului de producție, dar în același timp subaprecierea celor morali poate aduce grave prejudicii cauzei socialismului. Vorbind despre aceste deficiențe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat pe bună dreptate că «s-a uitat aproape complet de către unii tovarășii — mai cu seamă din domeniul economic, dar și din sfera activității de

partid — de rolul conștiinței oamenilor în realizarea programului partidului».

Tocmai de aceea trebuie să luptăm prin toate mijloacele pentru a îndepărta din conștiința oamenilor asemenea manifestări retrograde. Eliberarea oamenilor de exploatare prin instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție determină în mod legic, pe lîngă obligativitatea generală a muncii și, implicit, a interesului material, o nouă atitudine față de ea, care se manifestă printr-o serie de trăsături specifice ca: entuziasmul, inițiativa, dragostea față de muncă, dorința de autoperfecționare, de întrajutorare tovarășească, de întrecere

în muncă, de răspundere socială față de muncă și de produsul muncii.

Petre SUCIU
inginer principal C.E.I.L.-Sighetul Marmăției

activitatea sectară, o altă manifestare a egoismului

Egoismul, manifestare certă a unor concepții învechite, este incompatibil, după părerea mea, cu însăși ideea unor obiective generale, de interes comun, atinse prin eforturi conjugate pe plan național, prin cooperarea sinceră și totală a tuturor oamenilor muncii.

Cu toată această incompatibilitate am venit personal în contact cu dovezi certe ale acestui egoism în forma pe care aș numi-o «egoism de grup». Iată un exemplu: U.C.M.-Reșița are legături de colaborare cu mari uzine, posesoare ale unor utilaje unicate, care asigură unele prelucrări cu caracter special. Piese provenite de la acestea intră în componența unor ansambluri care constituie producția U.C.M.R., ansambluri ce nu pot fi livrate la timp deoarece piesele amintite se furnizează de colaboratori în cadrul perioadei de plan, dar... la sfîrșitul ei, după ce planul valoric a fost egoist asigurat. Sosite atît de tîrziu, piesele sînt utile, dar nu mai permit realizarea utilajelor la termenele contractate. Cine are de pierdut? Economia.

Din păcate există însă și alte manifestări de egoism chiar în ce privește activitatea secției motoare diesel, a colectivelor de oameni ai muncii din cadrul ei.

Astfel, în loc să se urmărească realizarea obiectivelor generale ale secției mai sînt unii care caută, egoist, să justifice propriile nerealizări prin întîrzierile altora. De exemplu, dacă din motive obiective se întîrzie livrarea unui carter la montaj cu două zile, cei care produc axul cu came profită pentru a furniza producția lor cu aceeași întîrziere, fără nici o justificare, știind de altfel că nimeni nu-i va întreba de ce au întîrziat, deoarece la montaj axul este necesar după carter...

Acest gen de impunitate permite manifestarea unei lipse a spiritului de echipă evidentă și, în cele din urmă, face ca în fapt să se urmărească încă la primirea unei comenzi posibilitățile de justificare a unei eventuale întîrzieri în loc să se folosească aceeași energie pentru îndeplinirea la timp a sarcinilor.

Egoismul nu se oprește însă aici: din dorința de a nu permite «altora» (!!!) folosirea unor utilaje despre care s-a afirmat inițial că sînt «supraîncărcate» se lasă de exemplu o mașină de rectificat să meargă în gol, cu o piesă importantă finită fixată degeaba în dispozitiv. Aparențele sînt salvate, dar cine are de pierdut? Tot economia națională, pe care viziunea îngustă a celor ce procedează astfel nu o poate cuprinde și aprecia.

Dar mai apare și o manifestare de egoism justificată, culmea, prin dorința de realizare a unor colective închegate, complete, care să-și satisfacă pe plan intern toate nevoile. Aparent, tendința este salutară, dar ea conține uneori dorința de a ascunde forurilor coordonatoare neputința de a colabora, de a respecta niște termene, niște promisiuni. Cum se obține aceasta? Simplu: nu mai avem nevoie de colaboratori, facem totul noi, facem mai prost, mai scump, nu ne interesează. Totul este ca nimeni să nu mai poată privi în economia locală a întreprinderii noastre mici, închise, dar a noastră.

Mi-am pus întrebarea, normală, ce măsuri s-ar putea iniția pentru eradicarea acestui egoism. Consider că soluția generală ar fi o informare mai cuprinzătoare și cît mai precisă a tuturor oamenilor muncii, situați la toate nivelurile în ierarhia economiei, asupra efectelor propriiei lor activități evidențiate în rezultatele sectorului, secției, întreprinderii etc.

Cred că în felul acesta termenele, spre exemplu, s-ar transforma din element de constrîngere într-o formă superioară de angajament moral, realizat în colectiv, pentru colectiv.

Ion TUDORAN
șeful secției motoare diesel
U.C.M.R.

SIMPOZIONUL ȘI SOCIETATEA CULTURALĂ „VLADIMIR STREINU“

Pentru a cinși în chip convenit personalitatea lui Vladimir Streinu (23 V 1902 — 26 XI 1970) și a contribui la cunoașterea operei și activității sale, piteștenii au organizat duminică 28 noiembrie, sub egida Comitetului județean al culturii și educației socialiste-Argeș și a Institutului de istorie și teorie literară «G. Călinescu» din București, un simpozion dedicat marelui critic. În fața sălii pline a Teatrului de stat au vorbit Șerban Cioculescu, Mihai Novicov, Dinu Pillat, Alexandru Săndulescu, Camil Balthazar, Mircea Ivănescu, iar din partea gazdelor, Constantin Dinischiotu și un elev, membru al societății Junimea de la liceul «N. Bălcescu», pe care o prezidase și liceanul Nicolae Iordache (Vladimir Streinu), după care a urmat un recital din poeziile lui, susținut de actori din localitate și încheiat cu lectura monologului lui Hamlet din piesa cu același nume, în traducerea sa.

Imediat după aceasta s-a plecat la Teiu, satul natal al scriitorului, unde familiei, invitaților și tuturor oaspeților li s-a făcut o primire deosebit de călduroasă. Copiii au năvălit pur și simplu cu flori și cuvinte de bun sos, secretarul Comitetului comunal de partid, Dumitru Malea, a rostit un emoționant cuvânt de salut, după care s-a

vizitat interesantul muzeu local, redeschis într-un nou sediu și lărgit printr-o sugestivă închinată lui Vladimir Streinu. Este baza de la care se va porni pentru inaugurarea unei case memoriale, eveniment ce va avea loc probabil în mai 1972, la aniversarea a 70 de ani de la nașterea marelui critic, când se vor desfășura ample manifestări literar-culturale la Pitești, la Teiu și Găești, localități legate de numele lui. Tot atunci se va dezveli cite un bust al său la Teiu și la Pitești, va avea loc o sesiune de comunicări, se va da numele său uneia sau mai multor școli argeșene etc.

A urmat o bogată masă comună de tradiție teiană, însoțită de vibrante cuvinte de laudă la adresa organizatorilor și de mulțumire din partea președintelui Consiliului popular local, Ion Stănescu, a secretarului consiliului, Iulian Popescu, și a altora, care s-au angajat să facă totul pentru conservarea memoriei celui mai mare fiu al comunei, după care, în prezența tovarășului Dumitru Petrescu, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean, a altor reprezentanți ai organelor județene și locale de partid și de stat, a avut loc ședința de constituire a societății culturale «Vladimir Streinu», a cincisprezecea din județ. Sala căminului cultural, înfrumusețată cu covoare și alte produse ale mîinilor dăruite ale teienelor, era plină la limită. Au vorbit, prezentînd realizările comunei și statutul societății, evocînd personalitatea lui Vladimir Streinu etc., Gheorghe Petre, Gheorghe Marinache, Șerban Cioculescu, Vasile Fălcescu, Zinca Georgescu, Vasile Netea, George Muntean, Elena Mărăndici și alții, după care Dumitru Malea a supus spre validare statutul societății, adunarea alegînd ca președinte de onoare al societății pe Șerban Cioculescu. Astfel s-au pus noi baze activității culturale din comună, s-au înnoțat firele unei colaborări strînse între Institutul de istorie și teorie literară «G. Călinescu» și factorii de cultură argeșeni, cinstindu-se, în același timp, în chip exemplar, o mare personalitate a culturii noastre.

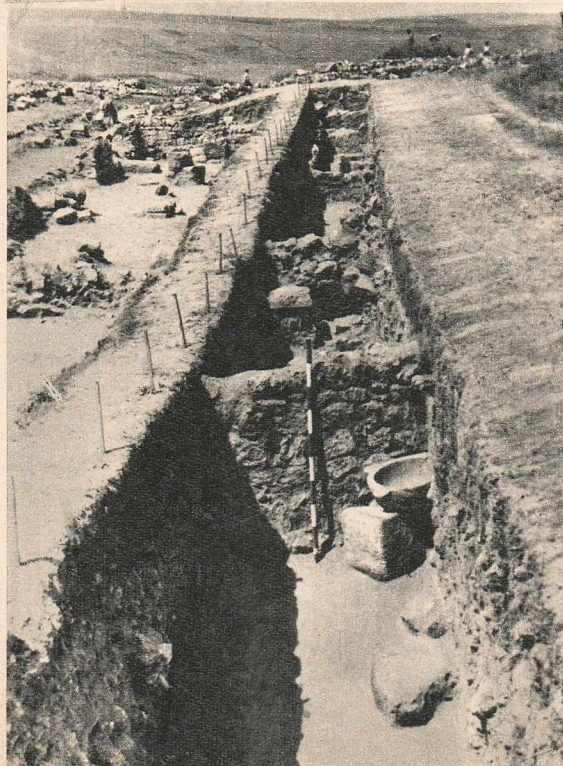
G. M.

AICI A FOST CÎNDVA UN ORAȘ...

Adamclisi. Locul e binecunoscut: aici se află ruinele grandiosului Tropaeum Traiani, înălțat de romani în amintirea unor victorii militare. Puțini știu însă că tot la Adamclisi s-au mai păstrat și alte vestigii importante ale trecutului: ruinele unei așezări romane fortificate, care între secolele II și VI constituia un centru militar, urban și economic de mîna întîi. Săpături sistematice au început aici abia în ultimii ani, cu precădere în 1971, cînd locul respectiv a devenit unul dintre cele mai importante șantiere arheologice ale țării. Conducerea săpăturilor a fost încredințată de către Institutul de arheologie cunoscutului arheolog Ion Barnea, secondat de un alt specialist în materie, cercetătorul principal Petre Diaconu, la această vastă cercetare istorică colaborînd Muzeul de arheologie din Constanța și Universitatea din Iași.

Pînă în prezent au fost scoase la lumină zidurile a nu-

Ce a mai rămas din vechea așezare de la Adamclisi.

În acest vas de ceramică, descoperit între ruinele de la Adamclisi, se aflau nu mai puțin de 1 498 monede imperiale romane.

meroase case construite din piatră, care în timpul existenței orașului roman erau folosite drept clădiri cu caracter militar sau simple locuințe particulare. Se remarcă în mod deosebit planul urbanistic după care a fost construit orașul: casele erau perfect aliniate, o sistematizare riguroasă, străzi pietruite, canalizare pentru aducerea apei potabile și scurgerea apelor reziduale, cu o rețea întregă de conducte confecționate din plumb sau din lut ars. Arheologii au reușit să depisteze tronsoanele conductelor care alimentau cu apă această așezare. Unul din tronsoane era lung de zece kilometri și lega o «casă de ape», aflată pe locul unde azi se găsește satul Șipotele, de centrul orașului. Printre ruine s-a găsit un număr mare de monede din vremea tuturor împăraților romani. De asemenea, multă ceramică, inscripții în piatră, unelte, podobe din fier, bronz sau bronz aurit. Tot acest material trebuie abia cercetat. Și totuși, după cum ne împărtășește arheologul Petre Diaconu, se pot trage primele concluzii: «În investigațiile pe care le facem la Adamclisi, afirmă d-sa, urmărîm definirea procesului de romanizare în Dobrogea în perioada secolelor II-VI. Întrucît în timpul săpăturilor au fost descoperite numeroase elemente de cultură materială geto-dacică, se poate susține azi că procesul romanizării elementului autohton s-a desfășurat pe deplin și în această parte a țării. Tot acum s-a putut afla că așezarea fusese refăcută în vremea împăratului Mauriciu (ultima decadă a secolului al VI-lea), probabil după un atac al avarilor».

Cercetările, întrerupte de venirea iernii, vor fi reluate la primăvară, urmînd ca la sfîrșitul viitoarei campanii să aflăm lucruri noi și interesante din viața unui oraș de mult dispărut.

F. URSEANU
fotografii de Alex. BARNEA

Inscripții descoperite printre zidurile străvechii așezări.

sport

de Gh. EPURAN

COTONOGEALA

Oricît se străduiesc ceilalți sportivi, chiar cînd ajung să facă să vorbească o lume întreagă de ei, — ca Ilie Năstase — nu reușesc să declanșeze, printre cei ce iubesc sportul și în presă, interesul și disputele pe care le naște fotbalul. Ar fi poate o explicație faptul că, așa cum se spune, — cu mai multă sau mai puțină ironie — în fotbal se pricepe toată lumea. Este cu siguranță o explicație popularitatea acestui joc de care avem uneori impresia că atîrnă tot prestigiul nostru sportiv. De aceea sîntem în stare să trecem ușor peste o înfrîngere, acasă, a echipei noastre de handbal — campioană a lumii, cum se știe — și să credem că doar absența lui Gruia este de vină; de aceea nu ne întristează eșecul echipei de box în fața unui adversar care pînă acum nu ne-a pus probleme, dar intrăm în panică doar la gîndul că s-ar putea face o echipă națională fără Dobrin, să zicem. Este drept că acum, după calificarea care ne-a ținut încordați un an întreg, după succesul echipei naționale și al lui Angelo Niculescu, lucrurile s-au mai liniștit. Dar tot se mai aud voci profetice și sfătuitoare de înaltă competență, grijulii de formula echipei naționale din primăvară.

Așa este fotbalul, am putea conchide; în această universală înțelegere stă marea lui farmec, marea lui forță de atracție și, desigur, reușitele lui, încă nu la nivelul înalt pe care îl dorește lumea lui, dar oricum reușite care ne dau speranțe. Și tot în această universală înțelegere se înscrie — de data aceasta împărțită la 16 — și apriga luptă din divizia A cu fluctuațiile ei greu de explicat tehnic, logic, dar înțelese — prin prisma pasiunilor — de supporterii care trec de duminică la miercuri, de miercuri la duminică prin toată gama posibilă a sentimentelor.

Ultimele etape ale acestei competiții care ține aprinsă flacăra pasiunilor, pe teren și în tribune, de-a lungul unui an întreg, au adus însă în actualitate o veche racilă a fotbalului și a unor fotbaliști: *cotonogea*. Folosim acest termen de peluză ca să fie netă diferențierea dintre jocul bărbătesc care implică, între anumite limite, și o oarecare duritate și jocul brutal care degradează spectacolul sportiv și periclitează integritatea corporală a jucătorilor. La drept vorbind, ea nu a lipsit niciodată de pe terenurile noastre, dar în ultima vreme se părea că promovează tot mai greu de la campionatele orașenești și diviziile B și C în prima divizie, cea care trebuie să fie în egală măsură a elitei tehnice dar și morale a fotbalului nostru. Și iată-o dintr-o dată promovată la rang de tactică de unii jucători, ba chiar de o echipă întreagă. Și nu o echipă oarecare, ci de campioana noastră. Iată-o dintr-o dată aplicată metodic, cu consecvență, cu scopul precis de a elimina, dacă nu de pe teren, cel puțin din joc, adversarul socotit periculos pentru propria poartă. Pentru prima oară am văzut această tactică la meciul Steagul roșu—Steaua, și dacă tinerii talentați din înaintarea echipei bucureștene au scăpat de corsetele ghipsului, tăvălirea lor sistematică nu a putut să nu lase urme psihice. Am revăzut această tactică în meciul Dinamo—Steaua, parcă mai... bine aplicată asupra lui Iordănescu și cu efecte mai concrete, în a 2-a repriză tînăra extremă a naționalei (așteptată atîta vreme) nemaiconstituînd nici un pericol pentru apărătorii dinamoviști. Etapele au continuat să se succedă ca și cotonogelile, fiindcă acești atît de discutați «cavaleri ai fluierului» închid, inexplicabil, ochii la aceste abateri flagrante de la spiritul jocului, al sportului și se decid tare greu să-i elimine pe cei ce se pun de fapt singuri în afara eticii și implicit a legilor sportive; fiindcă reacțiile federației au fost lente și puțin convingătoare. Doar presa a fost ceva mai categorică, înfierînd unele atitudini, cerînd măsuri. Și în rîndul ei am găsit însă atitudini conciliante sau îndemnuri pentru jumătăți de măsură. Un coleg cu verb apăsător în ale fotbalului cerea — pe bună dreptate — să fie apărați jucătorii lotului național, cele cîteva valori care ne-au permis să scoatem capul în elita fotbalului mondial. Dar oare numai ei au nevoie de protecție? Și se poate ea realiza izolat? Nu! Fotbalul, spiritul lui, trebuie protejat în întregul lui, dacă vrem să realizăm ceva. Trebuie ca munca educativă să-și ciștige locul convenit și lumea «artiștilor» balonului rotund să coboare pînă la eșaloanele de plecare, acolo unde începe să se formeze fotbalistul. Dar să urmărîm consecvent nu numai formarea lui ca jucător, ci și ca om, ca om dezvoltat multilateral, așa cum societatea noastră concepe pe fiecare membru al său. Și atunci *cotonogea* va dispărea cu siguranță de pe terenurile noastre.

Satira în slujba «INTERESULUI GENERAL»

de Sanda FAUR
fotografii de O.ARCADIE

Nu știu dacă e vorba aici de șansă, de fler sau de marele har al lui Aurel Baranga (dincolo de cel scriitoricesc) de a-și lansa exact când trebuie explozia scrisului său dramatic. Dar «Interesul (său) general» a irumpt în viața noastră teatrală exact când seceta de premiere era mai mare, când stagiunea trena, plictisită, înaintind anevoie printre piese de mult știute și printre spectacole oarecare, exact când era mai multă nevoie și

exact cu ceea ce era mai multă nevoie: o piesă care să strige adevărul, să-l dezvăluie în încheieturile sale cele mai dureroase, o satiră în care principiile arzător actuale ale luptei comunistilor pentru etică și echitate socială să capete o transcriere dramatică de o cutezanță și o vehemență justițiară rar întâlnite — ca să fim sinceri — în dramaturgia noastră. Baranga ia în mână biciul său încărcat cu cerneală și, printre șuierăturile amenințătoare ale acestuia, lasă să scape hohotul, ironia vitriolantă, gluma, situația de farsă, întreaga recuzită a genului comic, cel care cheamă și ajunge rapid la spectator. Dar farsa sa nu este mai puțin atroce, și fiind a patra din ciclul început cu «Mielul turbat», «Interesul general» este poate cea mai necrutătoare, cea mai aprigă, cea mai tragică, dacă vreți, din toate celelalte. Piesa aceasta, mustrind de haz, cu personaje de mare substanță comică (în măsura în care viciul prostiei, al arivismului și demagogiei sînt și comice), cu replici de o rară savoare (mărturisind formidabilul simț de observație al autorului, sensibil la clișeele verbale și automatismele de gîndire), este scrisă cu o mare tristețe, cu o amărăciune care nu e a mizantropului sceptic, ci a moralistului sagace. Și cred că tocmai acest sentiment de responsabilitate acută și de virulență satirică purificatoare fac din «Interesul general»

un gest ce se înscrie în aria teatrului politic, a unui teatru ce practică conștient asanarea morală și emite judecata socială.

N-are importanță că schema piesei și că liniile de forță ale personajelor sînt aceleași ca în celelalte comedii, că în fauna cunoscută de lichele slugarnice, ipocrite și carieriste se strecoară și de astă dată un blind miel turbat, repetînd donchișotescul său act justițiar, sau are importanță doar în măsura în care autorul apelează în mod deliberat la schemele eroilor săi, încărcîndu-i de fiecare dată, dar mai ales de astă dată, cu o substanță umană (mai bine-zis inumană!) tot mai înfricoșătoare. Sigur, Toma Hrisanide, directorul importantei Direcții de recuperare și valorificare a... deșeurilor, este un personaj ridicol, care vorbește sforăitor, găunos, demagogic și se umflă în pene în fața personajelor ridicole, mărunte, servile și cretine cu care s-a înconjurat; sigur, viitorul ministru adjunct Carapetrache sună a gol ca o tinichea, deși e un «intelectual» care și-ar da și doctoratul dacă i-ar aduce un ce profit la chenzină; sigur, Lucia Felicia Popescu-Hrisanide e o biată actriță ridicolă de mîna a șaptea, mărunț vulgară și periferic sentimentală; sigur, toate aceste personaje sînt ridicole, mărunte, penibile, riziabile. Dar de după ridicolul acesta se ridică, înfricoșătoare, capacitatea lor de a face și

Marcela Rusu
și Ștefan Tapalagă
într-una din scenele
cele mai savuroase
ale «Interesului general».

de Traian STOICA

Anton BREITENHOFER:

CIUDATA PRĂBUȘIRE

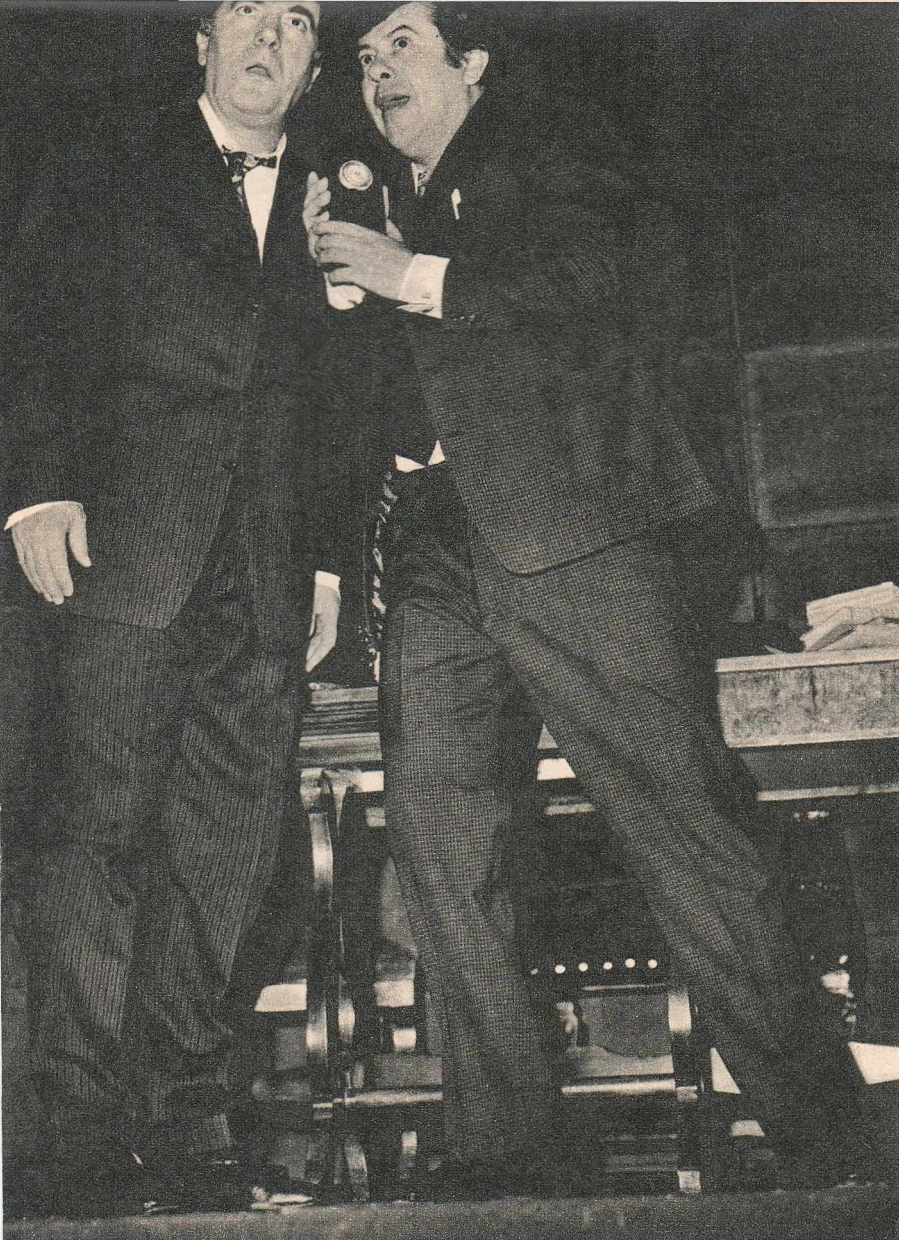
(roman)

Originalul în limba germană al acestui roman a apărut în anul 1966 cu titlul «Am Weltbuckel», care poate fi tălmăcit prin «Pe cocoașa lumii». Recenta traducere, purtând de astă dată titlul *Ciudata prăbușire* (Editura Eminescu), semnată de Sevilla Răducanu, e făcută după o versiune inedită — 1970, și, așa cum spune autorul într-o convorbire cu criticul Boris Buzilă, aceasta «diferă foarte mult de ceea ce scrisesem inițial». Tot din amintita convorbire mai aflăm că acestui prim volum îi urmează altele două (de altfel, cel de-al doilea a apărut în germană în anul 1969, iar al treilea e predat Editurii Kriterion). Avem deci de-a face cu un ciclu de trei volume, în care se urmărește evocarea romanescă a unor oameni și întâmplări dintr-un «oraș de pe Bîrzava» din deceniul premergător eliberării patriei.

Am dat aceste amănunte, nu numai pentru informarea cititorului, dar și pentru faptul că o evaluare critică mai cuprinzătoare va fi posibilă cunoscând integral respectiva suită epică. Aceasta nu înseamnă că romanul *Ciudata prăbușire* nu ne dă premisele unor aprecieri ce pot fi enunțate fără teamă de dezmințire și după ce vom fi în posesia celorlalte volume, pe care le-am dori mai operativ transpuse în limba română. În acest sens, vom observa numaidecît o meșteșugită stăpînire a mijloacelor epice. Acțiunea, dezvoltată pe mai multe planuri, are gradația necesară captării atenției. Narațiunea bine condusă nu lasă totuși să se vadă intervenția autorului în destinele personajelor care evoluează în virtutea realității, a vieții și nu în aceea a vrierii scriitorului. Sînt aici hotărîtoare cunoașterea și înțelegerea lucrurilor evocate de prozator. Roman social prin excelență, *Ciudata prăbușire* relevă, prin mijloacele specifice genului, medii și împrejurări caracteristice epocii. Impresia de viață a romanului e netă. «Orașul de pe Bîrzava», unde e localizată acțiunea, se prezintă în toată dinamica lui socială. Subiectul cărții se încheagă din conflictul de clasă dintre muncitorii uzinelor din localitate și cupizii ei stăpîni cu toți acoliții lor. Sîntem în anii 1929-1933, ani de mari frământări sociale și întetire a luptelor de clasă, ani în care proletariatul țării, condus de partid, începe să înfrunte cu tot mai intensă dîrzenie burghezia exploatoare. În «orașul de pe Bîrzava», adică în Reșița, înfruntarea dintre cele două clase devine, ca de altfel pe tot cuprinsul țării, deschisă, crîncenă. Și aici muncitorimea e redusă să trăiască în condiții ignobile de viață, să suporte lovituri din ce în ce mai grele din partea burgheziei dornice să se salveze din criza economică pe spinarea celor ce muncesc. Și aici, în justițiară luptă a proletariatului sînt angrenate, deopotrivă, revendicări economice și ținte politice. În legătură cu geneza ciclului său de romane sînt semnificative mărturiile scriitorului: «...în sensul său implicit, structural, romanul se dorește *cronica*, dacă vreți, a falimentului unei clase — burghezia — din țara noastră și a înălțării și biruinței alteia — proletariatului. Ultimul deceniu din preajma eliberării, 1933-1944, coincide cu momentul istoric cînd burghezia se compromite definitiv pe planul vieții politico-sociale. Ea pierde perspectiva istoriei, ca să nu mai vorbesc de sentimentul responsabilității față de destinele acestui popor și atunci procedează așa cum știm: intră în cîrdășie cu fascismul, împinge țara la dezastru».

Acesta e, expus sintetic, fondul social și istoric al romanului. Pentru reliefații lui, autorul dovedește o intuiție sigură a resorturilor sufletești ale oamenilor înclistați în peisajul social al epocii. S-a remarcat, pe bună dreptate, de către unii comentatori absența unor scheme uscate, fals ideale, în conturarea personajelor, a unei nesemnificative simplificări nu numai a psihologiilor, dar și a dialecticii sociale. Urmărind drumul sinuos al realităților sociale, romancierul nu face un act exterior ilustrativ, ci constituie contingentul în mod viabil prin oamenii care-l propulsează. Într-adevăr, sensul lucrării e implicit. Ca în toate bunele romane sociale, demonstrația e integrată organic în substanța mișcării sufletești, în comportamentul personajelor, în *epicul* narațiunii. Dintre personajele cărții reținem de pe acum puțin mai toate cite-i populează paginile. Nu putem insista asupra tuturor; vom zăbovi puțin lîngă zidarul Ion Brebenar, remarcînd, cu acest prilej, excelența modalitate a autorului de a face să trăiască, de a transfigura artistic personajele. Ion Brebenar e la început o figură oarecare, topită anonim în marea masă de muncitori apăsați de vicisitudinile unei vieți amare, punctată de spectrul mizeriei și foamei pentru el și pentru cei șase copii ai săi. E în el însă o intensă poftă de viață și dispune de o mare vitalitate care nu și le poate canaliza în condițiile impuse de o strîmbă orînduire socială. Datorită acestei mari disponibilități vitale se apucă, fără a stăpîni inițial meșteșugul, să ridice două înalte coșuri ale uzinei, act ce necesită un mare curaj. Cu mult firesc și verosimilitate e urmărită evoluția acestui muncitor de la o stare amorfă pînă la căpătarea conștiinței de clasă, cînd îl înfruntă pe Titus Abrudan, director al uzinei. Nimic spectaculos sau forțat în evidențierea acestui fapt. Procesul schimbării survenite în mentalitatea muncitorului e realizat potrivit temperamentului său. Dar Ion Brebenar își găsește moartea printr-o «ciudată prăbușire» de pe schelele celui de-al treilea coș, care se descoperă a nu fi un accident, ci un asasinat pus la cale de împilatori și de instrumentele lor. Vom spune acum că, în ce ne privește ca lector, nu am luat act cu indiferență de moartea acestuia. Deoarece Ion Brebenar se desemna ca un neînfricat și periculos luptător împotriva stăpînitorului burhgez. De aceea, i s-a regizat infam și «accidentalul». Motivația tragicului eveniment e astfel adîncă prin implicațiile ei sociale. Ca succesul al personajului dispărut, se profilează fiul său, Traian, a cărui stare de adult o așteptăm cu interes, date fiind copilăria și adolescența lui relevant narate pînă acum. De altfel ridicarea în vîrstă a lui Traian prilejuiește romanului câteva bune pagini de descripție a copilăriei. În ce-o privește pe Persida, soția decedatului muncitor, am dori-o, și poate că așa va fi, mai lucid antrenată în urmărirea (ca o altă eroină similară sadoveniană) a ucigașilor lui Brebenar. După cum ne alăturăm punctului de vedere exprimat de Ion Adam, într-o recenzie în «Scînteia», care reclama o mai accentuată punere în valoare a rolului și influenței comunistilor, «a celor ce pregăteau în anii grei ai ilegalității triumful zilelor de miine». În ordinea calităților, nu putem să nu amintim emoționantele scene de căldă afectivă și familiaritate evocatoare ale traiului dus laolaltă în așezarea de pe Bîrzava de oamenii diferitelor naționalități.

Dar cum nu putem releva toate însușirile acestui roman antrenant, îndemnăm cititorul să parcurgă *Ciudata prăbușire*, luînd astfel cunoștință de o carte valoroasă prin autenticitatea ei umană și artistică.

Un cuplu care va face viață lungă pe scenă: Hrisanide și Plătică, în interpretarea lui Toma Caragiu și Aurel Giurumia.

prolifera răul, ele sînt totdeauna gata să hulească azi ce-au ridicat în slăvi ieri, să trădeze, să șantajeze, să lovească pe la spate, ba chiar să și ucidă în numele interesului lor personal, travestit în faldurile generoase ale «Interesului general». Baranga și-a împins personajele și gesturile lor ticăloase pînă la limită, incorruptibilul miel turbat — Bocioacă — este ucis de-a binelea iar urmele crimei șterse, piesa se termină dîrrenmattian, cu un catafalc și mascarada funeralsiilor, cu o scenă de teatru în teatru care să risipească pentru o clipă (dar să și avertizeze!) senzația de uluire îngrozită a finalului.

Dincolo de situațiile ilariante ale farsei, de aspectele grotesci ale personajelor, de verva copioasă a replicilor, piesa aceasta rămîne o piesă a fricii, a spaimei apocaliptice care le cuprinde pe aceste personaje derizorii în fața celui mai mic cutremur care le-ar clătina scaunul, le-ar subția leafă, le-ar împuțina avantajele. De fapt, e spaima în fața esenței morale și sociale a lumii noastre, care face alergie și respinge cu intoleranță, ca pe un corp străin, toate aceste deșeuri umane.

Aurel Baranga și-a montat — pentru a doua oară, după «Travesti» — singur piesa și cred că sporul de profesionalism regizoral este evident și binefăcător, de astă dată, dincolo de faptul, totdeauna susținut cu aprindere de dramaturg, că autorul este cel mai în măsură să cunoască toate subtilitățile textului și subtextului său. Regizorul Baranga lasă totdeauna, cu modestie, prim-planul piesei autorului Baranga și asta înseamnă implicit primatul replicii, treabă excelentă într-o comedie de caractere (și moravuri) ca «Interesul general». În spectacol, ritmul nu este scăpat nici o clipă din mină, situațiile de farsă sînt lucrute, fără teamă, ca situații groase de farsă, caricatura amuzantă nu este ocolită dar nici umorul negru. Pilonii rămîn totuși doi dintre inter-

preții celor trei roluri principale: Toma Caragiu și Marcela Rusu (al treilea: Ștefan Tapalagă, interpretul lui Carapetrache, deși practicînd un umor fin și deștept, iese totuși — după mine — din tonalitatea generală a spectacolului, poate printr-un soi de gravitate, de uscăciune interioară, pe care nu i-o cunoscusem pînă acum). Caragiu e însă de un comic monumental, masiv și meticulos totodată, sflindu-și fiecare apariție, calculîndu-și fiecare privire și nuanță de voce, dar fiind totuși de o spontaneitate irezistibilă și avînd scene absolut memorabile: interviul dat televiziunii, scenele de «intimitate» amicală cu Plătică, întîlnirea cu Carapetrache după nîmirea fostului sau adjunct în calitate de ministru etc.

Marcela Rusu ne-a oferit din nou un recital de virtuozitate stupefiantă pe text de Baranga, jucînd un personaj insolit în gama comică interpretată pînă acum, dar cu cita abilitate condus pe firul subțire dintre parodie și adevăr! Actrița își joacă rolul cu poftă, cu ironie acidă, cu scinteiere, cu ușoară antipatie, dar mai ales cu o feminitate inteligentă, care simte toate culele — subțiri sau groase — din sufletul femeii, știind să treacă fără îngroșări excesive peste vulgaritatea siropoasă a personajului. Femețor, jucînd tot timpul o prostie dulce dar primejdioasă, Aurel Giurumia în Plătică: interesant, deși oarecum ambiguu, oscilînd între nevinovăție «melomană» și luciditate șireată, Mihai Pălădescu în Bocioacă aduce forță de convingere și sinceritate. Buni croiți exact pe măsura rolurilor, Dumitru Chesă și Candid Stoica.

Spectacolul Teatrului de Comedie cu «Interesul general», atîngînd, după autor, măsura cea mai de sus a textului, trezește totuși o curiozitate nesfîrșită: cum sînt — și cum vor fi — celelalte versiuni jucate sau anunțate de douăzeci din teatrele țării? Merită să le vedem...

De vorbă cu actorul **RON MOODY**, laureat al Festivalului de la Moscova

FAGIN ȘI PEDAGOGIA...

— Bună ziua, domnule Moody! Încântat să vă cunosc... Ron Moody, fascinantul interpret al lui Fagin din musicalul lui Carol Reed — *Oliver*, mă primește cu un zîmbet deschis și generos, zîmbetul unui om care n-are ce ascunde...

Moody, devenit celebru abia cu creația sa din rolul lui Fagin, și-a impus talentul strălucit învingînd destule dificultăți. Pînă la *Oliver* mai apăruse în zece filme, toate însă mediocre, incapabile să-l reveleze publicului.

— Pentru ca să te impui în cinematograf — spune Moody — îți trebuie un film ieșit din comun. Ori eu am avut ghinionul ca, în viața mea, filmul acesta să apară destul de tîrziu. Deși — adăugă zîbind — mai bine mai tîrziu decît niciodată!

Și-a început cariera ca sociolog și psiholog. Citva timp a profesat în învățămînt. Această experiență de dascăl i-a folosit oare în munca sa alături de copiii din *Oliver*?

— Desigur! Mi-a fost foarte ușor să lucrez alături de copii. Eu pornesc de la principiul că, în episoadele în care îi ai drept parteneri, trebuie să-i tratezi ca pe niște egali. Pe platou — să știți! — n-am făcut-o pe dirigintele. De disciplina copiilor se ocupau acolo, cu exces de rîvnă, alte persoane. Eu am căutat doar să le cuceresc încrederea, să stabilesc o *comprehenșiune* reciprocă în creație. În timpul turnării, copiii oboseau ușor și mie nu-mi rămînea decît să-i distrez, să le abat atenția de la efort, să le stîrnesc interesul pentru mobilul scenei în lucru, să le întrec în pasiunea.

— Ceea ce ne-a surprins în *Oliver* este pictura unei lumi de violență cu mijloace dintre cele mai poetice, în vreme ce cinematograful comercial contemporan utilizează teme de violență, ca pretext, pentru un cinematograf brutal și degradant.

Problema propusă în discuție îl incită pe Moody-pedagogul:

— Știți, la noi în Anglia, legea interzice filmele de violență pentru tinerii sub 16 ani. Dar, cum se întîmplă pre-tutindeni, această măsură abia suscită interesul copilului, care are tentația de a încălca interdicția. Ar trebui interzis nu accesul copilului și adolescentului în săli, ci producția unor pelicule ce pervertesc gustul și moralitatea. Asta nu înseamnă că tema violenței nu-și poate face loc în cinematograf. Totul este numai cum o tratezi! Remarcați, de pildă, că o scenă în care un actor izbește cu ciocanul în capul partenerului său poate fi întîlnită și în comedie, numai că acolo ea provoacă rîsul. Criteriul după care putem sau nu

accepta violența în film ar trebui să fie finalitatea acesteia. Dacă ea stîrnește instincte josnice, animalice, nu poate decît dăuna. Excesul actual de filme de violență este — după opinia mea — greu explicabil altfel decît prin mobilurile comerciale ale producătorilor...

— Ați dori să faceți, dv. personal, un film muzical?

— Dar este o veche dorință a mea, încă de pe cînd aveam... șapte ani! De la 15 ani am jucat în comedii muzicale. Am și scris vreo cinci, și una dintre ele a tînut afișul cîteva săptămîni.

— Care este «musicalul» cinematografic care vă place cel mai mult?

— «*West Side Story*» — nemuritoarea «Poveste din cartierul de Vest». E mai completă, mai bogată, mai desăvîrșită... mult deasupra tuturor celorlalte... Regizorii n-au învățat însă lecția cum trebuie și au început să facă, din nou, spectacole mediocre, demodate, cu cîntece care nu vor să semnifice mai nimic. Dacă *Oliver* îmi place, aceasta se întîmplă nu fiindcă joc eu în el, ci pentru că e mai integrat muzical, pentru că împinge povestea ceva mai departe, nu se limitează la un simplu divertisment. În ce mă privește, aș dori să fac un film în stilul «slapstick» al vechilor comedii americane, amintind de Chaplin și Keaton.

— Între partizanii lui Chaplin și cei ai lui Keaton domnește o adevărată discordie acum...

— Eu găsesc resurse să-i iubesc pe amîndoi deopotrivă. Chaplin a fost un mare inventator de gaguri, Keaton un mare autor de film. Îi cunosc foarte bine pentru că mă întorc adesea la înaintași. E foarte util pentru un actor de film să cunoască filmele altor epoci. E ca în cărți, filmele te implică în atmosfera altor timpuri. Am foarte multă literatură de istoria filmului, o parcurg înainte de vizionare și în felul acesta nu mai sînt un spectator, ci încerc să recreez opera o dată cu autorul.

— Dar din comedia contemporană pe cine preferați...

— Pe Jacques Tati... «sans doute»!

— Și care sînt actorii moderni preferați?

— Laurence Oliver, Smoktunovski și Rod Steiger.

— Aveți «hobbies»?

— Numai din cele legate direct de profesie. Să citesc cît mai mult, să mă instruiesc, să-mi perfecționez cunoștințele de teoria muzicii pentru a putea crea comedii muzicale... Cînd nu joc, scriu! Pregătesc acum împreună cu Milles Brooks — cunoscut dramaturg din S.U.A. — o dramaturgie a cărții lui Ilf și Petrov, «Douăsprezece scaune». Va fi o nepuizabilă cascadă de gaguri...

— Din nou o ecranizare? Nu vă temeți de prejudecata împotriva adaptărilor literare pe care o nutresc mulți critici cinematografici?

— Prejudecățile nu trebuie să intimideze; ele trebuie învinse! Nu găsesc nimic rău în faptul că cinematograful caută inspirație în domeniile altor arte. Principalul este ca rezultatul să fie original și specific artei imagini. Tony Richardson — de exemplu — în filmul *Tom Jones* a redat minunat atmosfera epocii și caracterul specific al romanului. În ce-l privește pe *Oliver*, unii critici s-au declarat iritați de faptul că am îndrăznit să punem personajele lui Dickens să cînte și să danseze. Alții, care poate nu citiseră romanul original decît în fragedă copilărie, au declarat ca nu l-am urmărit cu fidelitate. Intenția noastră a tuturor, a lui Carol Reed în mod special, a fost un spectacol cuceritor în marginea capodoperei literare, o operă de artă cu totul nouă, inspirată de cartea cea veche...

— Ați reușit din plin aceasta, domnule Moody. Pentru mine, dacă-mi îngăduiți să v-o mărturisesc, *Oliver* constituie un mare film, un spectacol încîntător și, în același timp, un universal protest împotriva copilăriei ultragiante...

Ron Moody a încheiat discuția noastră cu surîsul său plin de căldură. O clipă, am încercat să mi-l închipui pe Fagin în locul interlocutorului meu. Mi-a fost imposibil! Așa se întîmplă cu marii actori de compoziție. Ei au o mie de fețe, numai chipul lor cel adevărat, cel lăuntric, e mai greu de întrevăzut.

ACTORI ȘI ROLURI

Annie Girardot și Edith Scob — două nume aflate în fruntea distribuției filmului «*Fata bătrînă*», realizat de Jean-Pierre Blanc.

Candice Bergen și Michael Caine — parteneri în filmul «*Magus*».

O ȘCOALĂ A TALENTULUI ȘI A PERSEVERENȚEI

Chiar dacă cineastul amator lucrează în condiții de reală inegalitate tehnică față de cel profesionist, ambițiile, entuziasmul și câteodată — nu rareori — chiar realizările lui sînt pe măsura exigențelor critice, unanim acceptate, față de creatorul cinematografic.

Despre cineclubul C.F.R. «16 februarie 1933»-Timișoara se spune că are o situație privilegiată, cei mai mulți condiționînd filmele bune pe care le fac cineclubiștii de remarcabila dotare tehnică de care dispun: aparate de filmat, cameră de proiecție, o modernă cabină de sonorizare etc. Numai că privilegiul, dacă poate fi considerat astfel, nu aici trebuie căutat, ci în perseverența cu care un grup de «microbiști» ai filmului a știut să-și materializeze entuziasmul și dragostea față de cea de-a 7-a artă, organizat, fără jelanii de neputință, mergînd pe terenuri deseori neabătute, pentru a demonstra că nu există pie-

dici reale în calea unui om care vrea ceva. Omul acesta se numește, fără îndoială, Dragoș Sandu și poate confirma că la început, ca peste tot, nu a fost mare lucru, că au pornit-o mai mult sau mai puțin de la zero. Iar acum, un scurt bilanț, nesentimental, însumează peste 100 de filmele pe 16 mm.

S-a vorbit, în ceea ce-i privește pe creatorii de filme artistice, de un stil al școlii timișorene, stil care ar avea ca dominantă un realism metaforic. De altfel, în volumul «Pasiuni pe 16 mm» (predat editurii), volum ce reunește opiniile teoretice ale unor membri ai cineclubului, Adriana Simlovici prin «Metafore cinematografice sau șansele fil-

(Continuare în pag. 18)

Iuliana POP

PE PLATOURILE LUMII

COPERNIC

În cinstea celei de-a 500 aniversări a nașterii marelui astronom polonez Copernic (comemorarea va avea loc în 1973), cineastii Ewa și Czesław Petelski și-au asumat greaua povară de a realiza un film-portret monumental. Ei ambiționează să-l înfățișeze lumii pe adevăratul Copernic, personalitate complexă, adeseori deformată de biografiile seci și amorfe, transmise din generație în generație. Eroul filmului va avea dimensiunile unui adevărat fiu al Renașterii, activ, plin de energie, om politic, savant. Nu va lipsi de pe ecran clocotul unei epoci bogate în evenimente, zbuciumată, uneori crudă. La realizarea acestei producții își dau concursul studiourile cinematografice din R.D.G., R.S.F. Iugoslavia și U.R.S.S. Cea mai mare parte a exteriorilor vor fi turnate în Polonia, scenele care necesită un decor gothic special în R.D.G., iar «secvențele italiene», la Dubrovnik și în Insula Lokrum. Scenograful filmului este renumitul Jerzy Skrzepinski, colaboratorul lui Kawalerowicz la «Faraonul». Cele 1 500 de costume necesare au fost pregătite de către Marian Kolodziej.

Semnalăm faptul că cei doi cinești studiază proiectul acestui film de mai bine de cinci ani, de cînd scenariștii Jerzy Broszkiewicz și Zdzisław Skawronski le-au încredințat manuscrisul unui lung scenariu. Protagonist — actorul Andrzej Kopiczynski.

Krystyna WYCHOWSKA

Czesław Petelski pregătește o secvență. În spate, în picioare — actorul Andrzej Kopiczynski.

de Constantin POPESCU

FERIDA Luisa

Actriță italiană de film și teatru, născută Luisa Manfrina Farnet, la Castel San Pietro (Bologna), la 18 martie 1914; moartă în aprilie 1945 la Milano. Studiază la universitatea din Bologna, dar adevărata ei vocație era teatrul. Va juca (cu succes) alături de Ruggero Ruggeri și Paola Borboni. Solicitată să facă film, își face debutul la Cinecittà în *Freccia d'oro* (1935), după care va apărea într-o serie de filme care-i vor asigura un succes durabil și o mare popularitate în rândurile publicului spectator din Italia: *Re Burlone* (1935); *Lozul de 18.000* (1937); *Doi sergenți* (id.); *La fassa degli angeli* (id.); *Il conte di Brechard* (id.); *Tutta la vita in una notte* (1938); *Salvator Rosa* (1939); *La fanciulla di Partici* (1940). Realizează frumoase creații în: *Caroana de fier și Ospățul nebunilor* (1941), filmele capitale ale lui Blasetti, în *Nufăr în mociră* (id.) de Luigi Chiarini și în *Faruri în ceață* (id.) de Gianni Franciolini, pentru care obține premiul de interpretare feminină decernat celei mai bune actrițe italiene pe 1942. Vom mai semna *Dragoste imperială* (1941); *Infamie* (id.); *Fedora* (1942); *Gelozie* (id.); *Tristi amori* (1943); *La locandiera* (id.); *Un fatto di cronaca* (1944). Actriță de puternic temperament dramatic, era considerată una dintre cele mai bune actrițe italiene ale anilor 1935-1945. În ultima perioadă a vieții se dedicase din nou teatrului. A murit în împrejurări tragice, imediat după eliberare, plătind cu viața pentru nefasta adesiune la politica mussoliniană a sotului ei, Osvaldo Valenti (impuşcat de partizani).

FERNANDEL

Actor francez de teatru, music-hall și film, născut Fernand Joseph Desiré Contandin, la Marsilia, la 8 mai 1903; mort la Paris, la 27 februarie 1971. Unul dintre cei mai mari comici ai ecranului mondial și comicul nr. 1 al filmului francez. Popularitatea lui a fost într-adevăr imensă și unică în rândurile publicului francez, al cărui mare favorit a rămas timp de 40 de ani (cu un singur concurent: Gabin, și asta doar în ultimii zece ani). Din 1930 de cînd a debutat în *Alb și negru* și pînă la cel din urmă film al său: *Heureux qui comme Ulysse* (1969-r: Henri Colpi), în cele aproape 150 de filme în care a apărut timp de patru decenii (fără a mai aminti nenumăratele spectacole de revistă, operete și music-hall), cu inimitabilul său suris cavalin, nemuritorul Fernandel a străbătut toată gama comediei, de la amabilele «pochades», gen *On purge Bébé* (de Jean Renoir), la farsele groase de tip *Barnabé*, de la vodevilurile cazone, scil *Les gaitetés de l'escadron*, la poveștile marseleze ale lui Pagnol: *Angèle*; *Regain*; *Patricia*, de la satira socială din *Topaze*, la bufonada muzicală: *Mam'zelle Nitouche*. Titluri ca: *Boniface somnambulu*; *Inamicul public nr. 1*; *Oaia cu cinci picioare*; *Don Camillo* (serial); *Ali-Baba*; *Legea e lege*; *Confidențele doamnelor*; *Vaca și prizonierul*; *Caidul*; *Relaxează-te dragă*; *Asasinul e în cartea de telefon* ș.a. au însemnat momente de neuitat pentru publicul dornic de a ride din lumea întreagă. Să nu uităm însă că Fernandel a fost și un mare, un nebănuț actor de dramă. Mărturie au rămas creațiile sale din filme ca: *Le fruit défendu*; *Nais*; *Diavolul și cele zece porunci*; *L'homme à l'imperméable*; *Patru pași în nori* (a doua versiune).

FERNANDEZ Emilio

Regizor și actor mexican de film, născut la Hondo (Coahuila), la 26 martie 1904. Renunță la cariera militară și debutează ca actor de film în anii de afirmare ai cinematografului mexican (1938-1939). Trece apoi în sectorul regiei de film, turnînd *La isla de la pasión* (1941), consacrandu-și talentul zugrăvirii folclorului și moravurilor indigene, practicînd mai ales un cinematograf angajat, de pregnant caracter social. Astfel tema predominantă a întregii sale opere este oprirea poporului de către proprietarii feudali sprijiniți de armata în solda lor, și, ca o consecință firească, revolta peoilor, lupta lor pentru pămînt și împotriva sclaviei. Toate marile sale opere, de la *Maria Candelaria* (Marele premiu la Cannes 1946) și *La Perla* (premiat la Veneția în 1947) la: *Maclovio* (1948); *Rio Escondido* (1947) și *Fata mexicană* (id.) sau *Pueblito* (premiat la San-Sebastian 1962), atestă aceste dureroase stări de lucruri din Mexicul de ieri, în episoade zguduitoare, în povești de dragoste ce sfîrșesc de obicei în mod tragic, a căror deosebită perfecție plastică și dramatică este asigurată respectiv de un operator de geniu: Gabriel Figueroa și de un grup de interpreți excelenți de talia regretatului Pedro Armendariz, a Mariei Felix, Dolores del Rio și Columbei Dominguez (soția regizorului). Dintre filmele sale vom mai aminti: *Flor Silvestre* (1943); *Las Abandonadas* (1944); *Bugambilla* (id.); *Peptita Jimenez* (1945); *Enamorada* (1946) și versiunea lui americană: *The Torch* (1950); *Lo Malquerido* (1949); *Un día de vida* (1950); *La Red* (1953); *La Passionaria* (1955) ș.a. Actor de mare expresivitate, E.F. apare în ultimii ani ca actor de compoziție în Mexic (*La Cucaracha*) sau în S.U.A. (*The Wild Bunch*; *Recompensa*).

FERRER José

Actor, regizor și producător american, de teatru și film, de origine portorică, născut Jose Vincente Ferrer Centron, la Santurce (Puerto Rico), la 8 ianuarie 1912. Una dintre cele mai prodigioase personalități ale teatrului și filmului american. După terminarea studiilor universitare (Princeton), se dedică teatrului, pe care-l va sluji în triplă calitate de actor, regizor și producător. După o serie de răsunătoare succese pe Broadway, este invitat la Hollywood în 1948 să joace rolul Delfinului Franței în versiunea *Victor Fleming a leanei d'Arc*, alături de Ingrid Bergman. Temperament romantic și atras de obicei de compozițiile dificile realizează adevărate performanțe dramatice (uneori și fizice prin realismul cu care-și compune unele personaje absolut diforme), într-o suită de filme notorii, ca: *Cyrano de Bergerac* (1951); pentru care obține premiul Oscar; *Moulin-Rouge* (1953) în care dă viață figurii pictorului Toulouse-Lautrec; *Miss Sadie Thompson* (1954); rolul pastorului din piesa *Plăoșii de Maugham*; *Răsculații de pe vasul Caine* (id.), rolul procurorului; *L'Accuse* (1957), rolul căpitanului Dreyfus; *Carabia nebunilor* (id.), rolul voiajorului nazist. Pe lângă marile sale creații actoricești realizate în filme ca: *Whirlpool* (1949); *Crisis* (1950); *Anything Can Happen* (1952); *Deep in My Heart* (1954); *The High Cost of Loving* (1958); *Lawrence of Arabia* (1962); *Cyrano et d'Artagnan* (id.); *Stop Train 349 from Berlin* (1964); *Enter Laughing* (1967), ș.a., se remarcă drept un abil regizor cu: *The Shrike* (1955); *The Great Man* (1956); *Cockleshell Heroes* (id.); *Return to Peyton Place* (1961); *State Fair* (1962) etc.

(Urmare din pag. 17)

mului de amator» încearcă să autorizeze dreptul la existență al acestui stil. Căci privită cu atenție, cu poezie și nu mai puțin cu inteligență și talent, realitatea, viața de zi cu zi pe care avem impresia că o știm cu toții, își arată latura ei inedită, necunoscută și plină de sensuri proaspete. Dar pentru aceasta e desigur nevoie de un ochi atent și sensibil, integrat în ritmul vieții obișnuite, participant, dar beneficiind și de distanțarea necesară creatorului artistic.

Meditație despre o istorie scrisă în piatră, în monumentele, casele și străzile orașului, «Retrospectivă», filmul lui Dragoș Sandu, depășește momentul festiv (aniversarea existenței celor 700 de ani ai Timișoarei), fiind o realizare reprezentativă pentru un posibil stil metafizic realist. Ploaia lovind oamenii cu brutalitate și gonindu-i de pe străzi, ca o forță dezlănțuită a naturii, consemnează de fapt, prin legătura logică a filmului, furia cotropirii naziste. Se vede fără îndoială lecția lui Eisenstein — montajul de idei — dar asimilată cu acuratețe logică în scriitura cinematografică (spațiul propus este și rămîne orașul, în totalitatea sa, astfel că se poate jongla cu elementele sale reale) și, mai ales, cu o credință deosebită în forța de expresie a imaginii, care se poate ea însăși transforma în limbaj pentru omul vizual al secolului 20. Nu lipsesc cîteodată și unele naivități.

Din aceeași familie, «Paralela» lui Iosif Costinaș (premiat anul acesta la festivalul de la Pitești) povestește cursiv și logic despre construirea unui pod nou peste Bega, timp în care mai este încă folosit unul vechi de lemn. Numai că filmul reușește — dincolo de această poveste mai mult decît obișnuită — o adevărată meditație poetică despre înfruntarea vechiului cu noul, din oameni și din lucruri. Fără alt comentariu decît o muzică bine aleasă. Și din nou, imaginea atotputernică. Nici foarte încărcată cu efecte optice, dar nici neglijîndu-le. Îmbibată cu voluptate în lumină și în viața bogată din jur — imaginea comunică (filmul e doar imagine!) și bucuria terminării frumosului pod modern și tristețea părăsirii în uitare a celui vechi.

«Fum», premiat la Pitești '71 (autori: Mircea Șerbănescu — scenariu și Dragoș Sandu — regie), încearcă analiza psihologică a unor oameni angajați în viața șantierelor de construcții dar credința în posibilitățile nelimitate de expresie ale imaginii nu mai e susținută de un fir logic, clar. De unde, exprimarea eliptică, ușor schematică. Meritele rămîn în domeniul stăpînirii unor tehnici vizuale de prelucrare a colorului. De aceeași neclaritate stilistică suferă și «Zăpada» lui Vasile Moise. Căci nedeterminarea în spațiu și timp a sacrificiului celor doi tineri luptători anulează posibilul sentiment tragic prin întrebări legitime despre rostul și necesitatea unui asemenea gest tragic. La fel, meditația cinematografică a unui alt tînăr creator, Ion-Mihai Cochinescu («Cînd oamenii se joacă»), își diluează mesajul pacifist, atît prin abstractizarea și lipsa de dramatism a prezentului — un tînăr cu un copil se plimbă pe un cîmp răscolit de catastrofe neștiute — cît și prin lecția de istorie documentar-generalizatoare — secvențe destul de bine filmate și montate, sugerînd cel de-al II-lea război mondial.

E adevărat că tot Eisenstein spunea că se simte în stare să ecranizeze «Capitalul» lui Marx. Dacă l-ar fi realizat, poate că iubitorii de idei cinematografice conceptuale ar fi avut un precursor. Și o autoritate. Dar așa, se pare că au mai multă dreptate cei care vor să descopere noul folosind formule logice unanim acceptate ca putînd să comunice idei și sentimente.

Fie mai simplu și mai direct — și acesta este cazul «Rememorării» (regia, Dragoș Sandu, Eugen Sandu și Ion Dietrich), poveste caldă și emoționantă a schimbărilor petrecute în interval de 7 ani în destinul unor muncitori cereferiști; sau, la fel de direct și clar, dar transferînd sensurile profunde ale realității, într-un univers specific cinematografic, «Identitate» de Vasile Moise — premiat la Pitești '71 — e o metaforă sugestivă și perfect rotundă despre înțelegerea revoluționară a învățării leniniste, proprie tinerii generații. Sau microfabelele cu tîlc ale lui Iosif Costinaș, amintindu-l prin luciditatea și umorul trist pe Roman Polanski din «Doi oameni și un dulap». De altfel subiectul celor 3 mici schițe nu poate fi sugerat decît cel mult tot prin vorbe cu tîlc care, filmic, au suport dramatic bine construit: «ce ție nu-ți place altuia nu-i face» («Treii oameni și-un dulap»); «strugurii sînt acri doar atunci cînd vulpea nu ajunge la ei» («Picioarele») și, improvizînd, «cu cît te umilești, cu atît ai să te umilești mai mult» («Nuca și alună»).

Desigur o vizită, chiar mai lungă, nu poate epuiza zestre acumulată de cineștii timișoreni, cu atît mai mult cu cît procesul lor de creație nu se desfășoară avînd în vedere doar momentele festive. Căutările formale, tehnice, nu sînt decît noi posibilități de expresie oferite unei gândiri dornice de a comunica adevărul despre lumea și viața contemporană.

de Liviu TIMBUS

SIMPLITATEA ȘI CLARITATEA, ACESTE ATRIBUTE ALE ARTEI MAJORE

Am auzit că de curînd aici, la noi, în București, un medic talentat, specialist în foniatrie, ar fi inventat un aparat capabil de a face ordine în lumea celor bolnavi de afonie. O piesă miraculoasă, spre folosul celor cu urechi nemuzicale, pentru bunii noștri prieteni care îl confundă senini pe re cu *do-diez*, fac slalomuri printre bemoli dar sînt în stare să indispușă o societate întreagă cîntînd de revelation «romanze de demult».

Astfel stînd lucrurile, să sperăm că în curînd vom avea cît mai multe perechi de urechi muzicale și cît mai puține distonanțe în interpretarea melodiilor de muzică ușoară.

...Dar nu mai mulți melomani. Nimeni pînă astăzi n-a conceput un aparat practic pentru învățarea muzicii și nici cel puțin un «manual pentru gustarea, trăirea și simțirea bucăților simfonice». O treabă pe care Leonard Bernstein, protagonistul emisiunilor de inițiere muzicală, ne-a sugerat-o subtil, ironizîndu-i pe toți cei care se trudeșă să explice tainele acestei arte, incurcîndu-ne mintea și sufletul cu idei și precepte împrumutate dintr-un univers ideatic antimuzical.

De fapt, treburile sînt ceva mai complicate. A-l face pe cineva să simtă muzica e un lucru aproape imposibil. Truda e zadarnică, deoarece receptarea artistică sucombă, strangulată de cele mai neașteptate inhibiții. Contactul cu opera de artă produce un curent asociativ de senzații, idei și sentimente care rămîn strict individuale. Nu e mai puțin adevărat însă că, pentru cei care iubesc muzica și o gustă prin forța intuiției, actul de înregistrare al operei de artă poate lua și o atitudine retrospectivă, de estimare și cercetare prin mijlocirea percepției intelectuale. Or, în această privință lecțiile lui Leonard Bernstein sînt cu adevărat miraculoase. Pentru omul lipsit de orice cultură muzicală, Leonard Bernstein va rămîne în continuare bărbatul nostim, instruit și spiritual, dar pentru publicul sensibil, și care a dat de gustul muzicii simfonice, lecțiile profesorului american devin un adevărat aparat de investigație și ascuțire a simțurilor, prin forța unor asocieri, subordonări și interpretări cu totul noi. De o mie de ori felițării televiziunii pentru programarea acestei splendide emisiuni.

Și fiindcă sîntem la capitolul muzică e momentul să amintim și emisiunea consacrată festivalului de la Skopje. O facem deoarece, simplu spus, ne-au plăcut foarte mult cîntecele prezentate. O adevărată reîntoarcere la melodia cantabilă, de factură lirică, lipsită de conglomerate sonore, aceste veritabile cimitire de sunete în care au început să piară atît melodiile de ultimă oră cît mai cu seamă cîntecele de tradiție, reformulate prin solicitudinea «armonior» moderne, incurcate în hățiturile unor intervale stridente atît de ostile bunului-simt.

Și fiindcă ne-am spus să vorbim, între altele, despre simplitate și claritate, aceste elemente indispensabile oricărei opere de artă autentică, vom folosi drept exemplu primul episod al izbutitului reportaj prezentat în cadrul emisiunii «Tinerii despre ei înșiși» și consacrat platformei industriale de la Tirgoviste. Ne-au cucerit dialogul frust, de o deosebită naturalitate, prezentarea faptului nud, desprins nemijlocit din lumea reală a șantierului, sinceritatea și candoarea tinerilor noștri interlocutori. Ne bucură faptul că vom avea prilejul de a urmări din mers nașterea unui mare obiectiv industrial și mai cu seamă de a face cunoștință și de a ne împrieteni cu minunații lui făurari, acești băieți simpatici de la prima cunoștință.

P.S. Sute de mii de copii au urmărit cu sufletul la gură, de-a lungul unei întregi săptămîni, năstrușnicele aventuri ale lui Lolek și Bolek. Și o dată cu ei, părinți și bunici, deoarece băieții aceștia sînt cu adevărat cuceritori.

Si totuși... de ce Lolek și Bolek și nu Păcală și Tindală? De ce, cu alte cuvinte, să ne mulțumim a prezenta mereu poveștile animate ale studiourilor din străinătate? E oare atît de greu să aducem în lumea visată a micilor spectatori personaje cunoscute și îndrăgite din lecturi prealabile sau inventate ad-hoc pentru deliciul celor 1001 de seri? Pe cînd, altminteri spus, un serial de povestioare realizat de Animafilm, care să aducă în lumea copiilor noștri eroi ghidușari, cu vorbă, cumînțenie și năzbitii... autohtone.

O CALATORIE ÎN 1972

de Toma George MAIORESCU

De la înălțimea celor 290 de metri ai platformei turnante de pe noul turn al televiziunii, panorama anului 1972 ni se înfățișează fără liniile complementare ale imaginației. Piatra de temelie a complexului olimpic de la Oberwiesefeld a fost așezată cu solemnități de rigoare, la 14 iulie 1969. Acum, pe imensul teritoriu de aproape 3 kmp, viziunea viitorului centru al lumii sportive este pe deplin conturată. De altfel,

sentimentul Olimpiadei îl încerci încă de pe străzile Münchenului, răvășite de săpăturile și stațiile subterane ale viitorului metrou, îl încerci datorită freneticului du-te-veno al grupurilor tinere îmbrăcate în tricouri multicolore purtând însemnele Olimpiadei, toate la un loc oferindu-ți imaginea marelui efort constructiv pe care-l trăiește acest oraș. Cîmpul care se întinde sub noi și în jurul nostru nu se bucură de o prea bună faimă:

În timp ce continuă montarea acoperișului din acrilglas translucid ce va acoperi stadionul olimpic, — ca și hala sporturilor, hala de înot și legăturile dintre ele, în total 75 000 mp — satul olimpic, ce se vede în planul doi al imagini, este aproape gata de a-și primi oaspeții.

teren de instrucție pînă la primul război mondial, aeroport între cele două războaie (printre altele aici s-a produs întîlnirea de tristă memorie dintre Chamberlain, Daladier, Mussolini și Hitler) și uriaș depozit de moloz după cel de-al doilea război mondial. De altfel, Schutbergul, dealul de moloz cu o înălțime de 65 de metri, tragic mormint de case în care au răsunat odată cîntece, rămîne numai bănuț sub foșnetul arborilor tineri și umbra aleilor actualului Olimpiaberg. El a fost modelat și plantat și e imposibil să-ți dai seama dacă e o creație artificială sau un deal natural. Cadrul verde, mediu firesc în concepția antichității pentru desfășurarea unor similare manifestații sportive, își găsește și aici extinderea cuvenită. 12 000 de arbori și arbuști, mii de metri pătrați de peluze și un imens lac artificial atestă pregnanta prezență a peisajului natural. În acea dimineață senină, privirea aluneca pînă departe peste vastul platou. Iată stadionul olimpic cu tribunele sale, pregătite pentru 80 000 de spectatori, hala sporturilor cu 12 000 de locuri; stadionul de înot și sărituri cu cele 5 bazine ale sale; hala de box cu 6 000 de locuri și hala de volei cu 3 600; velodromul acoperit cu material plastic, transparent, hipodromul, cele 6 terenuri de hochei pe iarbă... Mai încolo, clădiri în terase și grădini suspendate orientate spre sud și bungalovuri configurează viitoarele două orașe olimpice cu 3 600 de apartamente și camere pentru 12 000 de concurenți, antrenori și organizatori. Toți participanții la jocurile olimpice vor locui în aceste mici orașe, care le vor pune la dispoziție totul: grădini pentru plimbări, teatru, cinema, supermarket, piscină, săli de masaj, bibliotecă, clinică, minigolf, mașini, poștă, terenuri de antrenament, chioșcuri cu «amintiri», dancnguri etc. Pentru a asigura liniștea și pentru a preveni poluarea, mașinile vor circula toate pe șosele subterane. În sala televizoarelor, concurenții vor putea alege, de pe ecrane paralele, jocurile care-i interesează.

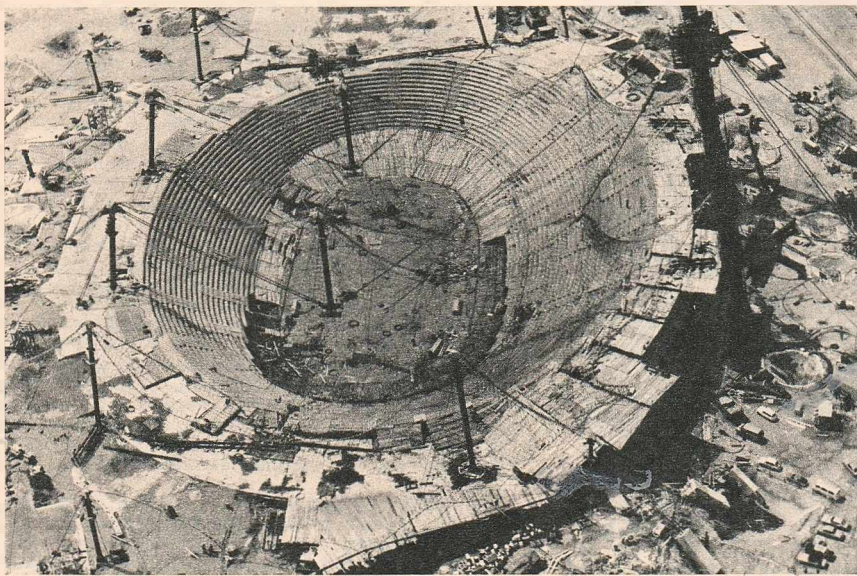
Centrul presei, capabil să primească 4 000 de ziariști, fiecare cu camera lui, va fi de altfel, după aprecierea organizatorilor, cel mai modern și mai bine utilitat din cîte s-au pomenit vreodată. E și firesc într-o epocă în care jocurile olimpice nu mai pot fi concurate ca amplitudine de interes decît de transmisiunile din spațiul cosmic. Sute de milioane de bărbați și femei așteaptă în foarte colțurile Terrei cele 16 zile de intense trăiri emoționale. 120 de posturi de radio și 70 de posturi de televiziune din întreaga lume și-au anunțat, pînă la ora actuală, prezența. Ziariștii aflați aci vor informa opi-

nia publică rapid și exhaustiv. Cuvîntul exhaustiv nu e de loc exagerat, căci o tipografie conectată prin relee la o întreagă rețea de calculatoare va transmite prompt ziaristilor toate rezultatele. Peste 100 de cabine telefonice, mașini de scris cu toate claviaturile posibile, 50 de teleximprimatoare, săli pentru conferințe de presă, cabine de interviuri, laboratoare pentru dezvoltat rapid filmele alb-negru și cele în culori etc vor oferi presei condițiile tehnice în care informația de la Oberwiesefeld să nu fie cu nimic mai prejos decît cea de la Cape Kennedy.

O concepție arhitectonică inedită dirijează planurile de construcție. Din peste 10 tone de proiecte și modele — premiul I al juriului a fost acordat unui grup de arhitecți din Stuttgart, condus de prof. Gunthe Benish. Cu toate că prima impresie a fost excelentă, după adoptarea proiectului constructorii au rămas sceptici. Nu s-a mai realizat niciodată un acoperiș de dimensiunile prevăzute: 75 de mii de metri pătrați? Nu e oare o utopie tehnică? Este totuși posibilă o premieră mondială de o asemenea anvergură. Acoperișul în formă de coif — care va acoperi stadionul olimpic, hala sporturilor, hala de înot și interioarele dintre ele — se realizează în podul sceptorilor. Stînd pe piloni cu o înălțime variabilă între 50 și 80 de metri, acoperișul, întins pe o plasă de oțel cu ochiuri de 75/75 cm, va fi construit din acrilglas translucid, deosebit de important pentru televiziunea în culori. Această uriașă umbrelă de soare care se înalță în prezent va constitui nu numai un senzațional punct de atracție al Olimpiadei, ci va rămîne, ca și Turnul Eiffel pentru Paris, simbolul modern al orașului München.

Pe lângă programul celor 21 de discipline sportive a fost întocmit și un vast program artistic cu participarea orchestrelor simfonice din Tokyo, Moscova, Berlin și Viena, a baletelor din Londra și New York, a unor repute trupe teatrale din țările scandinave, Anglia, America. Un mare festival folcloric, la care va participa și o echipă de dansuri și cîntece românești, un festival de jazz, expoziții și congrese vor întregi programul.

...De aici, de la 290 de metri, viziunea care se deschide ochilor este generală. Dar acolo jos, printre oameni și mașini, se definește concret detaliile. Sper că aceia care au susținut că un finis cît mai rapid la proba de 10 000 și la fel de necesar omului modern ca și monologul lui Hamlet vor rezolva cu succes toate detaliile. Pentru că detaliul hotărăște totul.

Aceasta va fi hala sporturilor — loc de desfășurare a diferite competiții din cadrul Olimpiadei '72. Pînă la începutul lunii noiembrie — se anunța din München — aproximativ jumătate din cele 3,5 milioane de bilete pentru întîlnirile din cadrul jocurilor olimpice au și fost vîndute amatorilor de sport din peste 100 de țări ale lumii.

Cîteva dintre viitoarele gazde ale participanților și spectatorilor la Olimpiada '72.

CAUZA ULTIMĂ A ACCIDENTELOR DE CIRCULAȚIE

de Liviu MAIOR

Murdar de noroi din cap pină-n picioare, cu obrazul congestionat și ochii roșii, bărbatul de pe banchetă privește speriat în jur, năuc, deconcertat, ca picat din lună:

— Unde mă găsec?

— La miliție, domnule Gheorghită. Până una-alta, ofițerul de serviciu vă spune bună dimineața.

Ochii musafirului se fac cit cepele. Își duce instinctiv mina la cap, își trece palmele peste gît, peste brațe, își pipăie pe sub cămașă coastele. Răsuflă ușurat: e teafăr.

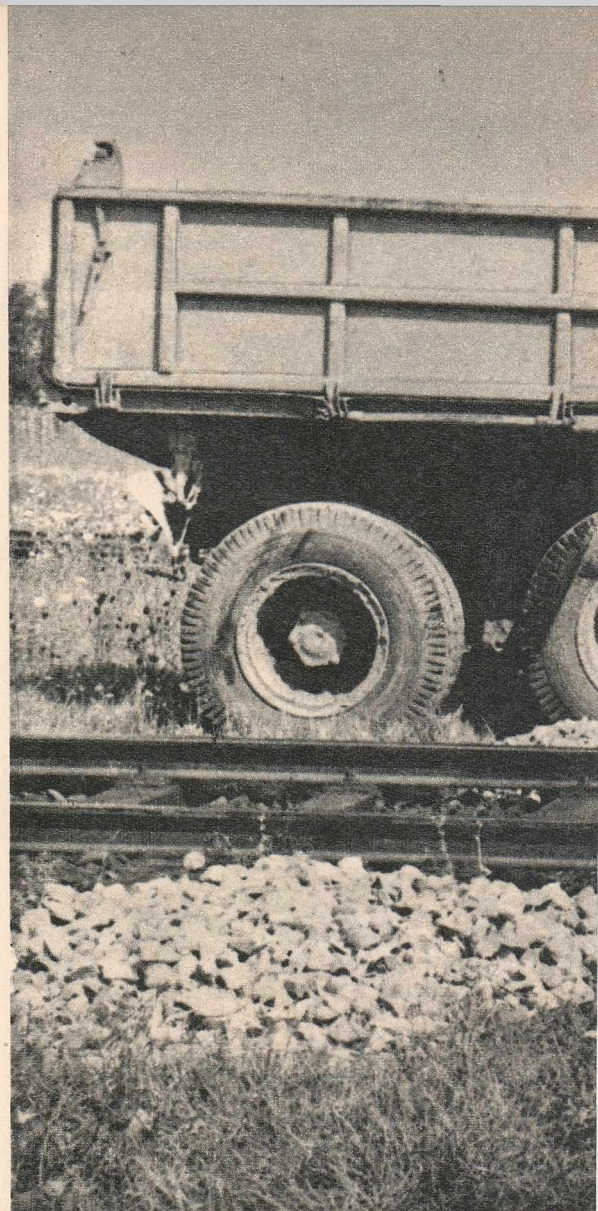
— După cite înțeleg, am avut, se pare, un mic accident! Nemaipomenit... Îmi amintesc că mă găseam la nea lordache, socrul dintii, de la prima nevastă, și mincam sarmale. Cum am ajuns la miliție?

— Foarte simplu: după ce te-ai îmbătat criță, te-ai sult la volan și în apropiere de Cîmpina ai intrat cu autocamionul în șanț. Controlul circulației te-a găsit dormind dus. Alte noutăți: conducerea autovehiculului în stare de ebrietate se pedepsește cu închisoare între 1 și 5 ani, iar după sentința definitivă a tribunalului se procedează la anularea permisului de circulație. Felicitările noastre!

Cercetările ulterioare au dovedit însă că șoferul Gheorghită P. este la prima sa abatere și că, în general vorbind, colegii de serviciu îl socotesc drept un om cinstit, muncitor, conștiincios și cu o viață de familie exemplară. Așadar, un simplu și regretabil incident!

— Un caz rarism pe care îl apreciem drept o excepție între excepții, ne declară tovarășul colonel Cristea lordache, adjunct al serviciului de circulație din Inspectoratul miliției Capitalei. Spun acest lucru deoarece obo-

O «simplă» explozie de cauciuc poate fi de cele mai multe ori fatală. Așa s-a întâmplat și cu Lucia Podhorodeschi, care s-a pomenit proiectată într-un stîlp, în apropiere de aeroportul Băneasa, deoarece a plecat la drum fără a controla starea tehnică a autoturismului.

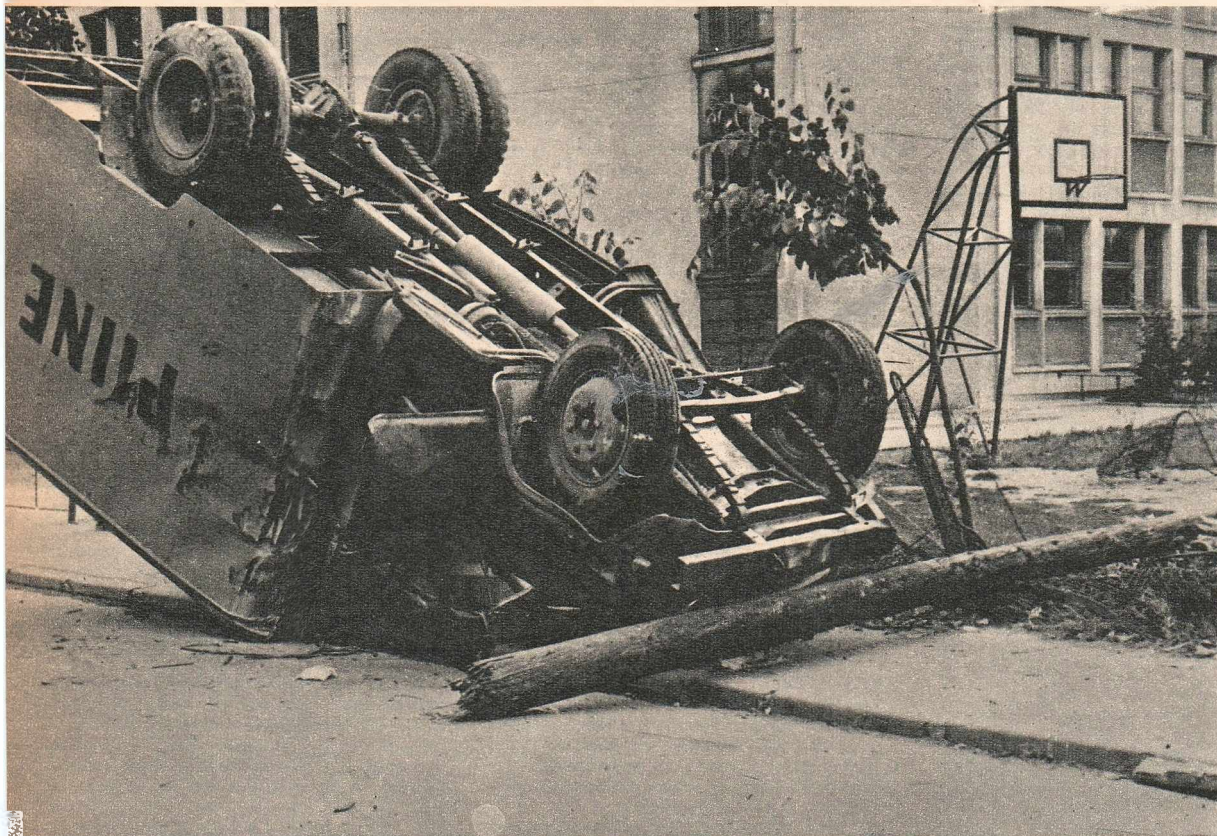
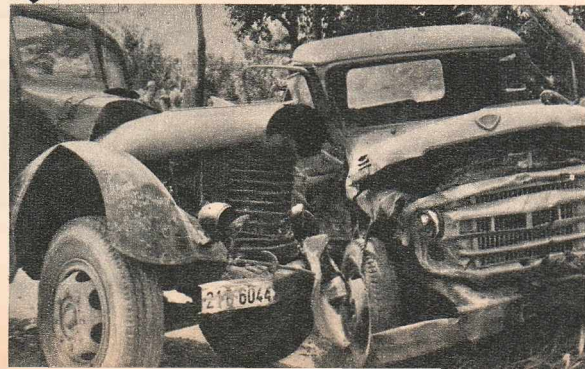
atit: pentru un număr apreciabil de accidente rutiere se fac vinovați, împreună cu autorii lor direcți, și foarte mulți dintre cei care le sînt prieteni, colegi de breaslă sau superiori în ierarhia profesională. Atitudinile și îndemnul acestora, climatul moral în care se desfășoară activitatea conducătorului auto, intransigența sau receptivitatea acestuia față de influențele nocive, de mentalitățile retrograde determină într-o măsură hotărîtoare viața, conduita morală și activitatea practică a oricărui posesor al unui carnet de conducere. Iată, de pildă, cazul unui șofer bucureștean, surprins pentru a treia oară de către organele de miliție în timp ce conducea autobuzul sub influența alcoolului. Caracterizările primite din partea întreprinderii la care lucra ni-l prezintă drept un individ venal, amoral, rău coleg și ostil oricărui critici. Sau iată un alt exemplu: la 21 iulie, în jurul orei 17, șoferul Constantin Lorentz (de pe autobasculanta 31-B-6354), beat criță — după un chef zdravăn de cîteva ore — lovește și accidentează grav un motociclist. Fuge de la locul accidentului și în prima comună comite un al doilea, soldat cu uciderea tinărului Aurel Boteanu. Caracterizările primite din partea întreprinderii ni-l descriu ca pe un individ dezagregat moral, bețiv notoriu și cu antecedente penale.

Dar să trecem la fapte, înarmați cu un aparat de fotografiat și pentru orice eventualitate, cu un carnet cu amenzi nou-nouț.

Și omul legii ne propune pentru început o promenadă de-a lungul șoselei ce leagă Capitala de orașul Oltenița. Ne alegem în acest scop ziua de 23 octombrie și pornim la drum în jurul orei 14. Sfirșit de săptămînă și oră de maxim trafic rutier.

— O zi cu «trei ceasuri rele», glumește omul legii, fatală

E lesne de înțeles că la acest accident atît de dezastruos nu s-ar fi ajuns dacă șoferii celor două vehicule ar fi dat dovadă de mai multă chibzuință și și-ar fi impus cu strictețe respectarea normelor de circulație. Autorii acestei nedorite întîlniri: Constantin Mihalache, conducătorul autocamionului 22-B-4428 (care nu a acordat prioritate de dreapta la intersecție), și Ioniță Brnzei, conducătorul autovehiculului 21-B-6044.

seala, alcoolul sau defecțiunile de ordin tehnic — acești trei dușmani de moarte ai conducătorului auto — sînt la rîndul lor efectele unor cauze mult mai îndepărtate și a căror obirșie omul legii o descoperă de cele mai multe ori cercetînd comportamentul general al individului.

— Cu alte cuvinte, pasiunea volanului sau predispozițiile naturale pentru meseria de șofer, atenția, promptitudinea reflexelor, priceperea sau eficiența soluțiilor de moment — toate acestea sînt departe de a fi singurele atribute ale unui bun conducător de autovehicul.

În meseria de conducător auto, aici, ca pretutindeni de altfel, etica profesională și conduita morală a individului rîmîn în ultimă instanță suverane. Mai mult decît

«Performanța» aparține șoferului Marin Tecu de la Combinatul de morărit și panificație din București.

Cauza: excesul de viteză.

Consecințe:

rînirea gravă a conducătorului auto și pagube materiale de aproximativ 15 000 lei.

de Ioan GRIGORESCU

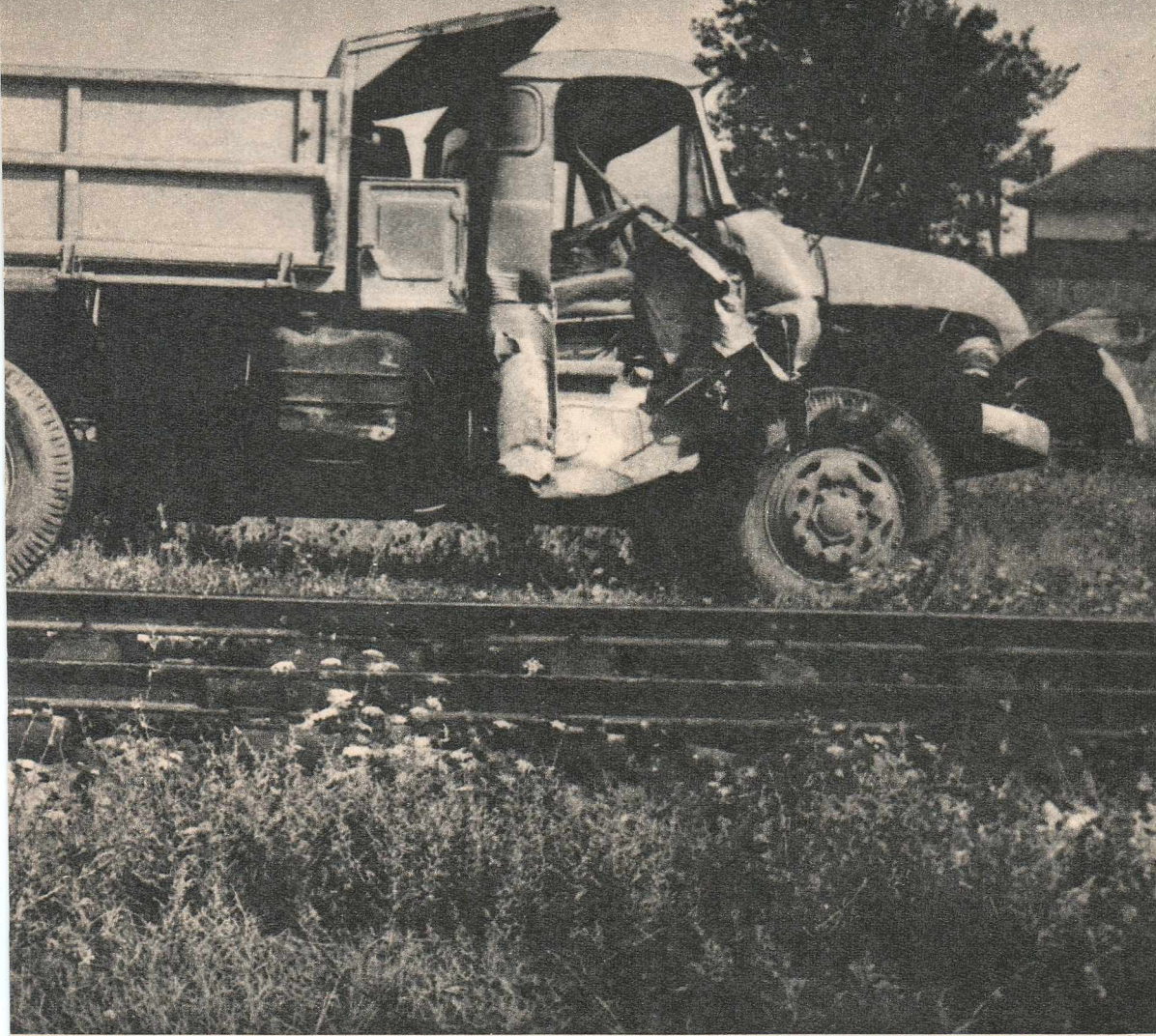
PARISUL FĂRĂ MISTERE (II) pe verticală sau pe orizontală?

Vechiul Paris rămîne prizonierul istoriei sale. Două mii de ani de existență au creat o urbe fortificată și refortificată, zone de mare aglomerare, străzi medievale, adevărate defileuri între zidurile caselor de o înălțime egală. Asediul lui Henri de Navarra, invazia austriacă sub Ludovic al XIII-lea, victoria armatelor coalizate împotriva lui Ludovic al XIV-lea, războaiele revoluționare, căderea lui Napoleon I, a lui Napoleon al III-lea au împinzit și mai mult vechea metropolă de fortificații militare.

Legi urbanistice aplicate cu acerbicie au impus o înălțime maximă de 31 de metri tuturor imobilelor ridicate în centrul capitalei și de 37 de metri la periferie. În inima istorică a Parisului, pentru păstrarea vechiului profil al orașului, Ministerul Culturii nu permite ridicarea unor imobile mai înalte de 27 de metri. Este adevărat, normele acestea au apărut o anumită fizionomie arhitecturală care i-a dat Parisului o ținută plină de originalitate, dar orașul s-a întins pe orizontală ca o imensă pată de ulei. Regula n-a putut însă ține pas cu expansiunea pe verticală a metropolei. În ultimii ani, dincolo de limitele Parisului istoric, au apărut zeci de zgirii-nori, blocuri turn, complexe arhitectonice cu caracter pur funcțional care, tocmai prin linia lor ultramodernă, intră în «conflict» cu fizionomia tradițională a orașului. În majoritatea suburbiilor s-au construit noi zone urbane de tipul celei de la Sarcelles. Cartierul Defense, în stînga Senei, tinde să devină copia unui miniatural Manhattan, o copie de bun-gust, dar atît de hibridă față de restul orașului încît parizienii au început să vadă în ea o adevărată aberație arhitectonică pe care, însă, doar indignarea spiritelor conservatoare și tapajul presei n-o mai pot exclude din silueta Parisului modern. Imensul complex al gării Montparnasse, noile clădiri ale universităților, imobilele cu sute de apartamente pe verticală, deși continuă să alimenteze disputele arhitecților și ale urbanistilor, rămîn o realitate a cărei perspectivă, deși ținută în friu de edili, nu cunoaște decît o direcție: generalizarea. Austeritatea cam rege a gării Montparnasse poate să apară întrucîtva lipsită de har, față de barocul tîrziu al Gării de Nord pariziene, dar aceasta din urmă n-are alte șanse decît a se transforma într-un muzeu al căilor ferate.

Dilema verticalei tulbură însă nu numai somnul urbanistilor. Parizienii sînt implicați într-o vastă discuție și, datorită veto-ului lor, multe proiecte arhitecturale care amenințau să modifice prea brusc profilul tradițional al capitalei franceze au fost abandonate. Concurat un timp de ideea unui enorm zgiriu-nori, care ar fi trebuit să se înalțe pînă la patru sute de metri în Montparnasse, Turnul Eiffel continuă să domine solitar orașul, păstrîndu-și încă prioritatea staturii sale de prim colos al Franței.

Acolo unde de o sută de ani capitala Franței își desfășoara noaptea de noapte hrana, în fostele hale dezafectate, s-a deschis la sfîrșitul anului trecut o mare expoziție consacrată Parisului anului 2000. Parizienii socot că, pînă la împlinirea celui de-al doilea mileniu, n-a mai rămas decît timpul în care o nouă generație trebuie să ajungă la responsabilitatea maturității depline. Încărcați deopotrivă de obligația sacră a păstrării comorilor trecutului și de responsabilitatea față de viitorul orașului lor, urbanistii parizieni s-au deprins ca, înainte de luarea hotărîrilor importante pentru ținuta capitalei Franței, să întreprindă o cît mai largă consultare a locuitorilor ei. Expoziția care a funcționat în fostele hale, pînă în primele zile ale lui ianuarie anul curent, s-a transformat imediat după deschiderea ei într-o imensă sală de dezbateri. Multe proiecte, deosebit de valoroase prin ingeniozitatea lor, au fost repuse în discuție datorită dificilei integrări în profilul contemporan al Parisului. Deosebit de semnificativ mi s-a părut faptul că, într-o societate în care ne-am obișnuit să credem că dezvoltarea orașelor este în primul rînd rezultatul expansiunii proprietății particulare, haosului și întîmplării, fizionomia unei metropole nu mai poate fi impusă de bunul plac al capitalului. Prea îndelungat timp tributar unui trecut de dezvoltare anarhică, Parisul anului 1971, care se gîndește serios la Parisul anului 2000, tinde să devină cu adevărat opera celor ce îl locuiesc și îi dau personalitatea.

▲ În stația București Triaj, șoferul Constantin Avăcăriței (autobasculanta 31-B-4450) a trecut calea ferată fără a respecta prescripțiile regulamentului de circulație. Consecințele sînt mai mult decît concludente

pentru toți cei care, grăbiți să părăsească orașul, uită să verifice starea tehnică a autovehiculului sau încalcă flagrant legea circulației prin exces de viteză sau depășiri neregulate.

Și, anticipînd rezultatele anchetei noastre, insoțitorul nostru continuă:

— Pentru călătorul neavizat totul se desfășoară pașnic, nevinovat și în conformitate cu cele mai stricte prescripții ale regulamentului. De aici, de la distanță, este greu să presupui că aceste autovehicule pe care le vedeți circulînd atît de normal pot ascunde grave defecțiuni de ordin tehnic și că nu în puține cazuri ele efectuează curse clandestine sau sînt folosite în scopuri personale. De pildă, acest I.M.S. pe care vom avea curiozitatea să-l oprim...

Mașina, aflăm de îndată, aparține unei organizații comerciale din București. Șoferul coboară și, înarmat cu toate documentele necesare, ne informează că vine din Capitală și se îndreaptă spre Oltenița. Pe bancheta din spate, un singur pasager. Un bărbat între două vîrste care ne privește pe sub sprîncene, vădit ofuscat de prezența noastră intempestivă.

Cercetăm foaia de parcurs și constatăm că localitatea de destinație a fost trecută cu majuscule, că totul a fost semnat și parafat cu grijă și respect pentru litera legii. Și totuși ce nevinovată coincidență! Stația terminus este în același timp și comuna de baștină a șoferului, iar călătorul încrunțat, originar din aceeași localitate, nu e altcineva decît contabilul șef al unității comerciale. Iată, așadar, un exemplu strălucit de zel și feroare profesională! La sfîrșit de săptămînă șeful și subalternul au hotărît să-și continue munca, organizînd o cursă în scopuri «absolut» profesionale. Sau, altminteri spus, un nevinovat week-end organizat pe banii statului. Dar pînă una-alta, pînă la obținerea unor noi probe și dovezi concludente, întreaga afacere nu este prezentată în veșmintul curat al actelor justificative. Vom mai reveni.

Ne continuăm drumul și în scurtă vreme sîntem martorii altor grave abateri de la normele de circulație. Astfel, în jurul orei 20, șoferul Marin Cristea (conducătorul autobuzului I.T.B. nr. 31-B-7032) este găsit conducînd autovehiculul în stare de ebrietate. La reîntoarcere în București este surprins motociclistul Alexandru Cotigă (46-B-2825) circulînd sub influența băuturilor alcoolice. Și tot într-o situație asemănătoare este găsit și șoferul Gheorghe Tone, conducătorul autovehiculului 22-B-5656.

În continuare facem «cunoștință» cu șoferul Gheorghe Bunea, pe care controlul inopinat al miliției îl surprinde cu grave defecțiuni tehnice la sistemul de direcție și frînare. Într-o situație asemănătoare (cu frîna din spate dereglată și camera de frînare spartă) este găsit și un alt autovehicul: camionul condus de Ștefan Miloicovici și aparținînd întreprinderii de legume «Victoria» din Turnu Severin.

De notat și faptul că pe foile de parcurs, șefii unităților respective au confirmat negru pe alb, în cunoștință sau în necunoștință de cauză, că toate aceste autovehicule îndeplinesc condițiile de securitate impuse prin lege.

Care ar fi fost soarta acestor mijloace de transport și a numerosilor pasageri dacă reprezentantul ordinii publice n-ar fi sosit la timp pentru a opri continuarea cursei? Cei doi șoferi au invocat o mie și unu de motive. Atenția mărită și viteza redusă — au pretins ei — ar fi îmbunătățit mecanismul de frînare defect.

Un argument pe care, presupunem noi, l-ar fi invocat într-o situație identică și șoferii Petre Tudorașcu și Gicu Vlad, autorii unor grave accidente petrecute nu de multă vreme. Și asta deoarece elementele prezumtive și iminente ale unei catastrofe rutiere sînt în toate cazurile prezentate mai sus aproape identice. Șoferul Petre Tudorașcu a pornit în cursă avînd frîna de mîna demontată și frîna de serviciu eficace numai pe două roți. Pe panta din apropiere de Turnu Severin camionul s-a răsturnat, accidentînd grav 11 dintre călătorii aflați pe platforma din spate. Vlad Gicu de la I.S.C.M.-Craiova a pornit la drum cu frîna unei roți din spate suspendată. Deznodămîntul tragic s-a produs de data aceasta pe serpentinele în pantă din apropierea localității Balota. Rezultat final: șase persoane grav rănite.

Dovezi crase de nepăsare și indolență, de încălcare flagrantă a obligațiilor de serviciu, de nesocotire totală a eticii profesionale. Vinovați se fac însă deopotrivă și cei care aveau sarcina de a controla starea tehnică a autovehiculelor, care au semnat cu nepăsare foile de parcurs și n-au barat calea spre infracțiune cunoscînd prea bine metehnele sau antecedentele penale ale unora dintre subalterni. În toate aceste cazuri cunoscutul proverb «cum e turcul și pistolul» ne poate sluji drept ghid pentru descoperirea adevărului adevărat. Și asta deoarece este greu de presupus că într-un colectiv condus de un șef cu slăbiciuni sau comportări reprobabile, subalternii își vor organiza un program de lucru disciplinat, activizînd cu de la sine putere cenzura actelor de conduită.

Cum putem califica, de pildă, activitatea conducerii de la S.M.A.-Strehaia din moment ce tractoristul Gheorghe Ciocșa a putut pleca nestingherit din unitate pentru a transporta cu tractorul boască la un cazan de țuică, în cursiune babilică soldată cu accidentarea mortală a unei femei. Sau ce calificativ putem să acordăm celor de la Întreprinderea industria laptelui din Turnu Severin care au permis șoferului Ion Neagoe, element înrăit și amoral, să folosească autocamionul în scopuri personale, cursă care a avut drept rezultat final uciderea paznicului Ion Căprioaru.

Toți acești indivizi dezagregați moral ispășesc în prezent pedepse grele în loc să-și urmeze viața hărăzită prin educație și profesie. Iar pentru faptele lor grave răspund în mare măsură toți cei care au avut sarcina morală de a-i duce pe drumul cel bun, de a stăru pentru recuperarea acestora printr-o susținută activitate educativă, de a bara cursul actelor antisociale prin respectarea cu strictete a eticii noastre socialiste, a recomandărilor făcute de partidul nostru în domeniul disciplinei de producție, al relațiilor interumane, al muncii politico-ideologice.

◀ *dacă
nu vine
mahomed
la munte...*

*Casa aceasta se află
situată pe o străduță
dintr-o suburbie nordică
a Parisului.
Și scoicile
cu care a fost acoperită
fațada ei
au fost scoase
cumva din Sena?
Da de unde!...
Au fost aduse
de pe malul mării
ca o palidă consolare
pentru sentimentalul proprietar
și nostalgicele sale
nevoi spirituale
de peisaj marin.*

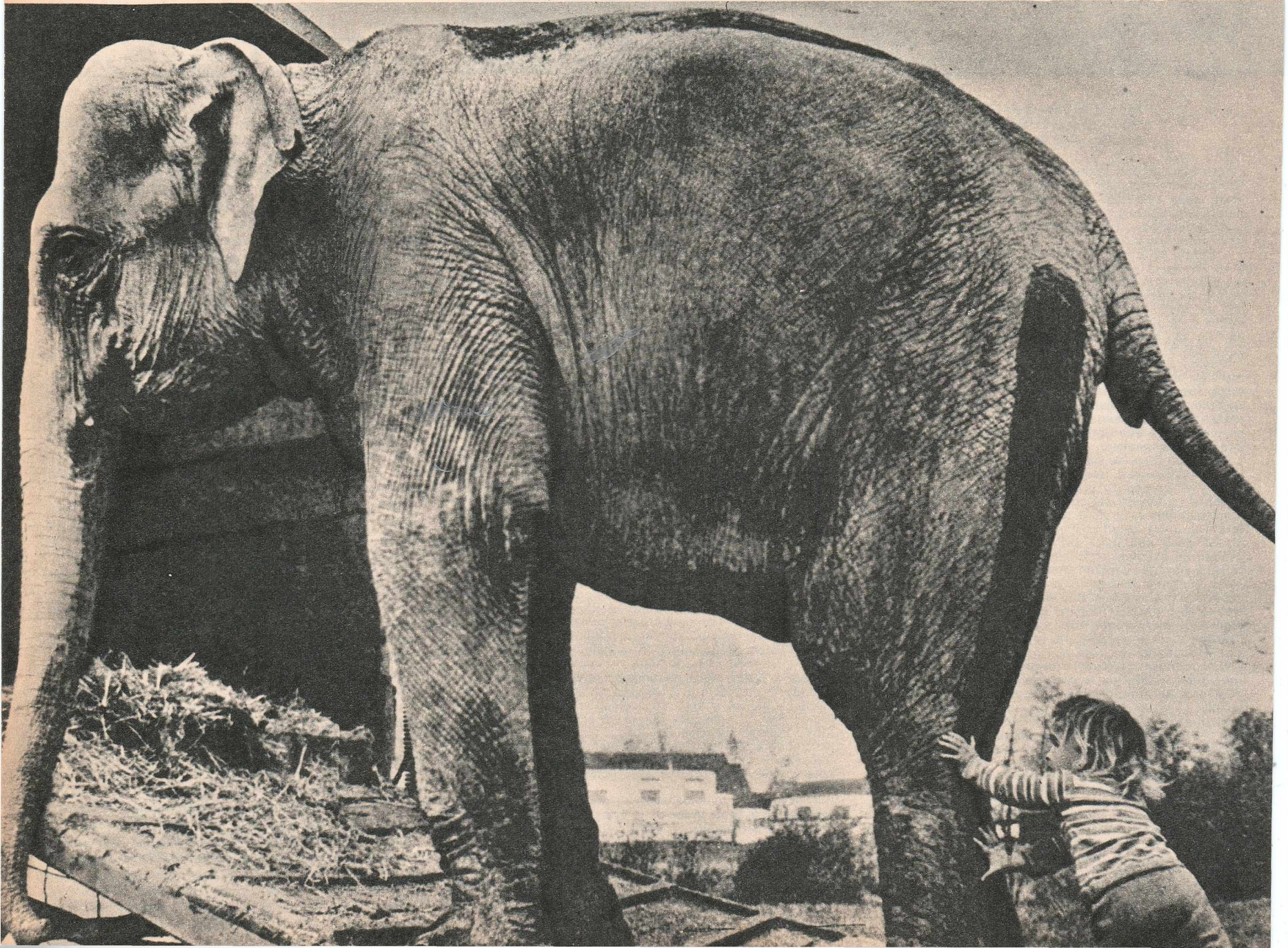
◀ *mai bine
înainte,
decît
după!*

*Un conducător auto care
a consumat ceva băutu-
rică, bineînțeles alcoolică,
și vrea să se convingă sin-
gur dacă mai este în ma-
sură să țină cum trebuie
volanul în mână sau nu,
poate să-și facă personal
analiza, suflând într-un
tub mic de sticlă, special
înzestrat cu cele de trebu-
ință.*

*Dacă culoarea galbenă
a tubului se schimbă,
e semn sigur că e mai bine
să lase volanul în pace
pînă a doua zi și să se
sue, cuminte, în tramvai.
Acest minuscul «semnal
de alarmă», cunoscut de
altfel de numeroși șoferi
testați de agenții de cir-
culație, a fost pus în vin-
zare la un preț derizoriu
la Amsterdam.
Nu-i rea ideea!*

„hai, frances, urcă-te“...

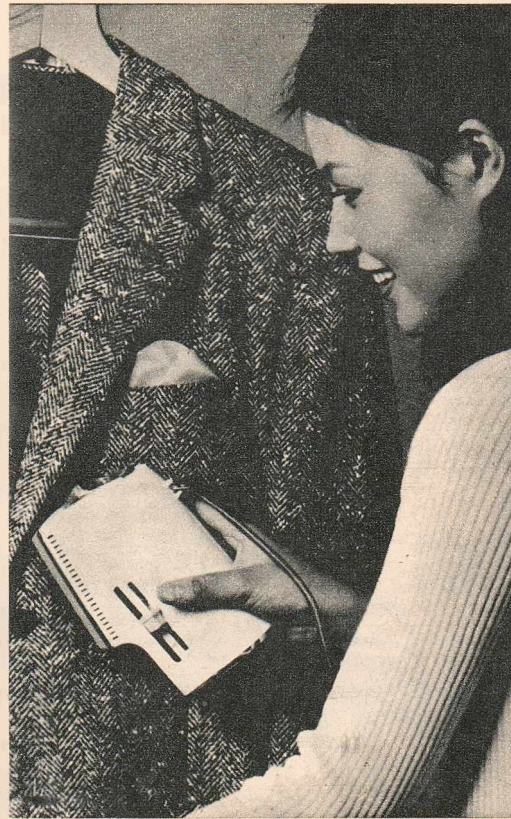
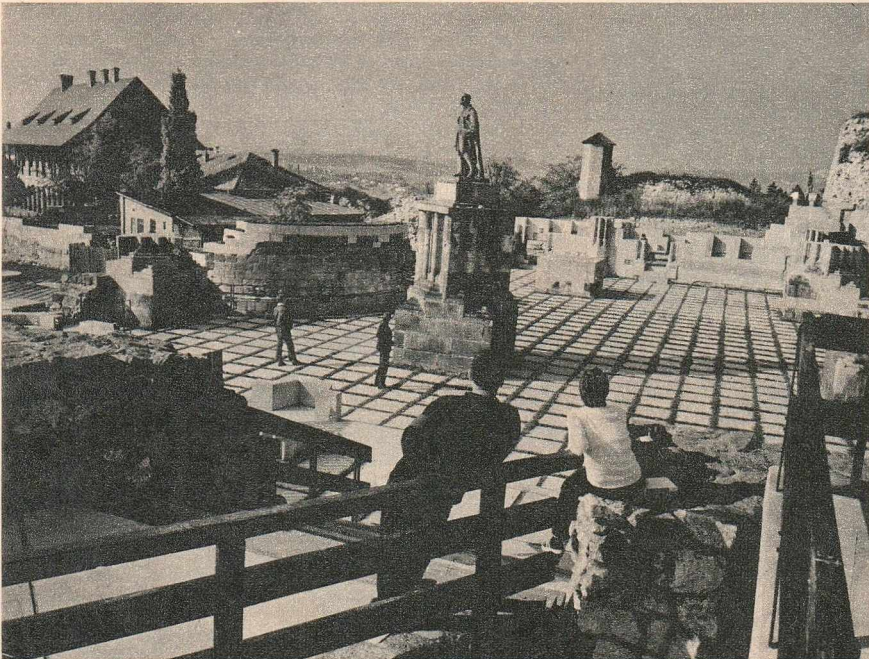
Kitty Roberts, o fetiță voinică în vîrstă de doi ani, este cea mai bună prietenă a elefantului Frances care cîntărește 4 tone. Kitty este fiica unui dresor de elefanți din Anglia și între ea și Frances s-au stabilit relații de prietenie. Nu-i de mirare deci, că atunci cînd Frances trebuie îndemnat să se urce în autocamionul-platformă care urmează să-l transporte în alt oraș, cea care-l îndeamnă cu energie prietenească este tocmai Kitty.

încă o invitație turistică

Sînt pe sfîrșite
lucrările de restaurare
a catedralei gotice
din interiorul castelului-cetate Eger
din nordul Ungariei.

Catedrala datează din veacul al XII-lea,
și o dată cu restaurarea ei
a fost reparată și repusă pe sochii
statuia fostului comandant militar
din campania anului 1552,
cînd cetatea a fost impresurată de otomani.
Un nou și interesant
obiectiv turistic în țara prietenă.

stai să te calc nițel...

În Japonia, Țara Soarelui Răsare, a crizantemelor și a miniaturilor tehnice, s-a realizat această adevărată minune gospodărească: minifierul de călcat cu aburi care poate fi utilizat și atunci cînd hainele sînt agățate pe umerase și chiar îmbrăcate de posesorul lor.

lutriexplozie ▶

O mică insulă în Marea
Ohotsk din extremul nord-
estic al Uniunii Sovietice,
Insula Tiulen. Măsoară
în total 640 metri în lungi-
me și 100 metri în lățime.
Pe acest spațiu, restrîns
pînă la totală incomodi-
tate, viețuiesc nu mai pu-
țin de 160 000 exemplare
de lutrii, animale foarte
căutate pentru blana lor.
Zoologi și biologi cerce-
tează — fără rezultate
pînă acum — ce anume
atracție specială oferă mica
insulă încăpățînaților ei
locuitori. Lipsa de expli-
cații n-a împiedicat însă
luarea în considerare a
unor măsuri de remediere:
mărire suprafeței insulei
cu ajutorul unor platforme
și chiar transferul unei
părți a animalelor supra-
numerare pe Insula Saha-
lin.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

FĂCEȚI-VĂ COMOD!

Ați auzit desigur aceste cu-
vinte dulci, rostite cu o maxi-
mă dulceață.

...Făceți-vă comod... Cu a-
ceastă urare crede că și-a
făcut datoria... De cînd do-
reai tu să-ți dai jos paltonul?

Gazda își vede însă liniș-
tită de treburile ei în timp
ce te roagă cu atîta duiosie
să te faci comod. Bineînțe-
les te faci comod, că doar
n-o să stai cu paltonul în
casă. Ți dai jos paltonul, ți
dai jos pălăria — e într-ade-
văr mai comod. Nimic de
zis... Dar de aia ai bătut
tu drumurile? Ca să te simți
mai comod?

Gazda nici măcar nu apare.
Gazda nu realizează decît pre-
zența ei; în rest — Dumne-
zeu cu mila.

După un sfert de oră de
așteptare — același glas dul-
ce, ceva mai energic.

— Simțiți-vă ca la dumnea-
voastră acasă...

Asta e prea de tot... Cum
dracu să te simți ca la tine
acasă? Pretenția gazdei de
a te simți ca la tine acasă
este evident exagerată. Cul-
mea e că gazda te-a invitat.
Culmea e că gazda te-a ru-
gat să vii s-o vezi, să-i dai
un sfat într-o problemă de
viață și de moarte. Dar pe-
semne că a luat sfatul din
altă parte și atunci tu nu
mai ai nici o valoare. A îm-
prumutat bani de la alt su-
flet generos și o dată ce
n-are ce să-ți ceară, n-are
nici ce să-ți spună. Comuni-
carea umană, în afara înter-
resului, îi este cu desăvîr-
sire străină.

— La noi fiecare face ce
vrea... precizează gazda ca
și cum ai avea de ales dintr-o
mie de activități. Ce să faci?
Să spargi geamuri?

Te-ai făcut cît ai putut
de comod. Ți-ai dat jos și
cravata. Ți-ai pus și papuci;
gazda — un bărbat energic —
repetă mereu într-o stare de
bețe:

— Simte-te ca la tine aca-
să... Într-un tîrziu gazda re-
naște.

— Te simți bine, nu? Nu
e prea cald? Vrei să deschid
fereastra?

Apare brusc o strălucire
în ochi.

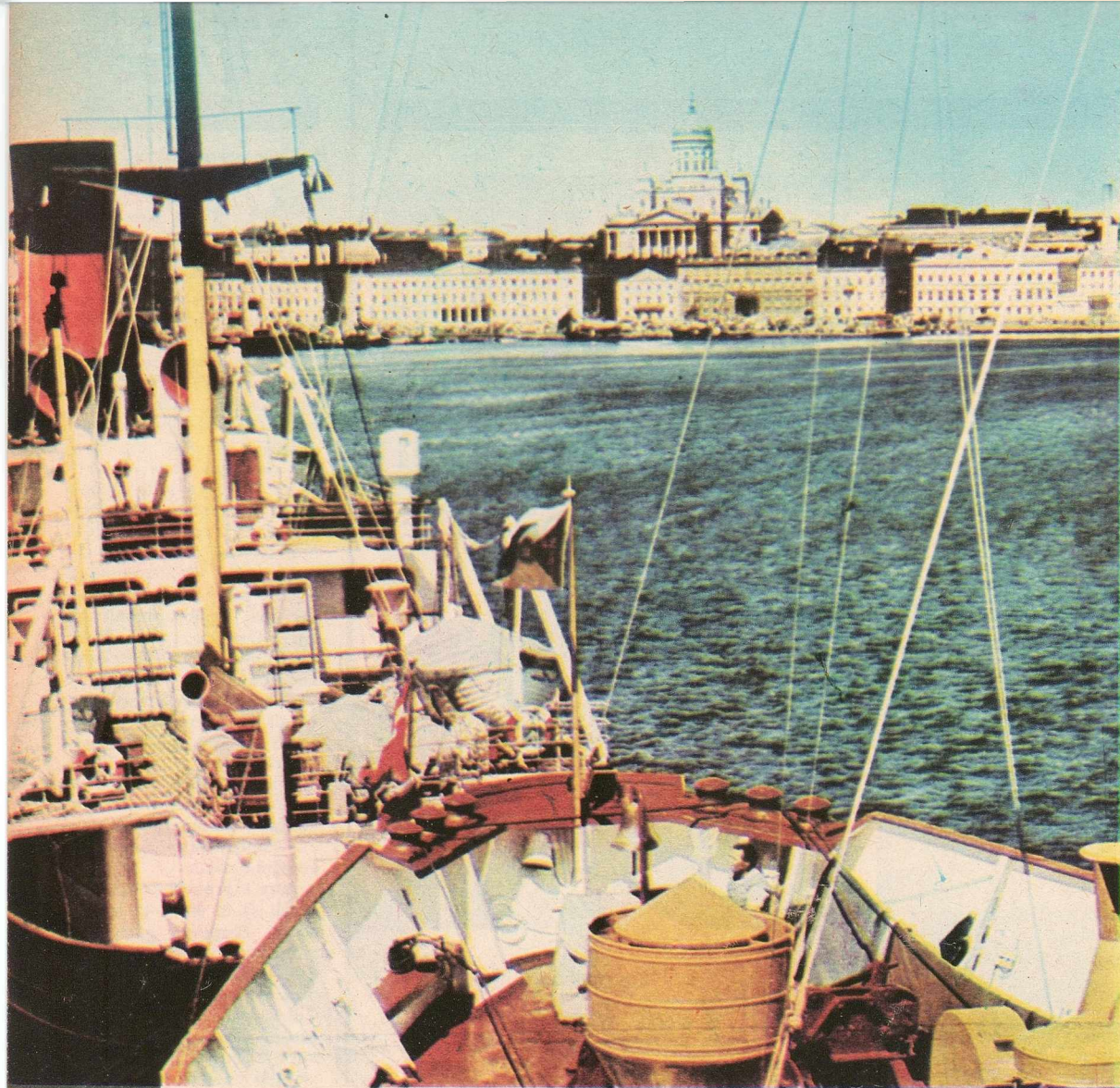
— Nu știi pe cineva la
spațiu?

E bucuros că tot se poate
alege cu ceva. Că n-a chel-
tuit degeaba cafeaua și dul-
ceata. Măcar un sfat, măcar
o informație. Cu ceva tot o
să se aleagă.

Răspunsul tău negativ îl
face să regrete căldura pro-
vizorie din glas. Nu se dă
bătut. Merge mai departe.
Tot încearcă să obțină ceva,
un sfat în amor, un timbru
pentru colecție, o butelie,
o rețetă de plăcintă, un sfat
în legătură cu o excursie
prin O.N.T.

Pînă nu-și scoate banii chel-
tuiți cu dulceața și cafeaua
nu te lasă să pleci. De aceea
îți ordonă cu duritate:

— Lasă mofturile... Fă-te
comod și spune-mi tot ce
știi...

◀ Helsinki — vedere dinspre port.

SOARELE LA HELSINKI

de Teodor MAZILU

Dacă n-ar exista spaima de necunoscut, spaimă care există în mod inconștient în orice om care călătorește cu avionul, frumusețea incredibilă a rîndurilor de ceruri prin care trecem ne-ar tulbura mai mult. Nu există un singur cer — această descoperire naivă, evidentă, era în realitate de o mare frumusețe. E plăcut să străbați un cer senin știind că mai jos s-a dezlănțuit o furtună aprigă, fulgerele n-au cum să te ajungă. Pentru prima oară poți privi de sus, cu blîndă ironie, la furtuna aprigă și neputincioasă în același timp. Nu prea avem des prilejul de a privi cu ironie o furtună... Această sfidare a fulgerelor mă face să înțeleg mai intim de ce profesia de aviator poate fi iubită cu atîta pasiune...

Trecem peste Marea Baltică și la un moment dat aureola boreală mijeste undeva în depărtare. O călătorie nocturnă peste Marea Baltică are în ea ceva ciudat, înfruntă toate formele de necunoscut ale naturii, întunericul, apa, spațiul, moartea. Am avut întotdeauna o mare admirație pentru aviatorii noștri, m-am simțit întotdeauna legat de oamenii care știu să-și facă bine meseria — nici de data aceasta nu se dezmint, lunecăm ușor ca pe asfalt... Datorită măiestriei aviatorilor și oboselii pasagerilor, forțele necunoscute ale naturii ne înspăimîntă mai puțin... E o atmosferă calmă, de familie, așa cum e cînd toți ai casei s-au întors la cină.

Aeroportul din Helsinki, cu parchet pe jos, arată ca o sală de bal imperială. Lemn se găsește din belșug în Finlanda; această strălucire se explică nu numai prin rafinament estetic, ci și prin înțelepciune economică... Preturindenii domnește liniștea, nici un gest violent; ai impresia că toată lumea merge în virful picioarelor. Am observat

și mai tîrziu acest triumf al liniștii; spectatorii de fotbal privesc o partidă gravă, împăcați, ca pe un recital de muzică de cameră; pînă și copiii se joacă în liniște, fără să țipe... fără să tulbure. Chiar și scandalurile, atunci cînd au loc, seamănă cu niște tratative puțin mai agitate. Helsinki e un oraș de aproximativ 400 000 de locuitori și senzația pe care ți-o lasă e de provincie liniștită și prosperă...

Spre surprinderea mea, și în ciuda unei evidente prosperități, m-a izbit numărul destul de mare al cerșetorilor. Cerșetori — ar fi prea mult și prea dramatic spus. Mulți dintre ei sînt destul de bine îmbrăcați, par niște domni respectabili, cu toate acestea nu se sfiesc să ceară o marcă sau un pahar de bere... E adevărat, cerșesc cu multă demnitate, aproape cu morgă. Mi s-a explicat că acest fenomen n-are justificări economice, ci mai curînd etice, se cerșește din snobism. În orice caz e cea mai bizară formă de snobism pe care am văzut-o. Unii dintre cetățenii respectabili ai orașului Helsinki nu «țin», evident, la băutura, altfel nu-mi explic cum se prăbușesc încă de la zece dimineața. Sînt obișnuiți ca acest fenomen să se petreacă ceva mai tîrziu, măcar spre seară... Dar desigur toate acestea sînt fenomene întîmplătoare, secundare, ar fi nedrept și inexact să insistăm asupra lor...

Oamenii Finlandei s-au luptat cu o natură aprigă, dușmănoasă, tăcerea lor vine din gravitate, dintr-o experiență dură a vieții. Trebuie să vezi florile care cresc în Finlanda, flori parcă de piatră, ca să-ți dai seama cît i-a trebuit finlandezului să lupte ca să-și cîștige o existență demnă... Așa că greșesc cei care interpretează tăcerea finlandezului ca pe un refuz al comunicării.

M-a impresionat la Helsinki energia nobilă cu care au

fost lichidate sau mult reduse meseriile intermediare, ca ospătarii, liftierii, lustragii, frizerii... Bărbații se îndreaptă spre meserii mai grele... Cele mai multe restaurante își desfășoară activitatea după sănătoasa metodă a autoservirii. E mai puțin complicată. Gustul meu latin pentru fast se revoltă puțin — dar e mai demn și mai economică... Chiar dacă vrei să dai bașciș n-ai cui, trebuie să te resemnezi. E drept, aceste restaurante cu autoservire arată foarte plăcut, poți să bei o bere, dar ai și cadrul necesar unei declarații de dragoste. O luminare palpită dulce și insinuant la fiecare masă, autoservirea nu înseamnă doar strictă necesitate...

Mi-a plăcut întotdeauna larva piețelor, de aceea m-am grăbit să mă duc la principala piață din Helsinki, ce se află în portul orașului. N-am avut ce regreta nici de data asta... Piața e așezată într-un golf și multe dintre tarabe se confundă cu bărcile... Ai impresia bizară că imediat după ce-ți dă marfa și-ți ia banii, negustorul pleacă în larg... Fiecare negustor pare și un lup de mare și asta dă comerțului un aer eroic... Respectul pentru adevărul economic ma obliga să remarc că piața nu este din caleafară de ieftină. Un kilogram de roșii costă patru mărci, adică aproape un dolar; oricum ai lua-o, orice calcule ai face, ieftin nu e. Respectabile doamne stau în bărci și-n automobile — cred că Helsinki e orașul cu cele mai multe femei în vîrstă, dornice de activitate, care vind de la varză pînă la biblie și lozuri de loterie. E o piață liniștită, nici o larmă, nici o agitație, parcă te-ai afla într-o farmacie. Și aici se umblă în virful picioarelor...

Continui să hoinăresc pe străzile Helsinkiului și descopăr încă o dată frumusețea acestui oraș. Un soare puternic, venit parcă din Sud, luminează și îmbrățișează clădirile și bisericile de piatră ale orașului... Ca și la Veneția, apa

◀ În piață; Helsinki pare orașul cu cele mai multe femei în vîrstă, dornice de activitate.

apare cînd nu te aștepți, granița dintre pămînt și apă nu e parcă exact stabilită. Arhitectura Helsinkiului are obsesia stîncilor și a înălțimilor... Acolo unde nu există stînci de la natură, omul le creează cu mîna lui, ca și cum n-ar putea concepe viața fără asprimea stîncilor... De aceea monumentele Helsinkiului dau o senzație de asprime, preocupate parcă mai mult de rezistența în fața timpului decît de frumusețea estetică... Totdeauna m-au tulburat orașele în care marea pătrunde adînc, infiltrîndu-se în toate ungherele, o senzație particulară, ciudată, pe care ne-o lasă numai vanele noastre iubiri ideale.

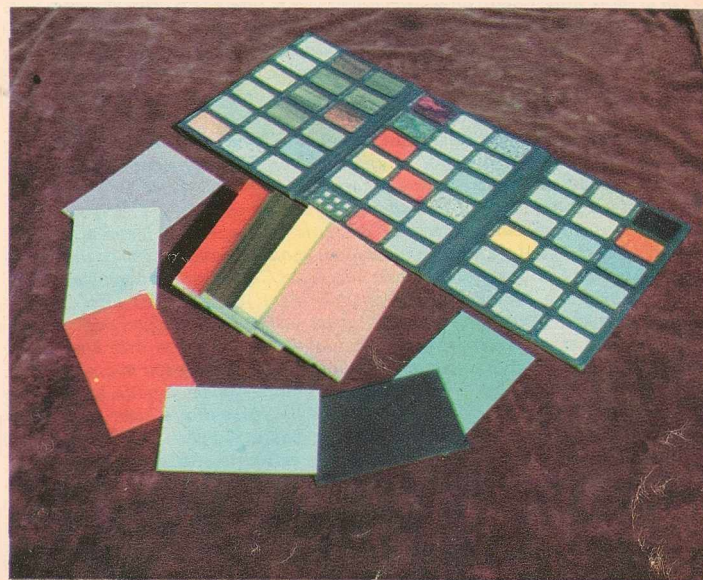
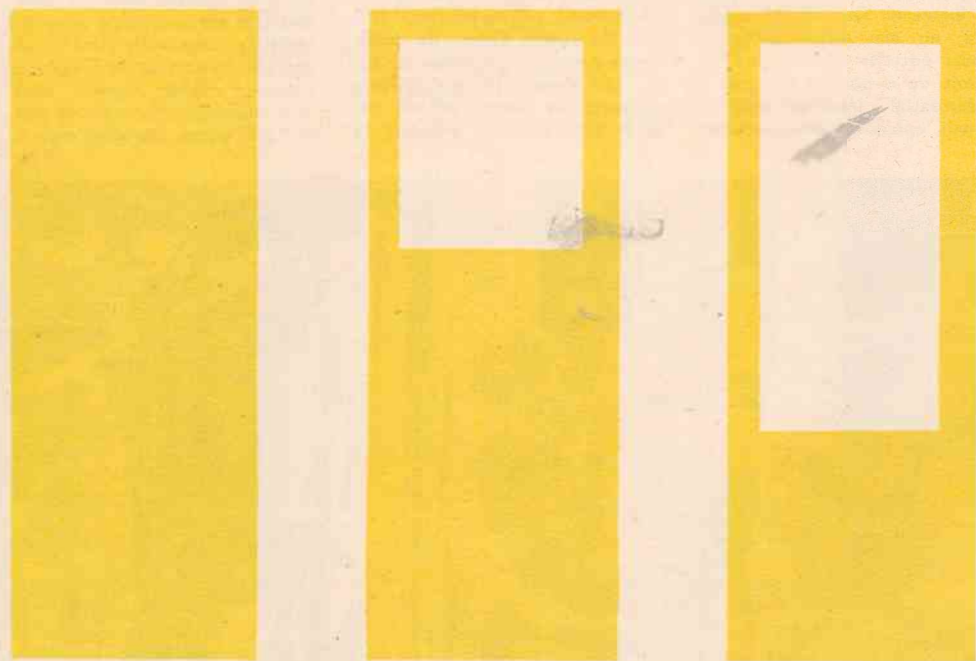
E un soare blind de toamnă, un soare blind care pare un dar al Mediteranei pentru acest țărîm de piatră și gheață. Regret însă — totdeauna regretăm cîte ceva — că n-am venit aici în anotimpul nopților albe. Ciudată trebuie să fie viața cînd soarele nu se grăbește să apună, o viață fără griji și frumusețile nopții... O viață fără somn, o viață de veghe pașnică, trebuie să fie foarte ciudată, de neînteles pentru noi.

PIPERA

Produce și livrează:

- Uși celulare pentru interior furniruite, — pline sau cu gol— geam pe toc lamelat din cherestea de rășinoase — elegante, rezistente. Excepțională izolare fonică și termică.
- Plăci înobilate, rezistente la umiditate, căldură și agenți chimici, diferit colorate. întrebuințate la confecționarea mobilierului comercial.
- Decorații de holuri, băi, magazine, autobuze, vagoane, vapoare etc.

33 00 80

spre satele îndepărtate

capitalului

unei locuințe omenești: «Copiii din lagăr își dau seama că nu au șanse egale cu cei dinafara lagărelor». Comentând această afirmație, ziaristul vest-german Peter Grubbe scria în revista «Stern»: «Într-adevăr, cei crescuți în astfel de condiții au șanse mizerabile. Și aceasta deoarece copiii din lagăr nu se bucură de îngrijirea și sprijinul necesare pentru a putea reuși în viață. Prea de mici ei trebuie să îndeplinească anumite munci... În rindurile lor, cazurile de boală sînt de două ori mai frecvente decît printre ceilalți copii, iar cazurile de incapacitate de învățatură — și mai multe. Toate acestea sînt cauzate de lipsa de îngrijire și nu datorită unui grad mai scăzut de inteligență». În fotografia nr. 3, o imagine din «cazematelor» din Kiel pe care revista «Stern» o însoțește cu următoarea explicație: «63 de copii n-au nici o cameră ca lumea în cazemate, locul lor de joacă este un gang lung și plin de umezeală, fără lumină de zi».

Un șir de oameni străbat o zonă acoperită cu dune de nisip. Sînt numai cîțiva dintre cele mai multe sute de cadre sanitare, aparținînd Academiei de științe medicale a R.P. Chineze și altor instituții medicale ale țării, care s-au deplasat în provincia Kansu, în nord-vestul Chinei, pînă în cele mai îndepărtate și izolate sate. Ei au misiunea nobilă de a contribui multilateral la îmbunătățirea nivelului de sănătate al populației rurale, prin controale sistematice, tratamente pretutindeni unde se cer, precum și explicații asupra a tot ce trebuie făcut pentru evitarea diverselor îmbolnăviri. Ei nu sînt numai mesageri ai științei, ci și ai unei griji atente și neabătute față de om.

MESSAGE DE NICOLAE CEAUȘESCU
AUX LECTEURS DE **afrique**

«Dăruie să adreseze un cald salut tuturor revistei «Jeune Afrique» și să exprime în acest mod simpatia și admirația noastră față de această revistă care este un mijloc de comunicare și de cunoaștere între popoarele africane și între popoarele europene și americane. În același timp, să exprime în acest mod simpatia și admirația noastră față de această revistă care este un mijloc de comunicare și de cunoaștere între popoarele africane și între popoarele europene și americane.»

N. Ceaușescu

un mesaj de prietenie și solidaritate

După cum s-a mai anunțat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a primit pe Paul Bernetel, redactorșef al revistei «Jeune Afrique», și pe G. Toumi, redactor la aceeași publicație, cărora le-a acordat un interviu.

Prezentînd pe cîteva pagini textul acestui interviu, revista «Jeune Afrique» a folosit prilejul pentru a evoca simpatia și admirația de care se bucură România socialistă și în țările continentului african. Într-un reportaj semnat de Paul Bernetel sînt cuprinse aprecieri pozitive la adresa realităților din țara noastră și, în general, cu privire la politica internă și externă a României. Pe copertă și în interiorul revistei apar cîteva fotografii ale conducătorului partidului și statului nostru. O pagină specială este consacrată publicării în limbile română și franceză a textului mesajului adresat de președintele Nicolae Ceaușescu cititorilor revistei «Jeune Afrique». Fotografia și autograful sînt imprimate în color. Reproducerea pentru cititorii noștri această pagină specială, care cuprinde un mesaj de prietenie, stimă și solidaritate al României socialiste față de nobila cauză pentru care luptă popoarele continentului negru.

LONDRA: laburiștii și piața comună

Correspondență specială de la Gordon SCHAFFER

Disputa înverșunată din sinul grupului parlamentar și al partidului laburist nu este axată doar pe aderarea la Piața comună, ci pune în discuție însuși programul partidului laburist. Roy Jenkins și ceilalți 68 de membri ai partidului care au votat alături de conservatori pentru clauzele negociate cu C.E.E. de Geoffrey Rippon reprezintă în general aripa de dreapta a partidului, care tinde spre o politică solidară cu conservatorii — ceea ce demonstrează că ei doresc mai curînd să aducă paleative sistemului capitalist decît să-l schimbe.

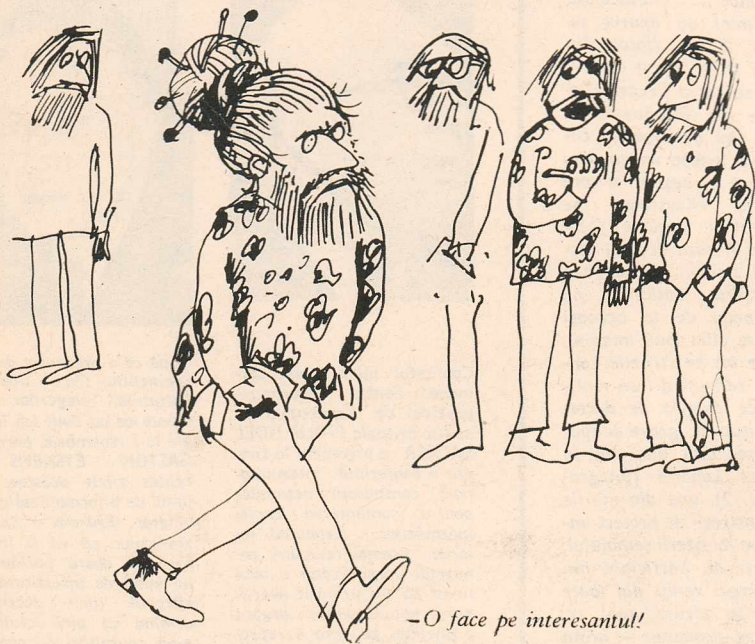
Ca atare, înverșunarea stîngii laburiste împotriva «grupului Jenkins» este explicabilă. Căci dacă Anglia semnează Tratatul de la Roma, unui viitor guvern laburist i-ar fi imposibil să-și realizeze programul elaborat și aprobat la conferințele de pînă acum ale partidului. Statutul partidului laburist trasează ca principal obiectiv al acestuia înlăturarea proprietății de stat asupra producției, repartiției și schimbului. Or, tratatul de la Roma interzice existența întreprinderilor de stat care să concureze cu întreprinderile particulare. Deci, propunerile partidului laburist de extindere a naționalizărilor în Anglia vor fi pur și simplu anihilate prin intrarea în C.E.E. Partidul laburist se vede pus în fața alternativei fie de a declara că un viitor guvern laburist nu va accepta condițiile Comunității Economice Europene, fie de a nega toate măsurile preconizate anterior.

În partid există însă în prezent o situație

cu totul deosebită față de trecut, cînd Congresul Sindicatelor Britanice (T.U.C.) și partidul laburist au fost dominate și controlate de aripa de dreapta. Astăzi, aripa de stînga deține majoritatea în sindicate și în conducerea executivă a partidului laburist și ea nu va accepta abandonarea programului partidului. În orice caz, membrii partidului acționează acum împotriva reprezentanților lor din parlament care au votat alături de conservatori și trebuie notat faptul că ei au dreptul de a refuza să-i accepte drept candidați la proximele alegeri. Campania împotriva aderării se va intensifica și mai mult după recentele luări de poziție ale unor miniștri conservatori care preconizează ca sporurile de salarii să fie cit mai reduse, fiind gata, în schimb, să sporească costul vieții prin taxe suplimentare și taxe de import pe alimente.

Opoziția față de politica guvernului conservator este și mai puternică în ce privește afacerile externe. În acest cadru se înscriu cererile pentru urgentizarea organizării conferinței general-europene, pentru abordarea cu seriozitate a problemei dezarmării, pentru recunoașterea Republicii Democratice Germane și pentru dezvoltarea comerțului cu țările socialiste — obiective pentru care se pronunță cercuri din ce în ce mai largi ale partidului laburist și ale opiniei publice britanice. Astfel, problema intrării în C.E.E. apare numai ca o parte din lupta amplă a forțelor progresiste din Anglia.

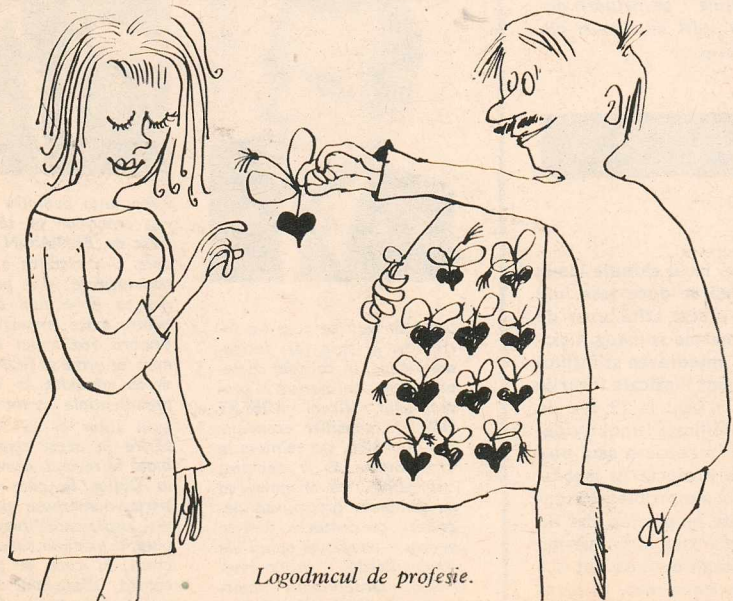
CRĂIȚĂ MÎNDRĂ VASILE

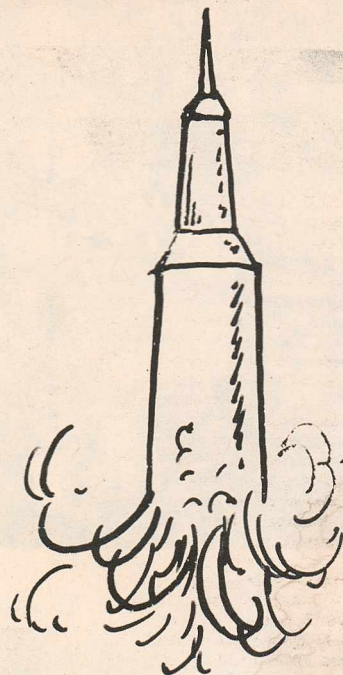
-O face pe interesantul!

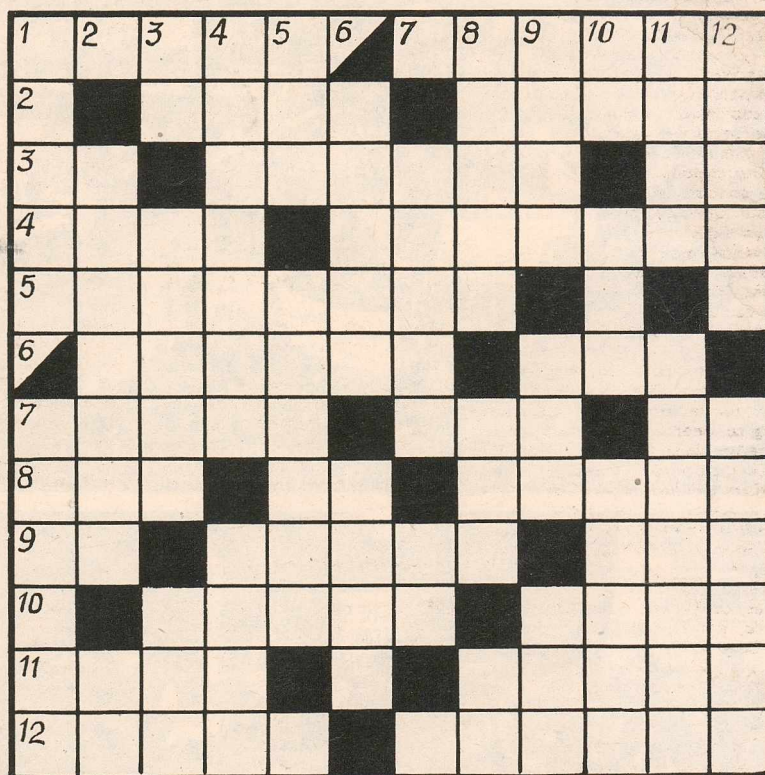
Părinți și copii...

Logodnicul de profesie.

LUMINI

ORIZONTAL: 1) Cind felinarele se-a-prind — Dirijează razele de lumină. 2) Un sol al luminii solare — O poveste de dragoste, de obicei sub lumina lunii. 3) Pete la mijloc! — Nu prea se arată la lumină (pl.) — Cap de ivoriu! 4) Felinarul cerului — Nu acționează în lumină (fem. pl.). 5) Lumină (fig. pl.). 6) Stins... — Lipsit de strălucire. 7) A scoate la lumină — Jocurile de culori și de lumini ale nestematelor — Un tip care și-a pierdut capul! 8) Soarele marinarilor — Doi fără zero! — Orașul cultului lui Apolo, zeul luminii. 9) În orice sens! — Fenomen optic cauzat de refracția luminii — Muzician flamand (1554-?) 10) Luminos (fig.) — Lumini la hotarul dintre pământ și cer. 11) Proprii capetelor luminate — Poezie în formă fixă. 12) Întunericul luminii — Limpede (fem.).

VERTICAL: 1) La depărtări de ani-lumină (pl.) — Punctul cel mai îndepărtat de soare al unei orbite planetare. 2) Prozator român contemporan, autor al

romanului «Flăcări» — Decimetru. 3) Începe să ardă! — O cupă de lumină la suprafața apei de cleștar — Zeul pământului la vechii egipteni. 4) Bij-biie în întuneric — Oraș în Egipt. 5) Timpul actual — Posesorul unei lămpi miraculoase. 6) lubiți (od.) — Lumina ochilor. 7) Plantă numită și torșel — Asociat cu lumina, măsoară distanțele astrale. 8) Coardă muzicală cu timbru grav (pop.) — Copil de casă — Seu! 9) Oraș în S.U.A. (California) — Metalurgia (abr.) — Grabă mare. 10) La izvoarele Jiului! — În sfârșit, lumină! — A împrăștiat căldură și lumină. 11) Orașel în Africa estică — Generația anilor-lumină. 12) Compozitor francez, autor al lucrării «Jocuri de apă» — Lumină aproape apusă.

Giuseppe NAVARRA

Dicționar: MEL, SEB, MEIR, BIZOI, ADIN, ULIM.

Dezlegarea jocului «MARE-I GRĂDINA», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BANANA — DAFIN. 2) OMATUTA — PERE. 3) ZADA — ARTARI. 4) RASA — OI — IST. 5) CA — ALIMENT — R. 6) UNITATE — AERA. 7) ITA — MI — OL — EN. 8) S — SPITA — BRAD. 9) OAC — IESLE — DA. 10) ARATE — II — PUF. 11) RI — O — ANANASI. 12) ENOLOGI — FIER.

FLACĂRA-ALBUM

Julie Christie își consolidează cu fiecare film locul de onoare pe care și l-a câștigat în rîndul marilor actrițe.

